

Landelijk Verdachtenbeeld 2009

Een analyse van verdachten op basis van gegevens uit HKS

KLPD - Dienst IPOL

«waakzaam en dienstbaar»

• Korps landelijke politiediensten

Uitgave

Korps landelijke politiediensten (KLPD)
Dienst IPOL
Postbus 3016
2700 KX Zoetermeer
Zoetermeer, 2010
Copyright © 2010 KLPD - Dienst IPOL Zoetermeer
IPOL-nummer 17-2010

De Dienst IPOL is een onderdeel van het Korps landelijke politiediensten

Colofon

Tekst Dorien van Nobelen en Wouter van der Leest
Eindredactie Irene Spijker
Foto omslag Fons Sluiter
Druk Thieme MediaCenter, Rotterdam
Opmaak OSAGE/communicatie en ontwerp

Copyright

Behoudens de door de wet gestelde uitzonderingen, alsmede behoudens voor zover in deze uitgave nadrukkelijk anders is aangegeven, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het KLPD.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden de auteur(s), redactie en het KLPD geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich gaarne aanbevolen.

Inhoud

	Samenvatting	6
1	Inleiding	12
1.1	Doelstelling	12
1.2	Onderzoeksvragen	13
1.3	Bronnen	14
1.4	Kanttekeningen	15
1.5	Begeleidingscommissie	19
1.6	Leeswijzer	19
2	Algemeen beeld verdachten	23
2.1	Inleiding	23
2.2	Verdachtenprofiel	23
2.3	Omvang	25
2.4	Recidive	26
2.5	Leeftijd	27
2.6	Aard crimineel gedrag	29
2.7	Verdachtengroepen	32
3	Verdachtengroepen	34
3.1	Inleiding	34
3.2	Minderjarigen	34
3.2.1	Verdachtenprofiel	34
3.2.2	Omvang	36
3.2.3	Recidive	37
3.2.4	Leeftijd	38
3.2.5	Aard crimineel gedrag	38
3.2.6	Verdachtengroepen	38
3.3	Jongvolwassenen	40
3.3.1	Verdachtenprofiel	40
3.3.2	Omvang	42
3.3.3	Recidive	43
3.3.4	Leeftijd	43
3.3.5	Aard crimineel gedrag	44
3.3.6	Verdachtengroepen	44
3.4	Recidivegroepen	46
3.4.1	Verdachtenprofiel	46
3.4.2	Omvang	47
3.4.3	Recidive	48

3.4.4	Leeftijd	49
3.4.5	Aard crimineel gedrag	49
3.4.6	Verdachtengroepen	50
3.5	Veelplegers	50
3.5.1	Verdachtenprofiel	50
3.5.2	Omvang	52
3.5.3	Recidive	54
3.5.4	Leeftijd	54
3.5.5	Aard crimineel gedrag	55
3.5.6	Verdachtengroepen	55
3.6	Herkomstgroepen	56
3.6.1	Omvang (absoluut en relatief)	57
3.6.2	Verdachtenprofiel	62
3.6.3	Omvang	63
3.6.4	Recidive	64
3.6.5	Leeftijd	64
3.6.6	Aard crimineel gedrag	65
3.6.7	Verdachtengroepen	66
3.7	Stelselmatige geweldplegers	67
3.7.1	Verdachtenprofiel	67
3.7.2	Omvang	69
3.7.3	Recidive	70
3.7.4	Leeftijd	70
3.7.5	Aard crimineel gedrag	71
3.7.6	Verdachtengroepen	71
3.8	Verslaafden en niet-verslaafden	72
3.8.1	Verdachtenprofiel	72
3.8.2	Omvang	73
3.8.3	Recidive	75
3.8.4	Leeftijd	75
3.8.5	Aard crimineel gedrag	75
3.8.6	Verdachtengroepen	76
3.9	Mannen en vrouwen	77
3.9.1	Verdachtenprofiel	77
3.9.2	Omvang	78
3.9.3	Recidive	79
3.9.4	Leeftijd	79
3.9.5	Aard crimineel gedrag	80
3.9.6	Verdachtengroepen	80
3.10	Ingezetenen en niet-ingezetenen	80
3.10.1	Verdachtenprofiel	80

3.10.2	Omvang	81
3.10.3	Recidive	84
3.10.4	Leeftijd	85
3.10.5	Aard crimineel gedrag	85
3.10.6	Verdachtengroepen	85
4	Regionale vergelijking verdachten	86
4.1	Inleiding	86
4.2	Omvang	87
4.3	Recidive	91
4.4	Leeftijd	93
4.5	Aard crimineel gedrag	95
5	Regionale vergelijking verdachtengroepen	97
5.1	Inleiding	97
5.2	Algemene verdachtengroepen	97
5.3	Veelplegerpopulaties	103
5.3.1	Jeugdige veelplegers	103
5.3.2	Hardekernjongeren	105
5.3.3	Zeer actieve veelplegers	107
	Literatuurlijst	110
	Begrippenlijst	113
	Bijlage 1	117
	Voorlopige en definitieve cijfers	117
	Bijlage 2	120
	Daling aantal verdachten	120
	Bijlage 3	124
	Misdrijfcategorieën	124
	Bijlage 4	126
	Ingezetene of niet-ingezetene	126
	Bijlage 5	129
	Verdachtengroepen	129

Samenvatting

Inleiding

Het Landelijk Verdachtenbeeld 2009 is door de Dienst IPOL van het Korps landelijke politiediensten (KLPD) gemaakt in opdracht van de Raad van Korpsscheffs i.o. Het Landelijk Verdachtenbeeld heeft als doel het inzicht te vergroten in de (ontwikkeling van) criminaliteit en in de personen die zich hiermee bezighouden, teneinde strategische besluitvorming en een probleem-gerichte aanpak op landelijk, regionaal en gemeentelijk niveau te ondersteunen.

De volgende onderzoeksvragen over verdachten zijn geformuleerd:

- 1 Welke veranderingen hebben zich in de afgelopen vijf jaar (2005-2009) en sinds 2002 in de verdachtenpopulatie voorgedaan wat betreft de omvang van de populatie, de kenmerken van verdachten en de criminaliteit waarvan zij verdacht worden?
- 2 Welke veranderingen hebben zich in de afgelopen vijf jaar (2005-2009) en sinds 2002 in de onderscheiden verdachtengroepen voorgedaan wat betreft de omvang van de groepen, de kenmerken van verdachten uit die groepen en de criminaliteit waarvan zij verdacht worden?
- 3 Welke verschillen zijn er het afgelopen jaar (2009) te zien tussen verschillende verdachtengroepen wat betreft de omvang van die groepen, de kenmerken van verdachten behorend tot die groepen en de criminaliteit waarvan zij verdacht worden?
- 4 Welke verschillen zijn er het afgelopen jaar (2009) te zien tussen de verdachtengroepen geregistreerd door de 25 politieregio's, het KLPD en de Koninklijke Marechaussee (KMar) voor wat betreft de omvang van die groepen, de kenmerken van verdachten behorend tot die groepen en de criminaliteit waarvan zij verdacht worden?

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen worden gegevens over verdachten uit het Herkenningsdienstsysteem (HKS) gebruikt. Deze gegevens worden door alle regionale politiekorpsen, de KMar en het KLPD in HKS ingevoerd. Bij verdachten gaat het om personen van 12 jaar of ouder tegen wie een proces-verbaal is opgemaakt, omdat er een redelijk vermoeden bestaat dat zij een misdrijf hebben gepleegd.

Algemeen beeld verdachten

De geregistreerde criminaliteit is volgens het CBS in 2009 gelijk aan die van het voorgaande jaar. Vanaf 2006 lijkt er sprake te zijn van een stabilisering van de criminaliteit. Toch daalt het aantal aangehouden verdachten in 2009 met 11,5 procent. Een deel van de daling in het aantal verdachten kan wellicht worden verklaard door registratieachterstanden. De daling in het aantal verdachten bij een min of meer gelijk blijvende geregistreerde criminaliteit doet evenwel vermoeden dat de pakkans eveneens afneemt. Bekend is dat veel zaken bij de politie blijven liggen vanwege capaciteitstekort. Verscherpte kwaliteitseisen en nieuwe wet- en regelgeving bezorgen de politie extra werklust. Daarnaast heeft de invoering van het nieuwe bedrijfsprocessensysteem BVH (Basisvoorziening Handhaving) een zware claim gelegd op de politiemensen bij de korpsen. De gebruiksvriendelijkheid van dit systeem is niet optimaal, waardoor werken in BVH veel tijd vraagt, tijd die niet kan worden besteed aan andere (opsporings)werkzaamheden. Gebleken is dat in de regio's die pas eind 2009 zijn overgegaan op BVH en dus in mindere mate de gevolgen van de conversie hebben ondervonden, de daling in het aantal verdachten minder sterk is. Ook het aantal verdachten dat door de regiokorpsen bij het Openbaar Ministerie is aangeleverd, is gedaald, maar minder fors.

Het bovenstaande lijkt erop te wijzen dat factoren als registratieachterstanden, verminderde pakkans, de overstap naar BVH en verminderde opsporingscapaciteit een rol hebben gespeeld bij de daling van het aantal verdachten. Over de mate waarin, kan op basis van deze analyse vooralsnog geen uitsluitel worden gegeven.

De afname van het aantal verdachten doet zich bij alle verdachtengroepen voor. Het aandeel jongvolwassenen, allochtonen, niet-ingezetenen en veelplegers in de verdachtenpopulatie neemt echter toe. De recidive, gemeten aan het gemiddelde aantal antecedenten per verdachte, is door de jaren heen zeer constant. De leeftijd bij het plegen van het eerste misdrijf is gemiddeld 27 jaar. De gemiddelde leeftijd waarop het meest recente misdrijf wordt gepleegd, ligt al jaren rond de 32 jaar.

Verdachten worden vooral aangehouden voor vermogensdelicten zonder geweld, geweldsmisdrijven tegen personen, verkeersmisdrijven en vernielingen en openbareordemisdrijven. In 2009 zijn er in totaal 161 misdrijven per 100 verdachten geregistreerd, een daling van 5 procent ten opzichte van 2008.

Leeftijd en sekse

De afgelopen twee jaar daalt zowel het aantal minderjarige als het aantal jongvolwassen verdachten. Ten opzichte van 2002 ligt het aantal minderjarige en jongvolwassen verdachten nog wel hoger, met respectievelijk 9 en 14 procent. Het gemiddelde aantal antecedenten per minderjarige en per jongvolwassen verdachte is constant (1,3). Het gemiddelde aantal misdrijven per minderjarige verdachte neemt wel af.

In vergelijking met de totale verdachtengroep worden minderjarige verdachten vaker aangehouden voor vermogensmisdrijven (met en zonder geweld) en voor vernielingen en openbareordemisdrijven. Jongvolwassen verdachten worden vaker aangehouden voor vernielingen en openbareordemisdrijven en vermogensmisdrijven met geweld.

Onder minderjarige en jongvolwassen verdachten neemt het aandeel allochtonen van de eerste generatie af, terwijl het aandeel van de tweede generatie toeneemt. De groei van de tweede ten opzichte van de eerste generatie allochtonen doet zich ook in de bevolking voor. Een op de vijf minderjarige verdachten is een meisje. Van de jongvolwassen verdachten is 15 procent vrouw. Onder beide groepen stijgt het aandeel vrouwen de afgelopen jaren gestaag. Het aandeel minderjarige en jongvolwassen veelplegers neemt al jaren toe, voor beide groepen is het aandeel nu 6 procent.

Het aandeel vrouwen in de verdachtenpopulatie is de afgelopen drie jaar stabiel (17%). In vergelijking met mannelijke verdachten recidiveren vrouwelijke verdachten minder, zijn zij gemiddeld ouder (terwijl het percentage minderjarigen onder hen hoger is) en vaker nieuwkomer en plegen zij vaker vermogensmisdrijven zonder geweld.

Recidive

Van alle verdachten is 47 procent een nieuwkomer, 42 procent een meerpleger en 11 procent een veelpleger. Het aantal misdrijven per veelpleger is sinds 2002 fors afgenomen. Vooral veelplegers hebben een lange criminele carrière. Zij zijn gemiddeld een stuk ouder bij het plegen van het laatste misdrijf. Ze plegen drie keer zoveel vermogensmisdrijven per 100 verdachten als nieuwkomers en twee keer zoveel als meerplegers. Onder de veelplegers bevinden zich relatief veel eerstegeneratieallochtonen en is het aandeel verslaafden zeer groot. Zowel onder meerplegers als onder veelplegers neemt het aandeel jongeren (12 tot en met 24 jaar) toe.

Het aantal jeugdige veelplegers, harde kernjongeren en zeer actieve veelplegers daalt het afgelopen jaar. Toch ligt het aantal jeugdige veelplegers nog altijd fors hoger dan in 2002 (+54%). Ze begeven zich op relatief jonge leeftijd op het slechte pad. Binnen de groep zeer actieve veelplegers lijken twee subgroepen te zijn ontstaan: die van de oudere, verslaafde zeer actieve 'traditionele' veelpleger van autochtone of Surinaamse herkomst, en die van de jongvolwassen zeer actieve 'nieuwe' veelpleger met een autochtone of Marokkaanse herkomst. Deze laatste groep maakt zich relatief vaker schuldig aan geweldsmisdrijven en vernielingen en openbareordemisdrijven. De traditionele veelpleger wordt vaker verdacht van vermogensmisdrijven zonder geweld en opiumdelicten. Het percentage allochtonen onder de drie veelplegergroepen is relatief hoog. Verdachten met een verslaving bevinden zich vooral onder de zeer actieve veelplegers.

Van de verdachten behoort 3 procent tot de groep stelselmatige geweldplegers. Verslaafden en veelplegers zijn in de groep stelselmatige geweldplegers oververtegenwoordigd.

Herkomst

Het merendeel van de verdachten is van Nederlandse herkomst. De op een na grootste groep heeft een traditionele allochtone herkomst (Marokko, Turkije, Nederlandse Antillen en Aruba en Suriname). Het aantal verdachten uit de verschillende herkomstgroepen daalt, met uitzondering van het aantal verdachten uit Oost-Europa. Van hen woont ruim de helft niet in Nederland. Overigens neemt het aantal Oost-Europese inwoners in Nederland sterker toe dan het aantal verdachten uit deze groep. Van de Oost-Europese verdachten komt de grootste groep uit Polen.

Onder Antillianen en Marokkanen is de oververtegenwoordiging in de verdachtenpopulatie het grootst. In vergelijking met autochtonen worden er 6,7 keer zoveel Antillianen verdacht van een misdrijf en 5,6 keer zoveel Marokkanen. Marokkanen plegen hun misdrijven op lagere leeftijd (gemiddeld 20,5 jaar). Nederlanders zijn gemiddeld acht jaar ouder als zij voor het eerst worden aangehouden. Antillianen zijn ook op latere leeftijd vaker dan gemiddeld verdacht. In vergelijking met Nederlandse verdachten worden allochtonen met een traditionele herkomst vaker aangehouden voor vermogensmisdrijven, geweldsmisdrijven en opiumdelicten. Dat Marokkanen relatief vaak verdacht worden van vermogensmisdrijven, hangt samen met de lagere gemiddelde leeftijd van de in Nederland woonachtige Marokkanen.

Het percentage vrouwen en verslaafden is het grootst onder de Antilliaanse en Surinaamse verdachten. Onder de Antilliaanse en Marokkaanse verdachten ligt het percentage veelplegers relatief hoog.

Vanaf 2005 overstijgt het aantal tweedegeneratieallochtonen per 10.000 inwoners dat van een misdrijf wordt verdacht het aantal eerstegeneratieallochtonen. Het aandeel allochtonen van de tweede generatie onder de verdachten stijgt sterker (ten opzichte van 2002 met 37,5 procent) dan het aandeel van deze groep in de bevolking (+14%).

Het aandeel niet-ingezetenen verdachten neemt, na een daling in de jaren daarvoor, sinds 2006 toe. In 2008 was de groep verdachten uit Oost-Europa voor het eerst de grootste groep niet-ingezetenen, voorheen waren dat verdachten uit westerse landen. Het aantal niet-ingezetenen verdachten uit Marokko, Turkije, de Nederlandse Antillen en Aruba, Afrika en Azië is (meer dan) gehalveerd ten opzichte van 2002. Polen en Roemenen worden het vaakst als niet-ingezetenen verdachte geregistreerd. Met name de laatste groep stijgt vanaf 2006 fors. Niet-ingezetenen verdachten zijn relatief ouder en – in Nederland – vaker nieuwkomer. Ze worden vaker verdacht van vermogensmisdrijven zonder geweld en van opiumdelicten dan ingezetenen.

Verslaafden

Het aantal verdachten met een alcohol- of drugsverslaving daalt ieder jaar, in 2009 met 16 procent. In vergelijking met niet-verslaafden hebben verslaafden een langere criminele carrière. Zij worden van meer misdrijven verdacht en recidiveren meer. Een zeer grote meerderheid van de verslaafde verdachten (76,5%) behoort dan ook tot de veelplegers. Verslaafden worden vooral veel vaker verdacht van vermogensmisdrijven en – niet verwonderlijk – opiumdelicten. Onder de groep verslaafden bevinden zich relatief veel allochtonen van de eerste generatie.

Regionale vergelijking verdachten

De regio's met het grootste aantal verdachten per 10.000 inwoners zijn in 2009 Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond en Flevoland. De G4-regio's hebben relatief vaak last van verdachten die in andere politie-regio's woonachtig zijn. Andersom geldt ook: verdachten uit de vier grote steden zijn relatief vaak actief in andere regio's. Vooral Haaglanden maar ook IJsselland en Groningen hebben een groot instroomoverschot. Dit wil zeggen dat er meer verdachten van buiten de regio in deze regio misdrijven plegen dan er verdachten uit deze regio in andere regio's misdrijven plegen.

Amsterdam-Amstelland heeft het grootste aantal niet-ingezetenen verdachten. Ook de zuidelijke regio's kennen relatief veel niet-ingezetenen verdachten. Dit heeft mogelijk te maken met de aanzuigende werking op het drugstoerisme.

De recidive in Rotterdam-Rijnmond is relatief hoog. In de regio's Brabant-Zuid-Oost en Limburg-Zuid worden relatief veel vermogensmisdrijven zonder geweld geregistreerd. Ook worden in de zuidelijke politieregio's relatief veel verdachten voor opiumdelicten aangehouden.

Het percentage verdachten dat delicten pleegt in een andere dan de eigen (woon)regio, is het grootst in Gooi en Vechtstreek en IJsselland. In de grootstedelijke regio's is het percentage allochtone verdachten fors hoger dan het landelijk gemiddelde. Jonge verdachten (12 tot en met 24 jaar) zijn meer dan gemiddeld in Noord- en Oost-Gelderland en IJsselland te vinden. De regio's met relatief de meeste veelplegers zijn Rotterdam-Rijnmond, Amsterdam-Amstelland, Groningen en Utrecht.

Het aantal minderjarige en jongvolwassen verdachten per 10.000 minderjarige en jongvolwassen inwoners is relatief groot in de regio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden en Rotterdam-Rijnmond. Flevoland heeft relatief gezien het grootste aantal allochtone verdachten per 10.000 allochtone inwoners, gevolgd door Rotterdam-Rijnmond.

Rotterdam-Rijnmond heeft de meeste jeugdige veelplegers per 10.000 inwoners, zij zijn vooral actief in de 'eigen' regio. De G4-regio's hebben meer dan andere regio's last van hardkernjongeren en zeer actieve veelplegers. Daarnaast hebben Limburg-Zuid en Flevoland relatief veel hardkernjongeren. Groningen heeft relatief veel zeer actieve veelplegers en heeft veel last van zeer actieve veelplegers uit andere regio's.

1

Inleiding

Op verzoek van de Raad van Korpschefs i.o. en het College van procureurs-generaal is in 1998 het project Landelijke criminaliteitskaart (LCK) gestart onder begeleiding van de ABRIO-werkgroep¹ Landelijke criminaliteitskaart. De Landelijke criminaliteitskaart moest voorzien in de sterke behoefte bij politie en justitie aan actuele informatie over criminaliteit. In 2002 is het project overgedragen aan het Korps landelijke politiediensten (KLPD) en werd het product ondergebracht bij de huidige Dienst IPOL. De Raad van Korpschefs i.o. geeft opdracht tot het maken van de Landelijke criminaliteitskaart.

1.1 Doelstelling

De doelstelling van de Landelijke criminaliteitskaart luidt als volgt: 'het vergroten van inzicht in de (ontwikkeling van) criminaliteit en in de personen die zich hiermee bezighouden, teneinde strategische besluitvorming en een probleemgerichte aanpak op landelijk, regionaal en gemeentelijk niveau te ondersteunen.'

De Landelijke criminaliteitskaart heeft de vorm van een monitor. Het boek verschijnt ieder jaar en bevat een landelijke analyse van enerzijds aangiften en anderzijds verdachten. De gegevens voor de analyse zijn afkomstig uit het Herkenningsdienstsysteem van de Nederlandse politie (HKS).

Dit jaar is er, net als vorig jaar, alleen een analyse van de verdachten gemaakt. De gegevens over de aangiften waren wederom onvoldoende beschikbaar. Nadat in 2008 een aantal politieregio's is overgestapt op een nieuw bedrijfsprocessensysteem, BVH (Basisvoorziening Handhaving), zijn in 2009 de resterende politieregio's op BVH overgegaan. Het importeren van gegevens uit BVH naar HKS leverde ook in 2009 in meerdere regio's problemen op, waardoor de registraties van aangiften na de overgang naar BVH enorm zijn teruggelopen.² Dit heeft tot gevolg dat er van onvoldoende regio's gegevens beschikbaar zijn voor het schetsen van een representatief beeld van de

---

1 ABRIO: Aanpak Bedrijfsvoering Recherche Informatiehuishouding en Opleidingen.

2 Inmiddels (april 2010) is in de Raad van Korpschefs i.o. afgesproken dat korpsen kunnen stoppen met de invoer van aangiften in HKS. De vrijgekomen capaciteit moet worden ingezet ter verbetering van de kwaliteit van de invoer van verdachten in HKS en de kwaliteitsbewaking van de gegevensinvoer in BVH.

geregistreerde criminaliteit in Nederland. Derhalve is dit jaar opnieuw besloten om alleen een Landelijk Verdachtenbeeld op te stellen.

Het leveren van een actueel beeld dat aansluit bij beleidscycli brengt beperkingen met zich mee wat betreft de diepgang van de analyse. Het Landelijk Verdachtenbeeld vormt een probleeminventarisatie in de breedte met voornamelijk beschrijvingen van ontwikkelingen en trends, zonder verklaringen daarvoor. Deze beschrijvingen kunnen aanleiding geven tot nader, diepgaander onderzoek op specifieke punten of naar achterliggende verklaringen voor trends en trendbreuken.

1.2 Onderzoeksvragen

Met het oog op de monitor zijn de volgende onderzoeksvragen over verdachten geformuleerd. Het jaar 2002 is opgenomen omdat een vermindering van de criminaliteit en overlast met 25 procent in 2010 ten opzichte van 2002 een beleidsdoelstelling van het kabinet is (Ministerie van Algemene Zaken, 2007).

- 1 Welke veranderingen hebben zich in de afgelopen vijf jaar (2005-2009) en sinds 2002 in de verdachtenpopulatie voorgedaan wat betreft de omvang van de populatie, de kenmerken van verdachten en de criminaliteit waarvan zij verdacht worden?
- 2 Welke veranderingen hebben zich in de afgelopen vijf jaar (2005-2009) en sinds 2002 in de onderscheiden verdachtengroepen voorgedaan wat betreft de omvang van de groepen, de kenmerken van verdachten uit die groepen en de criminaliteit waarvan zij verdacht worden?
- 3 Welke verschillen zijn er het afgelopen jaar (2009) te zien tussen verschillende verdachtengroepen wat betreft de omvang van die groepen, de kenmerken van verdachten behorend tot die groepen en de criminaliteit waarvan zij verdacht worden?
- 4 Welke verschillen zijn er het afgelopen jaar (2009) te zien tussen de verdachtengroepen geregistreerd door de 25 politieregio's, het KLPD en de Koninklijke Marechaussee (KMar) voor wat betreft de omvang van die groepen, de kenmerken van verdachten behorend tot die groepen en de criminaliteit waarvan zij verdacht worden?

1.3 Bronnen

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen worden gegevens over verdachten uit HKS gebruikt. Bij verdachten gaat het om personen van 12 jaar of ouder tegen wie een proces-verbaal is opgemaakt, omdat er een redelijk vermoeden bestaat dat zij een misdrijf hebben gepleegd.

Op de gegevens uit HKS vindt een uitgebreide controleslag plaats. Jaarlijks maken alle politiekorpsen, het KLPD en de Koninklijke Marechaussee (KMar) een extractie van de gegevens uit HKS. Deze extracties worden vervolgens gebundeld, opgeschoond en bewerkt bij de Dienst IPOL. Ook worden voortdurend verbeteringen in de database doorgevoerd. Deze verbeteringen kunnen tot gevolg hebben dat bepaalde cijfers uit het Landelijk Verdachtenbeeld 2009 afwijken van de cijfers uit het Landelijk Verdachtenbeeld 2008 of eerdere LCK-edities.

Correcties worden steeds op alle jaarbestanden uitgevoerd. Binnen één editie van het Landelijk Verdachtenbeeld blijven de cijfers over verschillende jaren hierdoor wel vergelijkbaar met elkaar. Een voorbeeld van een dergelijke correctie is een verbeterde procedure van adres- (en dus gemeente)toekenning. Verdachten van wie het adres in het laatste jaar onbekend is of die zijn ingeschreven op een gevangenisadres, worden aan het laatstbekende woon- of verblijfadres gekoppeld.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek levert de benodigde demografische informatie (<http://statline.cbs.nl/statweb/>) en de Dienst IPOL bewerkt deze gegevens zodanig dat overeenstemming wordt verkregen met de gedefinieerde groepen in het Landelijk Verdachtenbeeld.

Het is mogelijk dat één verdachte in meerdere regio's misdrijven pleegt. Wanneer de regionale bestanden zonder meer zouden worden samengevoegd tot een landelijk bestand, zouden dezelfde personen meer dan één keer in het bestand kunnen voorkomen. Naast validatie- en herstelacties omvat de procedure die de landelijke databank vervaardigt een ontdebbelingsactie. Deze procedure zorgt ervoor dat een persoon die in meerdere regio's voorkomt, maar één keer in de landelijke database wordt opgenomen en toegewezen wordt aan de regio waar deze verdachte de meeste antecedenten heeft. In het landelijke bestand komen alle verdachten dus maar één keer voor.³

---

3 In 2008 is op een deel van het bestand de ontdebbelingsprocedure niet toegepast (zie ook bijlage 1).

In vrijwel alle regio's doet zich een geringe registratieachterstand voor. Om die reden worden de cijfers over het laatste jaar (in dit geval 2009) als voorlopig beschouwd. De gegevens over 2009 worden volgend jaar nogmaals verzameld. Wanneer beide trekkingen met elkaar worden vergeleken, ontstaat een beeld van de omvang van de registratieachterstand. Bij de interpretatie van de cijfers wordt met die achterstand rekening gehouden. Het aantal geregistreerde verdachten uit 2009 zoals hier beschreven kan nog iets toenemen. De registratieachterstand over 2007 was 0,67 procent (Van Mantgem e.a., 2009). Over 2008 betrof het verschil tussen de voorlopige en de definitieve cijfers 1,7 procent. Voor meer inzicht in deze procedure en de omvang van de registratieachterstanden per regio wordt verwezen naar bijlage 1.

1.4 Kanttekeningen

Bij de interpretatie van de resultaten gelden enkele kanttekeningen. Voor ontwikkelingen in het aantal verdachten kunnen demografische omstandigheden (bijvoorbeeld vergrijzing en immigratie) en beleidskeuzes (bijvoorbeeld prioriteitstelling) een gedeeltelijke verklaring bieden. Een toename van de criminaliteit vormt aanleiding tot implementatie van beleid dat deze toename probeert tegen te gaan. Dit kan zowel preventief als repressief beleid zijn. Een voorbeeld van preventief beleid is het project 'Veiligheid begint bij Voorkomen' (Ministerie van Justitie & Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2008) waarmee het kabinet een vermindering van de criminaliteit en overlast nastreeft met 25 procent in 2010 ten opzichte van 2002 (Ministerie van Algemene Zaken, 2007). Hieronder valt onder andere een persoonsgerichte aanpak bij risicojongeren en recidivisten. In het veiligheidsprogramma 'Naar een veiliger samenleving' (Ministerie van Justitie & Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2002) werd nadrukkelijker ingezet op repressie. De nadruk van dit programma lag op de aanpak van stelselmatige daders en risicojongeren door langduriger detentie of toezicht. Repressief beleid zal (weliswaar tijdelijk) leiden tot meer aangehouden personen. Hierdoor zal er sprake zijn van minder criminaliteit dan er geweest zou zijn als deze personen niet waren aangehouden. Een stijging van het aantal aangehouden verdachten zou dan een gevolg kunnen zijn van geslaagd repressief beleid. Daling van het aantal verdachten kan het gevolg zijn van geslaagd preventief beleid, maar kan ook het effect zijn van een gedoogcultuur of verminderde politiecapaciteit. Nader onderzoek is nodig om ontwikkelingen in de verdachtencijfers in de juiste context te plaatsen.

Ontwikkeling van de geregisteerde criminaliteit

Zoals eerder aangegeven, wordt in dit rapport de ontwikkeling van de geregisteerde criminaliteit (aangiften) niet beschreven. De ontwikkeling in het aantal verdachten kan echter niet geheel los worden gezien van de ontwikkeling in de geregisteerde criminaliteit. Derhalve is een aantal andere bronnen geraadpleegd om een indruk hiervan te krijgen.

Vanaf 2006 lijkt er sprake te zijn van een stabilisering van de criminaliteit. Volgens cijfers van het CBS (Eggen & Aten, 2010) daalde in 2008 het aantal door de politie geregisteerde misdrijven met 2 procent ten opzichte van 2007. In 2009 is de geregisteerde criminaliteit even hoog als in het voorgaande jaar (ruim 1 miljoen misdrijven). Het aantal vermogensmisdrijven steeg met 2 procent, de vernielingen en openbareordemisdrijven daalden met bijna 10 procent en het aantal geweldsmisdrijven bleef nagenoeg gelijk.

Ook in de meest recente veiligheidsmonitor, de *Integrale Veiligheidsmonitor 2009* (CBS, 2010), is het beeld van 2009 vergelijkbaar met dat van 2008. Van alle inwoners werd 27 procent slachtoffer van veelvoorkomende criminaliteit. 6 procent werd slachtoffer van geweldsdelicten, 13 procent van vermogensdelicten en 14 procent van vandalisme. Ook deze percentages zijn niet wezenlijk anders dan die over 2008. De aangiftebereidheid is de afgelopen jaren stabiel. In 2009 werd 35 procent van de voorvallen door of namens de slachtoffers bij de politie gemeld. In 2008 was dit vrijwel eenzelfde percentage. Omdat zowel het slachtofferschap als de aangiftebereidheid stabiel is, is het aannemelijk te veronderstellen dat de geregisteerde criminaliteit geen grote fluctuaties heeft vertoond.

Aan de andere kant laten de resultaten van de *Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2009* (WODC, 2010) zien dat in alle sectoren het algemeen slachtofferschap is afgenomen. In 2009 is 30 procent van de bedrijven met een of meer soorten delicten in aanraking geweest, in 2008 was dit 32 procent. Ten opzichte van 2008 is het percentage bedrijven dat met diefstal of inbraak te maken heeft, gelijk gebleven. Alleen in de zakelijke dienstverlening nam dit voor inbraak af (van 7 naar 6%). In de detailhandel en horeca is het percentage bedrijven dat te maken heeft met vernielingen afgenomen. Het percentage bedrijven dat in aanraking is gekomen met geweld verschilt niet noemenswaardig. Alleen in de horeca is dit afgenomen (van 9 naar 8%).

Daling van het aantal verdachten over 2009

De cijfers van het CBS, de resultaten van de *Integrale Veiligheidsmonitor 2009* en die van de *Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2009* wijzen niet op een sterke daling van de geregistreeerde criminaliteit. Toch bevat het (voorlopige) verdachtenbestand over 2009 26.630 verdachten minder dan het (definitieve) bestand over 2008. Dit staat gelijk aan een afname van het aantal verdachten met 11,5 procent. Nader onderzoek laat zien dat regio's sterk verschillen in het aantal verdachten ten opzichte van 2008, variërend van 2 procent meer verdachten tot 30 procent minder verdachten (zie bijlage 2). Zes politieregio's registreerden ten minste 20 procent minder verdachten over 2009. Zes andere regio's registreerden minstens 10 procent minder verdachten. Van twee regio's (Rotterdam-Rijnmond en Midden en West Brabant) is bekend dat zij een grotere registratieachterstand hebben dan vorig jaar. Dit verklaart mogelijk een deel van de daling in het aantal verdachten (zie bijlage 2).

De daling in het aantal verdachten bij een min of meer gelijk blijvende geregistreeerde criminaliteit doet evenwel vermoeden dat de pakkans⁴ eveneens afneemt. Bekend is dat veel zaken bij de politie blijven liggen vanwege capaciteitstekort.⁵ Jaarlijks gaat het om zo'n 150.000 tot 180.000 zaken (12,5 tot 15% van de geregistreeerde misdrijven). Dit is 30 tot 45 procent van de aangiften die onderzoekswaardig zijn, dat wil zeggen met voldoende dader- of opsporingsindicatie. Daarnaast bezorgen verscherpte kwaliteitseisen en nieuwe wet- en regelgeving de politie extra werklast. Onderdelen van het Programma Versterking Opsporing en Vervolging⁶ zoals de introductie van audiovisuele verhoren, uitbreiding van het aantal mensen bij een Team Grootschalige Opsporing (TGO) en de extra opleidingseisen leggen beslag op recherche-capaciteit.

Een andere factor die een rol lijkt te hebben gespeeld bij de daling van het aantal verdachten is de invoering van BVH bij de politie; door de invoering hiervan is de opsporingscapaciteit verminderd. Gebruikers zijn ontevreden over BVH: het systeem is gebruiksonvriendelijk. De invoering ervan heeft een zware claim gelegd op de interne organisatie en medewerkers van korpsen. Werken in BVH vraagt veel tijd, tijd die vervolgens niet kan worden besteed aan andere

---

4 De kans dat men op het plegen van een strafbaar feit gepakt wordt en hiervoor wordt bestraft.

5 Zie de bijlage 'Handhavingstekort op snijvlak van opsporing en openbare orde' bij de brief Prioriteiten politie van het Nederlands Politie Instituut (9 juni 2010).

6 Dit programma heeft als doel tot een grotere professionaliteit van het optreden van politie en OM in strafzaken te komen, waardoor de kwaliteit van de waarheidsvinding verbetert.

(opsporings)werkzaamheden. Daarnaast vindt er bij gebruikers omzeil- en vermijdingsgedrag plaats en ook dit heeft gevolgen voor het inzicht in de omvang van de criminaliteit (Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, 2010).

Voor het Landelijk Verdachtenbeeld is nagegaan of er inderdaad een relatie bestaat tussen de ingebruikname van BVH in een politieregio – en de mogelijk daarmee samengaan verminderde opsporingscapaciteit – en de daling van het aantal verdachten. Naarmate de overgang op BVH later in het jaar plaatsvond, zouden de effecten hiervan minder moeten zijn. Amsterdam-Amstelland (eind november), Utrecht en Haaglanden (december) zijn eind 2009 overgestapt op BVH. Deze drie politieregio's hebben gemiddeld 1,9 procent minder verdachten in 2009. Dit zou erop kunnen wijzen dat deze regio's de gevolgen van de conversie naar BVH in 2009 minder hebben ondervonden. Overigens constateert ook de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (2010) dat de problemen met de invoering van BVH niet zijn afgenomen naarmate de voorziening binnen de korpsen langer in gebruik was.

De daling van het aantal verdachten dat door de politie wordt aangehouden, is terug te zien in een daling van de instroom van het aantal rechtbankzaken (Openbaar Ministerie, 2010)⁷ en het aantal politieregio's dat de eigen doelstelling heeft gehaald. In 2009 leveren zes politieregio's het aantal zaken aan dat zij volgens afspraak zouden moeten halen. Over 2008 waren dit nog twaalf politieregio's. De regio's Utrecht en Haaglanden, die eind 2009 op BVH zijn overgestapt, behoren tot de zes politieregio's die hun OM-doelstelling hebben gehaald. Voor de andere politieregio's zijn de resultaten minder eenduidig (zie bijlage 2).

Het bovenstaande lijkt erop te wijzen dat factoren als registratieachterstanden, verminderde pakkans en de overstap naar BVH een rol hebben gespeeld bij de daling van het aantal verdachten. In welke mate de afname in het aantal verdachten in 2009 wordt veroorzaakt door registratieachterstanden, een afgenomen pakkans en verminderde opsporingscapaciteit, valt echter niet te zeggen. Evenmin kan worden gezegd in hoeverre deze daling te maken heeft met ontwikkelingen in de criminaliteit. Bij de interpretatie van de resultaten dient hier rekening mee te worden gehouden.

---

7 Volgens cijfermatige analyses van het Parket-Generaal heeft het Openbaar Ministerie circa 4 procent minder verdachten door de regiokorpsen aangeleverd gekregen.

1.5 Begeleidingscommissie

Dit rapport is tot stand gekomen onder het toezicht van een begeleidingscommissie. De commissieleden hebben met hun commentaar en adviezen een belangrijke bijdrage aan de totstandkoming van dit rapport geleverd.

De commissie bestond uit:

- drs. S. Dekkers (Nederlandse Politieacademie)
- drs. A.Th.J. Eggen (Centraal Bureau voor de Statistiek)
- prof. dr. H. Elffers (Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving, Vrije Universiteit Amsterdam)
- drs. A.W.M. van der Heijden (Parket-Generaal)
- drs. S.N. Kalidien (Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum)
- drs. C. Schreuder (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties)
- N. Slikboer (Politieregio Zuid-Holland-Zuid)
- M.J. Smidts MSc. (vts Politie Nederland, onderdeel Nederlands Politie Instituut)
- drs. P. Versteegh (Politieregio Haaglanden), voorzitter
- G.C.K. Vlek (Politie en Wetenschap)

1.6 Leeswijzer

Populatieprofiel

De verdachtenpopulatie is beschreven aan de hand van een profiel. Hierin komen de belangrijkste kenmerken van verdachten die in HKS zijn opgenomen aan de orde. Het populatieprofiel is steeds op dezelfde manier opgebouwd, al kunnen, afhankelijk van de te beschrijven populatie, op onderdelen veranderingen zijn aangebracht. Afhankelijk van de beleidsrelevantie is de nadruk gelegd op de ontwikkelingen binnen de profielen of op de vergelijking van profielen van groepen onderling. In het laatste geval is er over het jaar 2009 een vergelijking gemaakt tussen de populaties. De deelpopulaties waaraan aandacht wordt geschonken, zijn minderjarigen, jongvolwassenen, recidivegroepen, herkomstgroepen, geweldplegers, verslaafden, mannen en vrouwen en niet-ingezetenen. Het populatieprofiel bestaat uit vijf onderdelen, die hieronder achtereenvolgens worden beschreven.

Omvang

Het profiel begint met de weergave van aantallen verdachten in de verdachtengroepen, zowel absoluut als relatief ten opzichte van de overeenkomstige groep in de totale bevolking. Bij de berekening van het relatieve aantal verdachten zijn

de niet-ingezetenen verdachten buiten beschouwing gelaten. Doel hiervan was tot een correcte vaststelling te komen van het aandeel verdachten in de Nederlandse bevolking van 12 jaar en ouder.

Recidive

Het tweede gedeelte van het profiel betreft het totale aantal keren dat verdachten van de genoemde populatie zijn aangehouden in een bepaald jaar (totale aantal anteceden ten) en het aantal misdrijven waarvoor de populatie in dat jaar verantwoordelijk is gesteld (totale aantal misdrijven). Een antecedent kan meerdere misdrijven betreffen. De anteceden ten en misdrijven die in het verdachtendeel van HKS zijn opgenomen, horen bij een of meer personen die hiervoor verantwoordelijk zijn. Als bij een antecedent of misdrijf verschillende personen betrokken zijn geweest, kan het dus voorkomen dat een specifiek antecedent of misdrijf meerdere keren wordt geteld. Naast de totale aantallen is ook het gemiddelde aantal anteceden ten en misdrijven per verdachte berekend evenals het gemiddelde aantal misdrijven per antecedent. Dit laatste gemiddelde is een indicator die iets kan zeggen over de mate waarin de politie doorrechercheert op zaken.⁸

Leeftijd

Met behulp van statistische gegevens als het gemiddelde en de modus (de meest voorkomende leeftijd) wordt iets over de leeftijdsopbouw van de verdachtenpopulatie gezegd, evenals over de leeftijd waarop verdachten hun criminele carrière beginnen.

Aard crimineel gedrag

De misdrijven waarvan personen verdacht worden, zijn naar hun aard ingedeeld in negen categorieën. In bijlage 3 zijn deze misdrijfcategorieën beschreven. Aan de categorie overige misdrijven wordt weinig aandacht besteed, omdat de misdrijven in deze restgroep erg verschillend van aard zijn. Het gaat in dit rapport alleen om misdrijven waarvoor daadwerkelijk een verdachte is aangehouden. Het betreft de in 2009 opgehelderde misdrijven, onafhankelijk van het jaar waarin ze zijn gepleegd. Deze aantallen geven dus geen inzicht in de

---

8 Met doorrecherchen wordt bedoeld dat de politie bij opsporingsonderzoeken zo veel mogelijk aangegeven misdrijven probeert op te lossen (ongeacht bijvoorbeeld de vraag of extra opgeloste misdrijven bijdragen aan de strafmaat).

omvang van de (geregistreerde) criminaliteit in Nederland. De nadruk ligt op de personen die verantwoordelijk worden gehouden voor misdrijven en de verandering die binnen die groep verdachten plaatsvindt. Bij de beschrijving van (de ontwikkeling in) crimineel gedrag is het van belang te weten dat de politie bij het opmaken van een proces-verbaal van onderzoek daarin niet altijd alle misdrijven die op dat moment bekend zijn, opneemt. Het is mogelijk dat alleen misdrijven met de zwaarste strafmaat gekozen worden. Het feit dat de politie deze keuzes maakt, heeft een opwaarts effect op het aandeel zwaardere misdrijven en een neerwaarts effect op het aandeel minder zware misdrijven. Dit kan mede een oorzaak zijn van de gesignaleerde veranderingen van crimineel gedrag in de loop der tijd. Bepaalde veranderingen in criminaliteit kunnen sterker uit de registraties blijken dan andere.

Behalve dat het opnemen van zwaardere misdrijven invloed heeft op het geregistreerde criminele gedrag, heeft dit ook invloed op het ophelderingspercentage per delictsoort en het gemiddelde aantal geregistreerde misdrijven per antecedent. Over het algemeen worden geweldsmisdrijven vaker opgelost (in die zin dat een verdachte wordt gevonden), omdat de politie over meer opsporingsindicaties beschikt. De dader is namelijk vaak een bekende van het slachtoffer of is door het slachtoffer gezien.

Verdachtengroepen

Tot slot wordt in het profiel de omvang van verschillende groepen van verdachten weergegeven, uitgedrukt in percentages van de hele populatie. Het gaat om minderjarigen, jongvolwassenen, eerste- en tweedegeneratieallochtonen, niet-ingezetenen, vrouwen, verslaafden, nieuwkomers en veelplegers. Hieronder volgt een toelichting op enkele aspecten van de genoemde verdachtengroepen.

De classificatie eerste- of tweedegeneratieallochtonen is dezelfde als die het CBS hanteert en wordt ook door het CBS als kenmerk toegevoegd aan de verdachtengegevens in de landelijke HKS-databank. De generatie- en ook de herkomstbepaling zijn betrouwbaar voor zover verdachten als inwoner herkend kunnen worden.

Niet-ingezetenen zijn personen die niet (officieel) in Nederland wonen, maar wel in Nederland als verdachte zijn aangehouden. Dit kunnen bijvoorbeeld (drugs) toeristen of illegalen zijn of personen die speciaal met criminele bedoelingen naar Nederland zijn gekomen. Bij het bepalen van het aantal niet-ingezetenen is gebruikgemaakt van een koppeling door het CBS van gegevens uit HKS met

gegevens uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Op basis van deze koppeling wordt een persoon als niet-ingezetene beschouwd indien hij niet als inwoner van Nederland wordt herkend. In sommige gevallen moet dit op basis van een combinatie van een aantal HKS-gegevens (nationaliteit, geboorteland, woonland) worden herzien. In bijlage 4 wordt deze werkwijze toegelicht. Van de personen die volgens het CBS niet in de GBA zijn geregistreerd en die in dit rapport toch als ingezetene worden beschouwd, kan de allochtone of autochtone status niet worden vastgesteld. Het gaat om een betrekkelijk klein aantal verdachten: 0,6 procent van het totaal.

De gevarenclassificatie in HKS onderscheidt drie typen verslaafde verdachten: alcoholverslaafden, drugsverslaafden en verdachten die aan zowel alcohol als drugs verslaafd zijn. Volgens inschatting van degene die het proces-verbaal opmaakt en op aangeven van de verdachte wordt geregistreerd of iemand een alcohol- en/of drugsverslaafde is. In de *Nationale Drug Monitor 2006* van het Trimbos-instituut (Van Laar e.a., 2007) wordt geschat dat het percentage verdachten dat volgens HKS verslaafd is, 20 tot 45 procent te laag is. Dit is vastgesteld op basis van aantallen verslaafden die in andere systemen geregistreerd zijn.

Als laatste worden in het profiel twee recidivegroepen onderscheiden: nieuwkomers (beginners) en veelplegers.⁹ De hoeveelheid antecedenten in de criminele carrière bepaalt tot welke recidivegroep een verdachte behoort. De groep nieuwkomers bestaat uit verdachten die voor het eerst met de politie in aanraking zijn gekomen. Deze groep is divers. Enerzijds bevat hij jonge personen die – gelet op hun leeftijd – aan het begin van een criminele carrière kunnen staan en de potentie hebben meer- of veelpleger te worden. Anderzijds bevat deze groep een groot aantal verdachten die incidenteel met de politie in aanraking zijn gekomen, vaak vanwege een verkeersmisdrijf, en van wie verwacht wordt dat het daarbij zal blijven. Een veelpleger is iemand die in zijn hele criminele carrière meer dan tien antecedenten op zijn naam heeft staan. Voor jeugdige veelplegers (personen in de leeftijd van 12 tot en met 17 jaar) geldt dat zij geregistreerd zijn voor minstens vijf antecedenten, waarvan ten minste één in het peiljaar.

---

9 In de begrippenlijst staan de definities van deze groepen zoals door het Ministerie van Justitie opgesteld.

2

Algemeen beeld verdachten

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een algemeen beeld geschetst van de verdachten die de afgelopen vijf jaar in Nederland zijn aangehouden. Daarnaast zijn de cijfers over 2002 opgenomen.¹⁰ Het gaat in alle gevallen om personen van 12 jaar en ouder die door de politie zijn aangehouden en tegen wie een proces-verbaal van aanhouding is opgemaakt. Er wordt aandacht besteed aan de omvang, de recidive, de leeftijd, de aard van het criminele gedrag en een aantal specifieke verdachtengroepen. Daarbij wordt ook de ontwikkeling van deze aspecten over de afgelopen jaren bekeken.

2.2 Verdachtenprofiel

In overzicht 2.2.1 is het algemene profiel van de verdachtenpopulatie in Nederland weergegeven.

---

¹⁰ Een beleidsdoelstelling van het kabinet is namelijk de criminaliteit en overlast in 2010 ten opzichte van 2002 met 25 procent te verminderen (Ministerie van Algemene Zaken, 2007).

Overzicht 2.2.1

Algemeen profiel verdachtenpopulatie Nederland						
	2002	2005	2006	2007	2008	2009
Omvang						
bevolking 12 jaar en ouder	13.693.089	13.907.851	13.954.252	13.998.504	14.061.232	14.148.999
index bevolking (2002 = 100)	100	102	102	102	103	103
verdachten totaal	194.197	237.982	240.692	244.683	231.605	204.975
index verdachten (2002 = 100)	100	123	124	126	119	106
aantal niet-ingezeten verdachten	18.887	16.521	14.916	15.835	16.653	15.678
aantal ingezeten verdachten	175.310	221.461	225.776	228.848	214.952	189.297
ingezeten verdachten per 10.000 inwoners	128	159	162	163	153	134
Recidive						
antecedenten	252.066	299.122	302.801	309.246	289.855	256.850
misdrijven	354.618	417.993	418.746	426.577	391.997	329.499
misdrijven per antecedent	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3
antecedenten per verdachte	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
misdrijven per verdachte	1,8	1,8	1,7	1,7	1,7	1,6
Leeftijd						
leeftijd bij plegen laatste misdrijf						
gemiddelde	31,8	32,1	32,1	32,0	32,1	32,2
modus	19	19	19	19	18	19
leeftijd bij plegen eerste misdrijf						
gemiddelde	27,3	27,5	27,5	27,4	27,4	27,4
modus	16	15	15	15	15	15
Misdrijven (aantallen per 100 verdachten)						
vermogen zonder geweld	66,4	53,9	51,0	48,9	48,2	46,0
vermogen met geweld	5,2	4,0	3,6	3,8	3,2	3,4
vernietiging en openbare orde	27,3	28,9	29,1	30,6	28,6	24,1
geweld tegen personen	29,6	35,1	36,1	37,2	36,8	35,0
gewelddadig seksueel	1,2	1,2	1,1	0,9	0,9	0,8
overig seksueel	1,7	1,7	1,6	1,5	1,3	1,2
verkeer	30,7	28,2	29,0	29,7	29,5	30,8
opium	9,5	11,0	11,2	10,6	10,1	9,3
overig	11,0	11,7	11,3	11,2	10,6	10,1
totaal	182,6	175,6	174,0	174,3	169,3	160,8

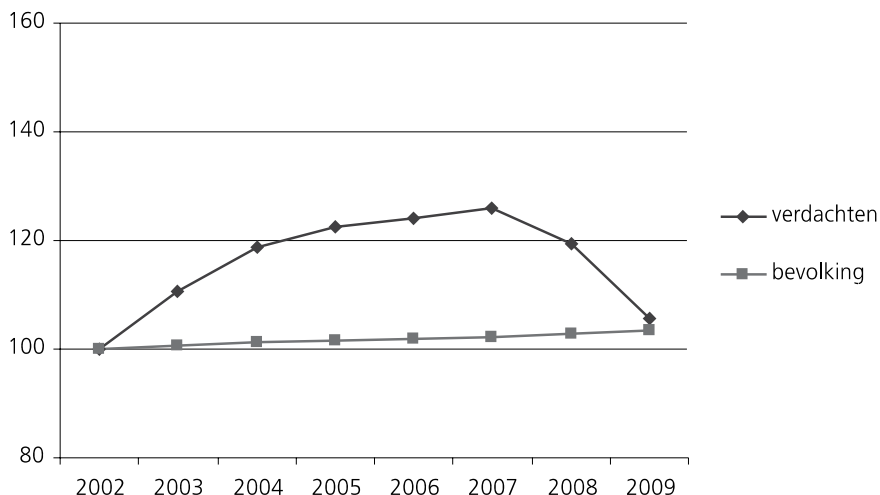
	2002	2005	2006	2007	2008	2009
Deelpopulaties (percentage van verdachtengroep)						
minderjarigen (12 t/m 17 jaar)	12,2	13,5	13,8	14,4	13,5	12,6
jongvolwassenen (18 t/m 24 jaar)	24,0	24,0	24,2	24,5	25,2	26,0
eerstegeneratieallochtonen	22,0	20,8	20,5	19,6	19,7	19,9
tweedegeneratieallochtonen	12,0	14,0	14,8	15,5	15,8	16,5
niet-ingezetenen	9,7	6,9	6,2	6,5	7,2	7,6
vrouwen	15,2	16,2	16,6	17,1	17,1	16,9
verslaafden	6,0	4,6	4,2	3,9	3,8	3,7
nieuwkomers	51,4	49,7	49,3	48,8	48,5	47,3
veelplegers	11,0	10,2	10,1	10,1	10,4	10,8

2.3 Omvang

Het aantal geregistreerde verdachten is, net als vorig jaar, sterk gedaald. De definitieve cijfers laten voor 2008 ten opzichte van 2007 een daling van 5 procent zien. In 2009 is er sprake van een afname van 11,5 procent ten opzichte van 2008. Een daling van het aantal verdachten zegt overigens niets over de ontwikkeling van de criminaliteit. Uit cijfers van het CBS (Eggen & Aten, 2010) blijkt dat in 2009 de geregistreerde criminaliteit even hoog was als in 2008. De daling in het aantal verdachten doet eerder vermoeden dat de pakkans afneemt. Bovendien heeft de politie te kampen met registratieachterstanden en verminderde opsporingscapaciteit. In paragraaf 1.4 is nader op deze factoren ingegaan. Ook is daar al opgemerkt dat niet aangegeven kan worden in welke mate de afname in het aantal verdachten in 2009 door deze factoren wordt veroorzaakt. Bij de interpretatie van de resultaten in dit hoofdstuk en de volgende hoofdstukken dient hiermee rekening te worden gehouden.

De bevolking van 12 jaar en ouder laat de afgelopen jaren een gestage groei zien. Sinds 2002 is ze met ruim 3 procent gegroeid. In overzicht 2.3.1 is de ontwikkeling van de bevolking en van de verdachtenpopulatie sinds 2002 weer-gegeven. De daling in het aantal verdachten sinds 2008 is duidelijk zichtbaar.

Ontwikkeling bevolking en verdachtenpopulatie (index 2002 = 100)

2.4 Recidive

Een verdachte kan in één jaar vaker zijn aangehouden (antecedenten) en per aanhouding kan er ook sprake zijn van meerdere misdrijven. Het gemiddelde aantal antecedenten per verdachte is een indicatie voor recidive: hoe vaak worden verdachten aangehouden? Het gemiddelde aantal misdrijven per verdachte zegt iets over zowel de opsporing (het achterhalen van zo veel mogelijk misdrijven door de verdachte gepleegd) als de recidive. Het aantal misdrijven per antecedent geeft onder andere aan in hoeverre de politie doorrechercheert wanneer een verdachte is aangehouden.

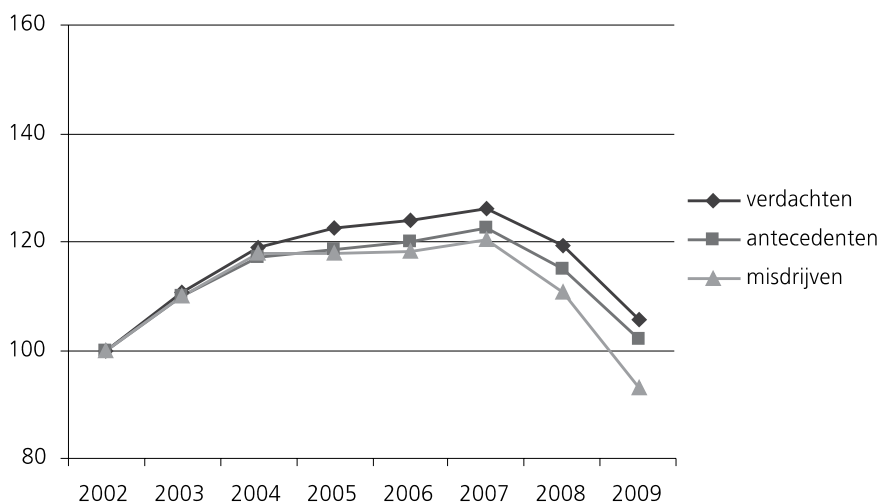
Het gemiddelde aantal antecedenten per verdachte is door de jaren heen constant (1,3). Het aantal misdrijven per antecedent en het aantal misdrijven per verdachte lijkt in 2009 licht te dalen.

Overzicht 2.4.1 geeft de ontwikkeling in het aantal antecedenten, misdrijven en verdachten weer. Bij het aantal misdrijven is te zien dat bij een stijgend aantal verdachten de toename van het aantal misdrijven minder fors is. Bij een dalend aantal verdachten is de afname juist sterker. Zo is ten opzichte van vorig jaar het totale aantal misdrijven met 16 procent gedaald, terwijl het aantal verdachten

met 11,5 procent daalde. De afname in het aantal antecedenten is in 2009 nagenoeg net zo groot als de afname in het aantal verdachten. Daar waar het aantal antecedenten het aantal van 2002 nog net overstijgt, ligt het aantal misdrijven in 2009 onder het niveau van 2002.

Overzicht 2.4.1

Ontwikkeling aantal verdachten, antecedenten en misdrijven (index 2002 = 100)

2.5 Leeftijd

De gemiddelde leeftijd bij het plegen van het eerste en het meest recente (laatste) misdrijf verandert door de jaren heen weinig. De leeftijd bij het plegen van het eerste misdrijf (startleeftijd) is gemiddeld 27,4 jaar. De meest voorkomende startleeftijd (modus) is, net als in voorgaande jaren, 15 jaar. De gemiddelde leeftijd waarop het meest recente misdrijf wordt gepleegd, ligt al jaren rond de 32 jaar. De meest voorkomende leeftijd bij het plegen van het laatste misdrijf was in 2008 gedaald naar 18 jaar. In 2009 is deze leeftijd weer gelijk aan die van vóór 2008 (19 jaar).

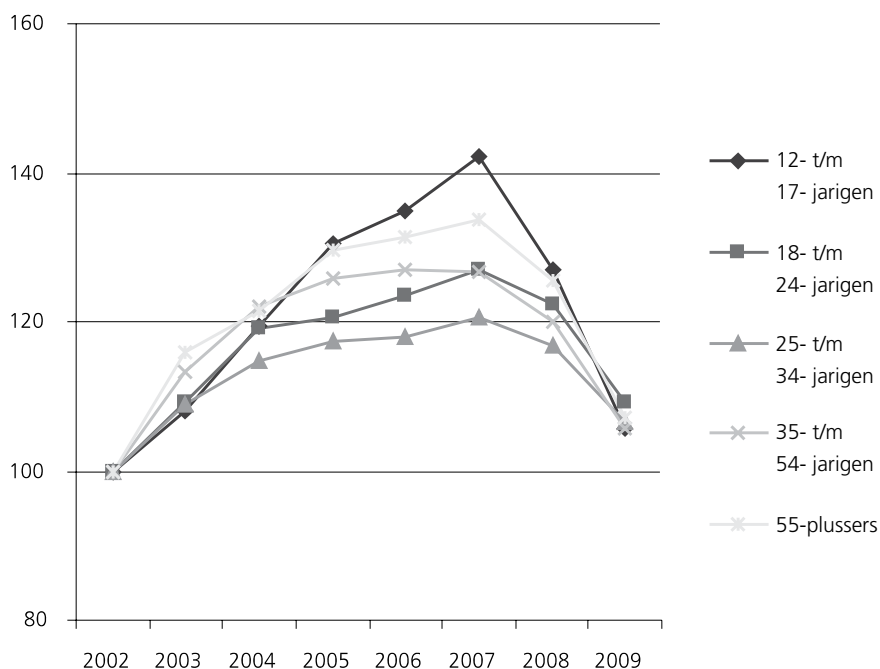
In 2009 bestaat de verdachtenpopulatie voor het grootste deel uit jongeren: 13 procent is minderjarig en 26 procent is tussen de 18 en 24 jaar. 22 procent van de verdachten bevindt zich in de leeftijdscategorie van 25 tot en met 34 jaar.

De 35- tot en met 54- jarigen en de 55-plussers vormen respectievelijk 31 procent en 8 procent van de verdachtenpopulatie.

Overzicht 2.5.1 geeft de ontwikkeling weer van het aantal verdachten per 10.000 inwoners per leeftijdscategorie. De daling in het totale aantal verdachten is terug te zien bij de verschillende leeftijdscategorieën. Vanaf 2007 is de afname van het aantal verdachten het sterkst bij de 12- tot en met 17-jarigen. In 2007 was het aantal minderjarige verdachten per 10.000 minderjarige inwoners nog 292, in 2009 zijn dit er 217.

Overzicht 2.5.1

**Ontwikkeling aantal verdachten per 10.000 inwoners naar leeftijdscategorie
(index 2002 = 100)**

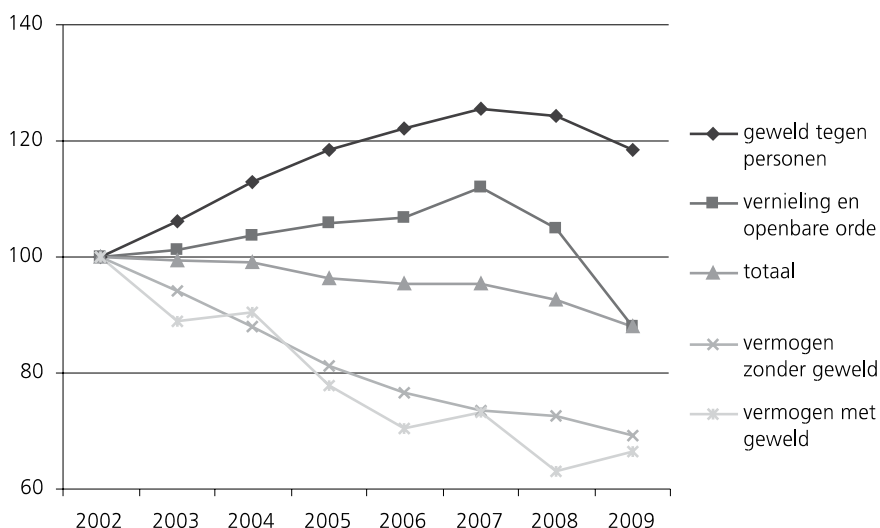
2.6 Aard crimineel gedrag

De aard van het criminele gedrag van de verdachten wordt beschreven aan de hand van de misdrijven waarvoor ze zijn aangehouden. Deze misdrijven zijn onderverdeeld in negen verschillende categorieën (zie bijlage 3). In overzicht 2.2.1 is per misdrijfcategorie aangegeven hoeveel misdrijven er per 100 verdachten zijn geregistreerd. Verdachten worden vooral aangehouden voor vermogensdelicten zonder geweld, geweldsmisdrijven tegen personen, verkeersmisdrijven en vernielingen en openbareordemisdrijven.

In 2009 zijn er in totaal 161 misdrijven per 100 verdachten geregistreerd. Dit is een daling van 5 procent ten opzichte van het jaar ervoor (169 misdrijven). De daling is het sterkst bij de vernielingen en openbareordemisdrijven. De daling geldt echter niet voor alle misdrijfcategorieën. Per 100 verdachten laten de vermogensmisdrijven met geweld en de verkeersmisdrijven het afgelopen jaar een lichte stijging zien. Ook het CBS constateert een daling van het aantal vernielingen en openbareordemisdrijven en een toename van diefstal met geweld (Eggen & Aten, 2010).

Overzichten 2.6.1 en 2.6.2 geven de ontwikkeling weer per misdrijfcategorie in de periode 2002-2009. Met het oog op de leesbaarheid zijn de misdrijfcategorieën verdeeld over twee grafieken.

Ontwikkeling aantal opgehelderde misdrijven per 100 verdachten per misdrijfcategorie (index 2002 = 100)

Het totale aantal misdrijven per 100 verdachten is de afgelopen jaren gedaald. Ten opzichte van 2002 bedraagt de afname 12 procent.

Sinds 2002 zijn er relatief steeds minder verdachten voor vermogensmisdrijven zonder geweld aangehouden. De daling ten opzichte van 2002 is aanzienlijk (-31%). Het aantal vermogensmisdrijven met geweld per 100 verdachten fluctueert maar is in vergelijking met 2002 ook sterk afgenomen (-35%). Het aantal geweldsmisdrijven tegen personen per 100 verdachten steeg tot 2007, de twee jaren daarna daalt dit aantal. Voor de categorie vernielingen en openbareordemisdrijven is een vergelijkbaar patroon te zien. Bij deze laatste categorie valt op te merken dat de daling forser is dan die bij de geweldsmisdrijven tegen personen.

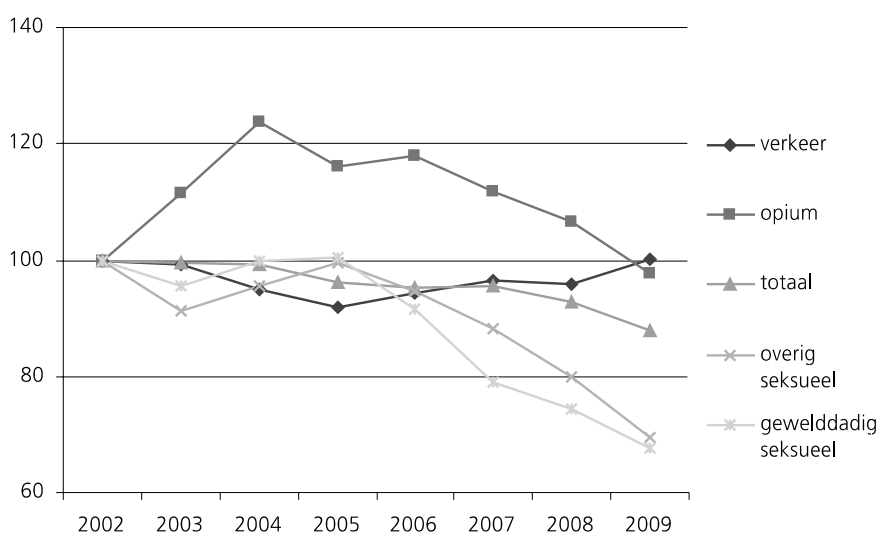
In overzicht 2.6.2 is te zien dat het aantal seksuele misdrijven per 100 verdachten de afgelopen jaren is gedaald. Sinds 2002 daalden de gewelddadige seksuele misdrijven met 33 procent en de overige seksuele misdrijven met 29 procent. In 2009 bedroeg de afname respectievelijk 11 en 8 procent. Het aantal opiumdelicten per 100 verdachten daalt gestaag sinds

2006. Het afgelopen jaar is de daling 8 procent. Het aantal verkeersmisdrijven per 100 verdachten laat een grilliger patroon zien. Door de jaren heen schommelt dit aantal rond de 30. Bij zowel opiumdelicten als verkeersmisdrijven moet rekening gehouden worden met het feit dat het hier om zogenoemde haaddelicten gaat (delicten die alleen op initiatief van de politie worden opgespoord). De ontwikkeling van deze delicten vormt daarom veel meer een afspiegeling van de opsporing dan een indicatie voor het feitelijk voorkomen van deze misdrijven. Een voorbeeld is 'dronken rijden'. Hoe meer alcoholcontroles de politie houdt, hoe meer verdachten voor dit misdrijf zullen worden aangehouden.

Overzicht 2.6.2

Ontwikkeling aantal opgehelderde misdrijven per 100 verdachten per misdrijfcategorie (index 2002 = 100)

2.7 Verdachtengroepen

In deze paragraaf wordt kort ingegaan op een aantal specifieke verdachten-groepen. Deze worden in het volgende hoofdstuk nader uitgediept. Hier zal vooral worden stilgestaan bij het percentage verdachten dat tot deze groepen behoort en bij een aantal kenmerken die niet uitgebreid in het volgende hoofdstuk aan bod komen.

Het percentage minderjarige verdachten (12 t/m 17 jaar) in de totale verdachten-populatie is 13. De daling in het aandeel minderjarigen die vorig jaar is ingezet, lijkt in 2009 door te zetten. Het aandeel jongvolwassen verdachten (18 t/m 24 jaar) neemt daarentegen toe. 26 procent van de verdachten behoort tot deze leeftijdscategorie. In 2002 was dit 24 procent.

Het aandeel niet-ingezetenen door de jaren heen laat een knik zien in 2006. Tot 2006 neemt het percentage af, daarna neemt het toe. In 2009 bestaat 8 procent van alle verdachten uit niet-ingezetenen, in 2008 was dit 7 procent. Het percentage vrouwen in de verdachtenpopulatie is over de afgelopen drie jaar stabiel (17 procent). Het percentage verslaafden daalt ieder jaar met tienden. In 2002 was nog 6 procent verslaafd, in 2009 is dit 3,7 procent.

Onder de verdachten kunnen we nieuwkomers en veelplegers onderscheiden. Het merendeel van alle verdachten, 47 procent, werd nooit eerder van een misdrijf verdacht en behoort dus tot de nieuwkomers. 11 procent van de verdachten behoort tot de veelplegers. De afgelopen jaren ligt het percentage veelplegers tussen de 10 en 11 procent. In hoofdstuk 3 wordt de ontwikkeling van bovengenoemde verdachtengroepen verder besproken.

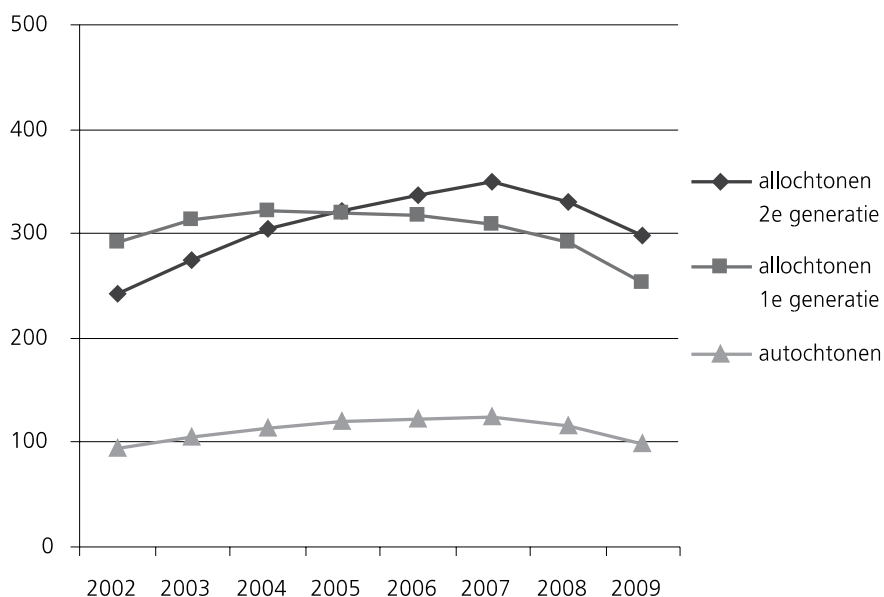
Het aandeel allochtonen van de eerste generatie onder de verdachten neemt, na enkele jaren te zijn afgenomen, de laatste twee jaar licht toe. 20 procent van alle verdachten bestaat uit eerstegeneratieallochtonen. Het aandeel tweedegeneratieallochtonen laat over de gehele periode een stijgende lijn zien. Het aandeel allochtonen van de tweede generatie onder de verdachten stijgt ten opzichte van 2002 met 37,5 procent.

De bevolkingscijfers (12 jaar en ouder) laten sinds 2002 een geleidelijke toename zien van het aandeel eerste- en tweedegeneratieallochtonen. Ten opzichte van 2002 is het aandeel allochtonen van de tweede generatie met 14 procent gestegen en het aandeel allochtonen van de eerste generatie met 6 procent. Het aandeel autochtonen in de bevolking van 12 jaar en ouder daalde in deze periode licht (-2%) tot 81 procent in 2009.

In overzicht 2.7.1 wordt de ontwikkeling van het aantal verdachten per 10.000 inwoners onder autochtonen, eerstegeneratieallochtonen en tweedegeneratieallochtonen weergegeven. De grafiek laat zien dat vanaf 2005 het aantal tweedegeneratieallochtonen per 10.000 inwoners dat van een misdrijf wordt verdacht, het aantal verdachte eerstegeneratieallochtonen overstijgt. Voor 2005 kwamen er per 10.000 inwoners meer allochtone verdachten van de eerste generatie dan van de tweede generatie in de statistieken voor. Het aantal allochtone verdachten van de eerste generatie per 10.000 inwoners daalt na 2004, de daling onder het aantal allochtone verdachten van de tweede generatie per 10.000 inwoners is later ingezet (2008).

Overzicht 2.7.1

Aantal verdachten per 10.000 inwoners onder autochtonen, eerstegeneratieallochtonen en tweedegeneratieallochtonen

3

Verdachtengroepen

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de verschillende verdachtengroepen. Allereerst worden in de paragrafen 3.2 en 3.3 de minderjarige en jongvolwassen verdachten besproken. In paragraaf 3.4 worden de recidivegroepen (nieuwkomers, meerplegers en veelplegers) vergeleken. Vervolgens worden verschillende groepen veelplegers uitgelicht in paragraaf 3.5. In paragraaf 3.6 worden verdachten uit verschillende herkomstgroepen naast elkaar gezet. In de laatste vier paragrafen komen achtereenvolgens de stelselmatige geweldplegers (3.7), verdachten met een verslaving (3.8), mannen en vrouwen (3.9) en de niet-ingezetene verdachten (3.10) aan bod.

3.2 Minderjarigen

3.2.1 Verdachtenprofiel

Het profiel van de minderjarige verdachten¹¹ staat in overzicht 3.2.1

---

11 Ook alle minderjarigen van 12 t/m 17 jaar die de politie voor een alternatieve straf naar Bureau HALT doorverwijst, staan in HKS geregistreerd. 12-minners kunnen ook in HKS worden geregistreerd maar worden buiten deze analyse gelaten.

Overzicht 3.2.1

Profiel minderjarige verdachten							
	2002	2005	2006	2007	2008	2009	totale verdachten-populatie 2009
Omvang							
bevolking 12 t/m 17 jaar	1.157.667	1.199.916	1.201.799	1.204.964	1.201.945	1.191.453	14.148.999
index bevolking (2002 = 100)	100	104	104	104	104	103	103
verdachten totaal	23.761	32.151	33.300	35.189	31.351	25.830	204.975
index verdachten (2002 = 100)	100	135	140	148	132	109	106
aantal niet-ingezeten verdachten	944	570	510	533	508	519	15.678
aantal ingezeten verdachten	22.817	31.581	32.790	34.656	30.843	25.311	189.297
ingezeten verdachten per 10.000 minderjarigen	197	263	273	288	257	212	134
Recidive							
antecedenten	30.120	41.994	43.727	46.324	40.463	33.058	256.850
misdrijven	49.503	65.938	66.552	70.121	59.833	44.655	329.499
misdrijven per antecedent	1,6	1,6	1,5	1,5	1,5	1,4	1,3
antecedenten per verdachte	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
misdrijven per verdachte	2,1	2,1	2,0	2,0	1,9	1,7	1,6
Leeftijd							
leeftijd bij plegen laatste misdrijf							
gemiddelde	15,4	15,3	15,3	15,3	15,4	15,4	32,2
modus	17	17	17	17	17	17	19
leeftijd bij plegen eerste misdrijf							
gemiddelde	14,9	14,8	14,7	14,7	14,7	14,7	27,4
modus	15	15	15	15	14	14	15
Misdrijven (aantallen per 100 verdachten)							
vermogen zonder geweld	87,3	77,3	73,6	67,9	66,8	66,1	46,0
vermogen met geweld	12,1	8,8	7,9	7,8	6,2	7,0	3,4
vernietiging en openbare orde	54,7	62,3	62,8	65,4	59,7	45,2	24,1
geweld tegen personen	34,9	38,4	37,3	38,9	38,9	35,8	35,0
gewelddadig seksueel	2,2	2,1	1,7	1,3	1,2	1,3	0,8
overig seksueel	1,6	1,5	1,3	1,2	1,1	1,0	1,2
verkeer	5,2	3,7	4,2	5,0	5,7	6,2	30,8
opium	2,5	2,9	2,6	2,5	2,5	2,4	9,3
overig	7,8	8,1	8,4	9,3	8,7	8,1	10,1
totaal	208,3	205,1	199,9	199,3	190,8	172,9	160,8

	2002	2005	2006	2007	2008	2009	totale verdachten- populatie 2009
Deelpopulaties (percentage van verdachtengroep)							
eerstegeneratieallochtonen	15,8	13,1	11,7	10,5	10,3	9,9	19,9
tweedegeneratieallochtonen	26,6	29,7	30,4	30,7	31,3	32,6	16,5
niet-ingezetenen	4,0	1,8	1,5	1,5	1,6	2,0	7,6
vrouwen	17,4	18,8	19,2	20,1	19,5	20,1	16,9
verslaafden	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	3,7
nieuwkomers	64,2	61,0	59,9	59,4	58,4	58,4	47,3
jeugdige veelplegers	4,0	4,4	4,9	5,0	5,6	5,7	-

3.2.2 Omvang

Sinds 2007 neemt de bevolking van 12 tot en met 17 jaar af. In 2009 is 8 procent van de bevolking van 12 jaar en ouder minderjarig. Het aantal minderjarige verdachten laat ook een daling zien: in 2009 met 18 procent. Deze daling is niet volledig toe te schrijven aan de afname van het aantal minderjarigen in de bevolking, aangezien de daling van het aantal minderjarigen in de bevolking minder sterk is (-0,9%). In 2007 en in versterkte mate in 2008 en 2009 is het aantal door de politie gehoorde jeugdige verdachten licht gedaald en de instroom van jeugdzaken bij het OM verminderd, in het bijzonder van zaken met zware delicten. Er is sprake van een (meer) adequate tenuitvoerlegging van jeugdsancties (Ministerie van Justitie, 2010). Mogelijk heeft de prioriteit die in de kabinetsplannen is gegeven aan de aanpak van jeugdcriminaliteit bijgedragen aan de daling van het aantal minderjarige verdachten (Ministerie van Justitie & Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2002; Ministerie van Algemene Zaken, 2007).

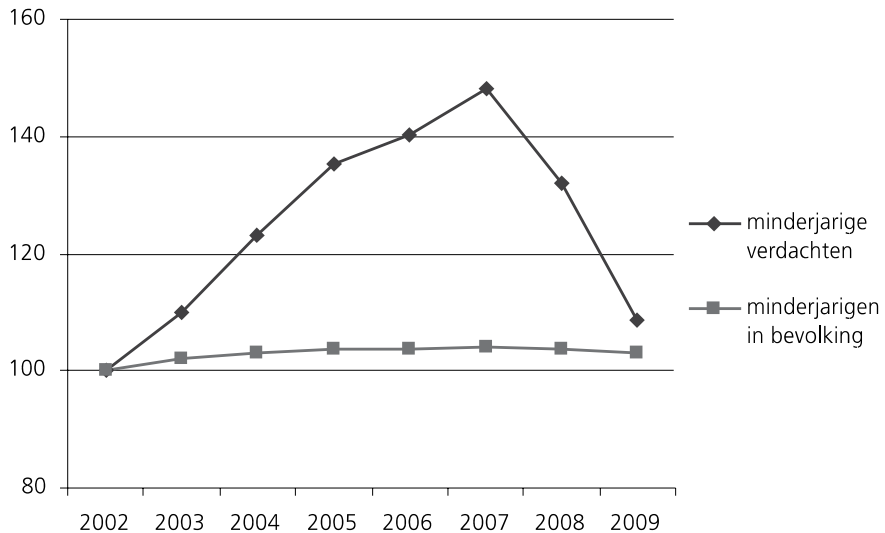
Van het totale aantal verdachten van 12 jaar en ouder is nog altijd 13 procent minderjarig. Minderjarige verdachten zijn daarmee oververtegenwoordigd in de verdachtenpopulatie.

In overzicht 3.2.2 is te zien dat in de periode 2002-2007 het aantal minderjarige verdachten gestaag is toegenomen, waarna in 2008 de daling is ingezet. De *Landelijke Jeugdmonitor* (CBS, 2009) laat een vergelijkbare ontwikkeling zien: tot 2007 namen het aantal zaken tegen minderjarigen en het aantal Halt-afdoeningen bij het OM jaarlijks toe, in 2008 dalen beide aantallen. Ditzelfde patroon is terug te zien in het

aantal ingezeten verdachten per 10.000 minderjarigen. In 2002 was het aantal ingezeten verdachten per 10.000 minderjarigen 197, in 2007 was dit 288, waarna dit is gedaald tot 212 in 2009 (zie overzicht 3.2.1).

Overzicht 3.2.2

Ontwikkeling minderjarige verdachtenpopulatie (index 2002 = 100)

3.2.3 Recidive

Zowel het aantal antecedenten als het aantal misdrijven laat bij minderjarige verdachten tot 2008 een stijgende lijn zien. De afgelopen twee jaar zijn beide sterk gedaald, in 2009 met respectievelijk 18 en 25 procent. Net als voor de totale verdachtenpopulatie geldt voor de minderjarige verdachten dat het gemiddelde aantal antecedenten per verdachte constant is (1,3). Opvallend is dat het gemiddelde aantal misdrijven per verdachte afneemt van 1,9 naar 1,7. In 2002 was het gemiddelde aantal misdrijven per verdachte nog 2,1. Dit zou kunnen betekenen dat de politie minder van de misdrijven die de verdachte gepleegd heeft, achterhaalt.

3.2.4 Leeftijd

De gemiddelde leeftijd waarop minderjarige verdachten hun eerste misdrijf plegen, is 14,7 jaar. Net als in 2008 plegen de meeste minderjarige verdachten in 2009 op 14-jarige leeftijd hun eerste misdrijf. In de voorgaande jaren was dit 15 jaar.¹² De leeftijd waarop de meeste minderjarigen hun meest recente misdrijf plegen, is de afgelopen jaren stabiel (17 jaar). De gemiddelde leeftijd bij het plegen van het laatste (meest recente) misdrijf is 15,4 jaar.

3.2.5 Aard crimineel gedrag

Minderjarige verdachten wijken af van de totale verdachtenpopulatie in die zin dat zij veel vaker worden aangehouden voor vermogensmisdrijven en vernielingen en openbareordemisdrijven. Daarentegen worden zij minder vaak verdacht van verkeersmisdrijven en opiumdelicten. Het totale aantal opgehelderde misdrijven per 100 verdachten is voor de minderjarige verdachten hoger (173) dan voor de totale verdachtengroep (161). Overigens daalt het aantal misdrijven per 100 minderjarige verdachten wel: in 2005 lag het aantal opgehelderde misdrijven per 100 minderjarige verdachten nog op 205.

Om een reële vergelijking te kunnen maken met de totale verdachtengroep – waarvan een veel groter deel verdacht wordt van een verkeersmisdrijf – is gekeken naar het aandeel van de verschillende misdrijfcategorieën zonder de verkeersmisdrijven. Minderjarige verdachten maken zich, vergeleken met alle verdachten, in 2009 vaker schuldig aan vermogensmisdrijven (44% versus 38%) en vernielingen en openbareordemisdrijven (27% versus 18,5%). Ze worden minder vaak verdacht van geweldsmisdrijven tegen personen (21,5% versus 27%) en opiumdelicten (1% versus 7%).

3.2.6 Verdachtengroepen

Niet verwonderlijk is dat onder de minderjarige verdachten het aandeel eerste-generatieallochtonen aanzienlijk kleiner is (10%) dan in de totale verdachtenpopulatie, en het aandeel tweedegeneratieallochtonen aanzienlijk groter (33%). De ontwikkeling van deze twee groepen is tegengesteld: het aandeel allochtone minderjarige verdachten van de eerste generatie neemt ieder jaar af, terwijl het aandeel allochtone minderjarige verdachten van de tweede generatie toeneemt. De bevolkingscijfers vanaf 2002 laten ook een daling zien van het aandeel minderjarige allochtonen van de eerste generatie (-31%) en een stijging van het

---

12 Diverse kabinetsmaatregelen (onder andere veiligheidshuizen) zijn specifiek gericht op risicojongeren. Hierdoor kunnen jongeren op lagere leeftijd als dader in beeld komen.

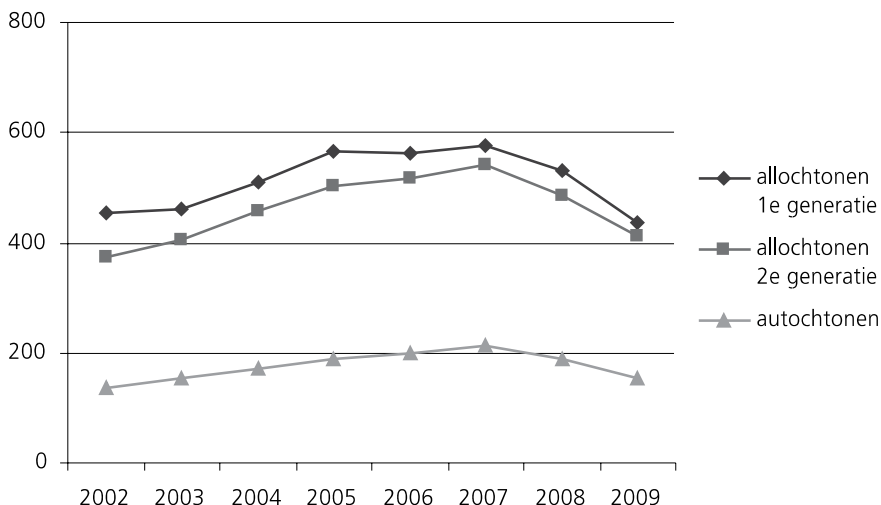

aandeel minderjarige tweedegeneratieallochtonen (+17%). Het aandeel minderjarige autochtonen blijft door de jaren heen gelijk: 78 procent.

Overzicht 3.2.3 geeft de ontwikkeling weer van het aantal minderjarige verdachten per 10.000 minderjarige inwoners onder autochtonen en eerste- en tweedegeneratieallochtonen. De drie groepen laten een vergelijkbare ontwikkeling zien. Het aantal allochtone minderjarige verdachten van de eerste generatie (436) en het aantal allochtone minderjarige verdachten van de tweede generatie (413) per 10.000 minderjarige inwoners naderen elkaar in 2009.

Overzicht 3.2.3

Aantal minderjarige verdachten per 10.000 minderjarige inwoners onder autochtonen, eerstegeneratieallochtonen en tweedegeneratieallochtonen

Verreweg de meeste minderjarige verdachten wonen in Nederland. Wel neemt het aandeel niet-ingezetenen onder minderjarige verdachten toe. Onder de minderjarige verdachten valt het aantal meisjes op. Een op de vijf minderjarige verdachten is een meisje. Het aandeel vrouwelijke verdachten is onder de minderjarigen de afgelopen vijf jaar sterker gestegen (7%) dan onder de totale verdachtengroep (4%). Bij zowel Halt als het OM als de rechter neemt het aandeel meisjes langzaam toe (CBS, 2009).

Het aandeel verslaafde minderjarige verdachten is in 2009 tot 0 procent gedaald. Terwijl in 2002 nog 46 minderjarige verdachten als verslaafde werden geregistreerd, zijn dit er in 2009 9.

Het is niet verwonderlijk dat het aandeel nieuwkomers onder de minderjarige verdachten hoger is dan gemiddeld. De meeste verdachten plegen immers hun eerste misdrijf als zij 15 jaar zijn. Het aandeel minderjarige nieuwkomers is gelijk aan dat van vorig jaar (58%). Sinds 2002 is er wel een daling zichtbaar (-9%). Het aandeel minderjarige veelplegers neemt al jaren toe. Het absolute aantal minderjarige veelplegers¹³ is ten opzichte van 2002 met 54 procent toegenomen.

3.3 Jongvolwassenen

3.3.1 Verdachtenprofiel

In overzicht 3.3.1 wordt het profiel van de jongvolwassen verdachten (18 tot en met 24 jaar) weergegeven.

---

13 Voor de minderjarige veelplegers wordt een afwijkende veelplegerdefinitie gehanteerd: meer dan vijf processen-verbaal in het hele criminele verleden, waarvan ten minste één in het peiljaar (zie ook de begrippenlijst).

Overzicht 3.3.1

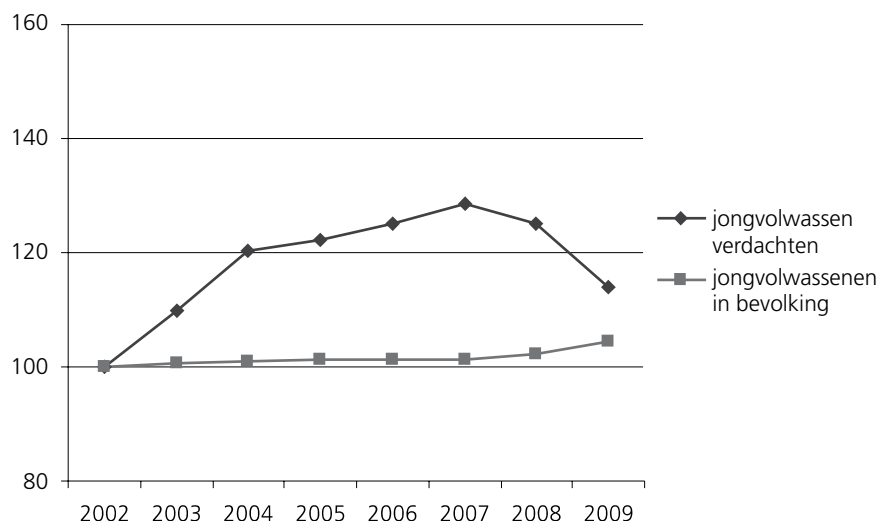
Profiel jongvolwassen verdachten							
	2002	2005	2006	2007	2008	2009	totale verdachten-populatie 2009
Omvang							
bevolking 18 t/m 24 jaar	1.341.129	1.359.718	1.358.613	1.358.686	1.372.095	1.402.203	14.148.999
index bevolking (2002 = 100)	100	101	101	101	102	105	103
verdachten totaal	46.647	57.042	58.340	59.985	58.398	53.198	204.975
index verdachten (2002 = 100)	100	122	125	129	125	114	106
aantal niet-ingezeten verdachten	5.538	4.500	3.849	4.141	4.482	4.192	15.678
aantal ingezeten verdachten	41.109	52.542	54.491	55.844	53.916	49.006	189.297
ingezeten verdachten per 10.000 jongvolwassenen	307	386	401	411	393	349	134
Recidive							
antecedenten	59.835	72.720	74.808	77.783	74.555	67.468	256.850
misdrijven	89.056	106.310	106.211	109.939	103.871	87.860	329.499
misdrijven per antecedent	1,5	1,5	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3
antecedenten per verdachte	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
misdrijven per verdachte	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,7	1,6
Leeftijd							
leeftijd bij plegen laatste misdrijf							
gemiddelde	20,8	20,8	20,8	20,8	20,8	20,8	32,2
modus	19	19	19	19	18	19	19
leeftijd bij plegen eerste misdrijf							
gemiddelde	18,8	18,6	18,6	18,5	18,5	18,4	27,4
modus	18	18	18	18	18	18	15
Misdrijven (aantallen per 100 verdachten)							
vermogen zonder geweld	71,1	60,2	54,9	50,9	50,0	46,2	46,0
vermogen met geweld	6,5	5,7	4,9	5,2	4,6	5,0	3,4
vernietiging en openbare orde	35,7	37,8	36,8	39,7	37,0	31,1	24,1
geweld tegen personen	29,6	34,9	35,7	37,0	36,3	33,9	35,0
gewelddadig seksueel	0,9	0,9	0,9	0,8	0,7	0,7	0,8
overig seksueel	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	0,6	1,2
verkeer	24,4	22,8	25,9	26,9	26,6	28,2	30,8
opium	10,4	11,3	10,8	10,6	10,5	8,6	9,3
overig	11,4	11,9	11,3	11,3	11,3	10,8	10,1
totaal	190,9	186,4	182,1	183,3	177,9	165,2	160,8

	2002	2005	2006	2007	2008	2009	totale verdachten- populatie 2009
Deelpopulaties (percentage van verdachtengroep)							
eerstegeneratieallochtonen	19,1	16,6	15,8	14,9	14,4	14,2	19,9
tweedegeneratieallochtonen	18,3	20,4	21,4	22,0	22,4	23,5	16,5
niet-ingezetenen	11,9	7,9	6,6	6,9	7,7	7,9	7,6
vrouwen	12,8	13,9	14,2	14,6	14,7	14,8	16,9
verslaafden	1,9	1,2	1,0	0,9	0,8	0,6	3,7
nieuwkomers	51,6	47,5	46,9	45,6	45,6	44,8	47,3
veelplegers	4,9	4,7	4,9	5,1	5,4	5,7	10,8

3.3.2 Omvang

Overzicht 3.3.2 geeft de ontwikkeling van de jongvolwassen (verdachten) populatie weer. Het aantal jongvolwassenen in de bevolking neemt in 2009 toe, met 2 procent ten opzichte van 2008. Het aantal jongvolwassen verdachten stijgt in de periode 2002-2007 maar laat de laatste twee jaar een daling zien. Toch ligt ten opzichte van 2002 het aantal jongvolwassen verdachten in 2009 nog altijd 14 procent hoger. De toename van het aantal jongvolwassen verdachten (+14%) is daarmee groter dan de toename van het aantal jongvolwassenen in de bevolking (+5%). In 2009 zijn er op 10.000 jongvolwassenen 349 in Nederland woonachtige verdachten. Onder jongvolwassenen is het percentage verdachten 2,6 keer zo groot als onder de bevolking van 12 jaar en ouder.

Ontwikkeling jongvolwassen verdachtenpopulatie (index 2002 = 100)

3.3.3 Recidive

De ontwikkeling in het aantal antecedenten en het aantal misdrijven volgt hetzelfde patroon als de ontwikkeling in het aantal jongvolwassen verdachten. Het gemiddelde aantal antecedenten per verdachte ligt, net als in de totale verdachtenpopulatie, al jaren op 1,3. Het gemiddelde aantal misdrijven per verdachte is onder jongvolwassen verdachten met 1,7 iets hoger dan het gemiddelde van alle verdachten (1,6).

3.3.4 Leeftijd

Jongvolwassen verdachten plegen gemiddeld hun eerste misdrijf als zij 18,4 jaar zijn. De meest voorkomende leeftijd waarop zij hun eerste misdrijf begaan, is – al jaren – 18 jaar. De gemiddelde leeftijd bij het plegen van het meest recente misdrijf is de laatste jaren ook constant: 20,8 jaar. De meest voorkomende leeftijd waarop jongvolwassen verdachten hun meest recente misdrijf hebben gepleegd, was in 2008 gedaald naar 18 jaar. In 2009 is deze leeftijd gestegen naar 19 jaar.

3.3.5 Aard crimineel gedrag

Het criminele gedrag van jongvolwassen verdachten bestaat vooral uit vermogensmisdrijven zonder geweld, geweldsmisdrijven tegen personen en vernielingen en openbareordemisdrijven. Het totale aantal misdrijven per 100 jongvolwassen verdachten is ten opzichte van 2008 gedaald naar 165. Dit cijfer laat over de gehele periode sinds 2002 een daling zien. Ondanks de daling van het totale aantal misdrijven per 100 jongvolwassen verdachten, is zowel het aantal vermogensmisdrijven met geweld als het aantal verkeersmisdrijven in 2009 toegenomen. Hierbij moet worden opgemerkt dat het bij verkeersmisdrijven om een haaldelict gaat. In vergelijking met de totale verdachtenpopulatie worden jongvolwassen verdachten in 2009 vaker aangehouden voor vernielingen en openbareordemisdrijven en voor vermogensmisdrijven met geweld.

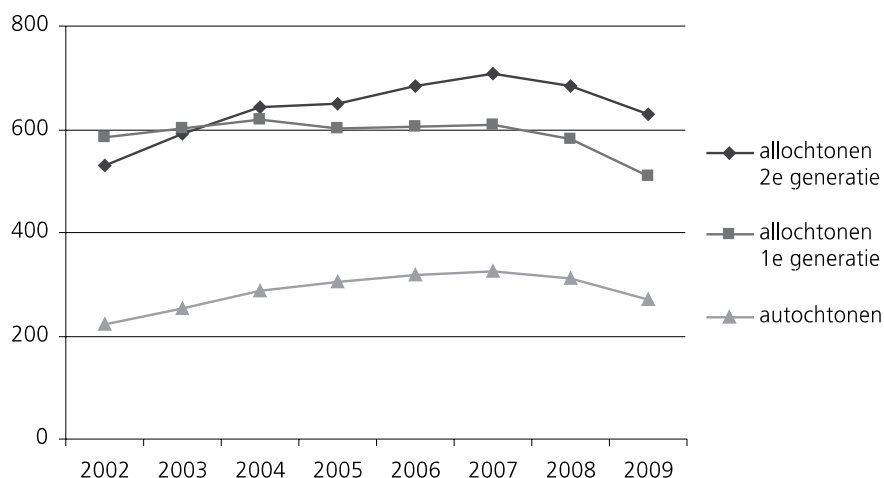
3.3.6 Verdachtengroepen

Van de jongvolwassen verdachten behoort 14 procent tot de eerste- en 23,5 procent tot de tweedegeneratieallochtonen. Net als bij de minderjarige verdachten neemt onder de jongvolwassen verdachten het aandeel allochtonen van de eerste generatie in 2009 af (-26% ten opzichte van 2002), terwijl het aandeel allochtonen van de tweede generatie toeneemt (+28%). De toename van deze laatste groep is sterker dan de toename van het aandeel tweedegeneratieallochtonen in de jongvolwassen bevolking (+17%). Daar staat tegenover dat het aandeel jongvolwassen allochtone verdachten van de eerste generatie sterker terugloopt dan het aandeel eerstegeneratieallochtonen in de jongvolwassen bevolking (-7%).

Het relatieve aantal jongvolwassen verdachten per 10.000 inwoners is de afgelopen twee jaar gedaald, zowel onder autochtonen als onder (eerste- en tweedegeneratie)allochtonen. In overzicht 3.3.3 is te zien dat vanaf 2003 het aantal verdachten per 10.000 jongvolwassen inwoners onder tweedegeneratieallochtonen hoger ligt dan dat onder eerstegeneratieallochtonen. In 2009 worden per 10.000 jongvolwassen inwoners 630 allochtonen van de tweede generatie, 510 allochtonen van de eerste generatie en 272 autochtonen verdacht van een misdrijf.

Overzicht 3.3.3

Aantal jongvolwassen verdachten per 10.000 jongvolwassen inwoners onder autochtonen, eerstegeneratieallochtonen en tweedegeneratieallochtonen

Van de jongvolwassen verdachten is 8 procent niet in Nederland woonachtig. Het aantal jongvolwassen niet-ingezetenen verdachten neemt sinds 2006 toe.

Het aandeel vrouwen onder jongvolwassen verdachten, 15 procent in 2009, laat een geleidelijk stijgende lijn zien. Ten opzichte van 2002 is het aandeel vrouwen onder jongvolwassen verdachten gestegen met 16 procent. Het aandeel vrouwelijke verdachten in deze leeftijdscategorie ligt overigens wel lager dan in de totale groep verdachten (17%) en bij de minderjarige verdachten (20%).

Het aandeel jongvolwassen verdachten met een alcohol- en/of drugsverslaving loopt sterk terug: het aantal is in vijf jaar gehalveerd.

Het aandeel nieuwkomers is onder de jongvolwassen verdachten in 2009 (45%) een stuk kleiner dan onder de minderjarige verdachten (58%). Sinds 2002 is het aandeel nieuwkomers met 13 procent afgenomen. Daar staat tegenover dat het aandeel veelplegers met 16 procent is toegenomen. Net als bij de minderjarige verdachten is in 2009 het aandeel veelplegers onder jongvolwassen verdachten 6 procent. Onder de totale verdachtengroep is het aandeel veelplegers beduidend groter (11%).

3.4 Recidivegroepen

3.4.1 Verdachtenprofiel

In deze paragraaf worden verschillende recidivegroepen vergeleken: nieuwkomers, meerplegers en veelplegers. Nieuwkomers zijn personen die in 2009 voor het eerst, en wel eenmalig, met de politie in aanraking zijn gekomen. Meerplegers hebben minimaal twee en maximaal tien antecedenten op hun naam staan. Veelplegers zijn personen tegen wie meer dan tien keer proces-verbaal is opgemaakt. Hierbij wordt gekeken naar de gehele criminele carrière, maar alle verdachten moeten ten minste één keer in 2009 zijn aangehouden. Overigens geldt voor de jeugdige veelplegers een andere definitie (zie de begrippenlijst). Deze groep wordt in paragraaf 3.5 beschreven.

Overzicht 3.4.1

Profielvergelijking nieuwkomers, meerplegers en veelplegers in 2009			
	nieuwkomers	meerplegers	veelplegers
Omvang			
bevolking 12 jaar en ouder	14.148.999	14.148.999	14.148.999
index bevolking (2002 = 100)	103	103	103
verdachten totaal	97.014	85.724	22.237
index verdachten (2002 = 100)	97	118	104
aantal niet-ingezeten verdachten	13.018	2.448	212
aantal ingezeten verdachten	83.996	83.276	22.025
ingezeten verdachten per 10.000 inwoners	59	59	16
Recidive			
antecedenten	97.377	117.701	41.772
misdriven	118.606	152.251	58.642
misdriven per antecedent	1,2	1,3	1,4
antecedenten per verdachte	1,0	1,4	1,9
misdriven per verdachte	1,2	1,8	2,6
Leeftijd			
leeftijd bij plegen laatste misdrijf			
gemiddelde	32,7	30,4	36,9
modus	19	19	38
leeftijd bij plegen eerste misdrijf			
gemiddelde	32,7	23,9	17,6
modus	19	15	15

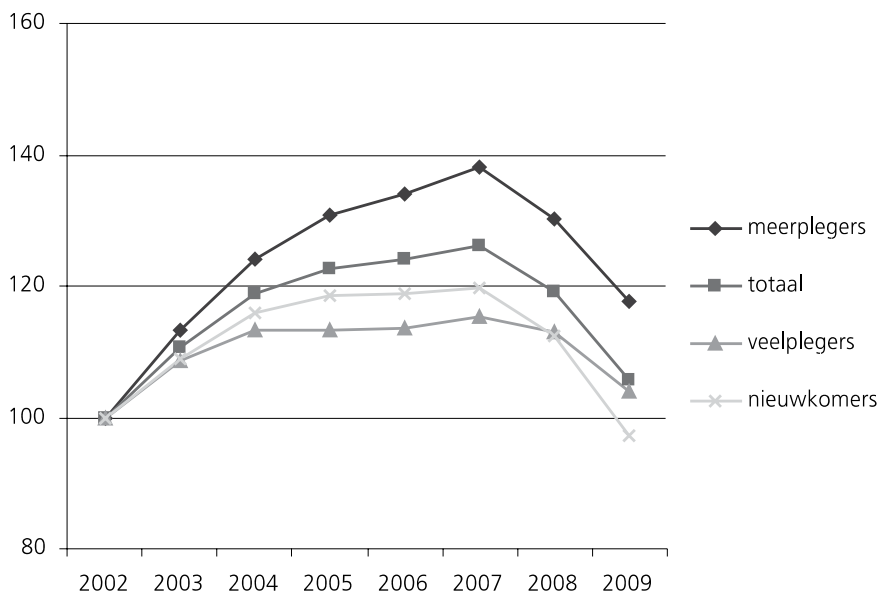
	nieuwkomers	meerplegers	veelplegers
Misdrijven (aantallen per 100 verdachten)			
vermogen zonder geweld	32,8	47,1	99,2
vermogen met geweld	1,6	4,4	7,9
vernieling en openbare orde	18,4	27,6	35,0
geweld tegen personen	24,8	41,4	55,4
gewelddadig seksueel	0,7	0,9	1,0
overig seksueel	1,3	1,1	0,9
verkeer	26,6	35,1	33,1
opium	7,9	9,4	14,8
overig	8,2	10,8	16,5
totaal	122,3	177,6	263,7
Deelpopulaties (percentage van verdachtengroep)			
minderjarigen (12 t/m 17 jaar)	15,6	12,3	0,9
jongvolwassenen (18 t/m 24 jaar)	24,5	30,7	13,6
eerstegeneratieallochtonen	16,7	21,6	27,9
tweedegeneratieallochtonen	12,8	20,2	18,5
niet-ingezetenen	13,4	2,9	1,0
vrouwen	22,7	13,5	5,3
verslaafden	0,2	1,8	25,8

3.4.2 Omvang

Van alle verdachten is 47 procent in 2009 voor de eerste en enige keer door de politie aangehouden, 42 procent behoort tot de meerplegers en de overige 11 procent valt in de categorie veelpleger (zie overzicht 2.2.1). Sinds 2002 daalt het aandeel nieuwkomers en neemt het aandeel meerplegers toe. Het aandeel veelplegers is redelijk stabiel en fluctueert in de periode 2002-2009 tussen de 10 en 11 procent. Het aantal niet-ingezeten verdachten onder nieuwkomers is relatief groot (13%). Van het aantal ingezeten verdachten per 10.000 inwoners zijn er 59 nieuwkomer, 59 meerpleger, en 16 veelpleger (zie overzicht 3.4.1).

Overzicht 3.4.2 geeft de ontwikkeling van de aantallen nieuwkomers, meerplegers en veelplegers weer. De afname van het aantal verdachten in 2008 en 2009 is duidelijk terug te zien bij alle recidivegroepen.

Ontwikkeling nieuwkomers, meerplegers en veelplegers (index 2002 = 100)

3.4.3 Recidive

Veelplegers en meerplegers hebben gemiddeld meer misdrijven en antecedenten op hun naam staan dan nieuwkomers. Zo vormen veelplegers 11 procent en meerplegers 42 procent van de verdachtenpopulatie maar worden zij verantwoordelijk gehouden voor respectievelijk 18 en 46 procent van de misdrijven. Daarnaast hebben veelplegers 16 procent en meerplegers 46 procent van alle antecedenten op hun naam staan. Het is logisch dat de recidive onder veelplegers hoger is; zij hebben dan ook gemiddeld 1,9 antecedenten per verdachte. Meerplegers hebben gemiddeld 1,4 antecedenten op hun naam staan, terwijl nieuwkomers, zoals verwacht, met 1 antecedent staan geregistreerd.¹⁴ Ook het gemiddelde aantal misdrijven per antecedent is bij de veelplegers (1,4) en

14 Doordat een aantal voorlopige opnamen wel meetelt in het aantal antecedenten maar niet bij het bepalen van het aantal nieuwkomers, is het totale aantal antecedenten van nieuwkomers iets hoger dan het aantal nieuwkomers zelf.

meerplegers (1,3) hoger dan bij de nieuwkomers (1,2). Wat betreft het gemiddelde aantal misdrijven per verdachte zijn de verschillen tussen de recidivegroepen groot. Veelplegers zijn goed voor gemiddeld 2,6 misdrijven per verdachte, meerplegers voor 1,8 en nieuwkomers voor 1,2 misdrijven per verdachte. Het aantal misdrijven per veelpleger was overigens in 2002 gemiddeld nog 3,7 en is dus fors afgenomen.

3.4.4 Leeftijd

De gemiddelde leeftijd van veelplegers bij het plegen van het meest recente misdrijf ligt met 37 jaar hoger dan die van de twee andere recidivegroepen. De meest voorkomende leeftijd is 38 jaar en daarmee ook fors hoger dan die van nieuwkomers en meerplegers. De gemiddelde startleeftijd van veelplegers is echter een stuk lager: 17,6 jaar. Dat veelplegers en in mindere mate meerplegers gedurende een langere periode hun misdrijven plegen, is te zien aan het aantal jaren dat tussen de gemiddelde startleeftijd en de gemiddelde leeftijd bij het laatste misdrijf ligt. Bij meerplegers is dat 6,5 jaar, bij veelplegers is dat bijna 20 jaar. Bij beide recidivegroepen is de meest voorkomende startleeftijd 15 jaar. Bij nieuwkomers ligt de meest voorkomende startleeftijd enkele jaren hoger (19 jaar). In 2007 was deze startleeftijd nog 16 jaar.

3.4.5 Aard crimineel gedrag

Het totale aantal misdrijven per 100 verdachten ligt vanzelfsprekend het hoogst bij veelplegers (264). Op de tweede plaats komen meerplegers (178) en daarna nieuwkomers (122). Dit geldt voor vrijwel alle typen misdrijven. Uitzonderingen zijn de verkeersmisdrijven en de categorie overige seksuele misdrijven. Meerplegers worden vaker dan veelplegers verdacht van verkeersmisdrijven. Ook worden meerplegers én nieuwkomers vaker aangehouden voor overige seksuele misdrijven. Het onderscheid tussen de recidivegroepen is het grootst bij de vermogensmisdrijven. Per 100 veelplegers gaat het in 2009 om 107 vermogensmisdrijven. Bij nieuwkomers zijn dit er 34 en bij meerplegers 51,5.

3.4.6 Verdachtengroepen

Het aandeel minderjarige verdachten is onder de veelplegers het kleinst¹⁵ (1%) en onder de nieuwkomers het grootst (16%). Dit ligt voor de hand, aangezien met het oplopen van de leeftijd de mogelijkheid meer misdrijven te kunnen plegen toeneemt. Onder de meerplegers bevinden zich dan ook relatief veel jongvolwassenen (31%).

Onder de veelplegers (die gemiddeld ouder zijn bij het laatste misdrijf) bevinden zich relatief veel eerstegeneratieallochtonen (28%), terwijl onder de meerplegers het aandeel allochtonen van de tweede generatie iets groter is (20%) dan onder de veelplegers.

Onder de nieuwkomers bevinden zich relatief veel niet-ingezetenen (13%). Ook zijn de vrouwen relatief gezien goed vertegenwoordigd onder de nieuwkomers (23%).

Onder de veelplegers is het aandeel verslaafden zeer groot (26%). Overigens is dit percentage fors gedaald: in 2002 had nog 39 procent van de veelplegers een alcohol- en/of drugsverslaving.

Zowel onder meerplegers als onder veelplegers neemt het aandeel jongeren (12 tot en met 24 jaar) toe. In 2002 behoorde 39 procent van de meerplegers tot deze leeftijdsgroep, in 2009 is dit 43 procent. Van de veelplegers viel in 2002 11 procent in deze leeftijdscategorie, in 2009 is dit 14,5 procent.

3.5 Veelplegers

3.5.1 Verdachtenprofiel

De aanpak van veelplegers is al sinds 2002 speerpunt van het regeringsbeleid.¹⁶ Het gaat hier immers om een relatief kleine groep verdachten die een relatief groot deel van de criminaliteit veroorzaakt. Om die reden wordt in deze

---

15 De keuze voor de algemene veelplegerdefinitie in dit profiel betekent automatisch dat er minder minderjarigen als veelpleger te boek staan dan indien de definitie van jeugdige veelpleger was gehanteerd.

16 Zie de nota's *Naar een veiliger samenleving* van het Ministerie van Justitie en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2002), en *Samen werken samen leven* van het Ministerie van Algemene Zaken (2007).

paragraaf aandacht besteed aan een aantal specifieke veelpleegergroepen: de jeugdige veelplegers, de harde kernjongeren en de zeer actieve veelplegers. De definities die voor deze groepen worden gebruikt, zijn afkomstig van het Ministerie van Justitie en zijn te vinden in de begrippenlijst.

Overzicht 3.5.1

Profielvergelijking jeugdige veelplegers, harde kernjongeren en zeer actieve veelplegers in 2009				
	jeugdige veelplegers	hardekern- jongeren	zeer actieve veelplegers	veelplegers
Omvang				
bevolking 12 t/m 17 jaar	1.191.453	-	-	-
bevolking 12 t/m 24 jaar	-	2.593.656	-	-
bevolking 18 jaar en ouder	-	-	12.957.546	-
bevolking 12 jaar en ouder	-	-	-	14.148.999
index bevolking (2002 = 100)	103	104	103	103
verdachten totaal	1.472	5.076	4.374	22.237
index verdachten (2002 = 100)	154	91	78	104
aantal niet-ingezeten verdachten	0	107	115	212
aantal ingezetenen verdachten	1.472	4.969	4.259	22.025
ingezetenen verdachten per 10.000 inwoners	12	19	3	16
Recidive				
antecedenten	3.752	13.508	13.594	41.772
misdriven	5.160	25.618	18.690	58.642
misdriven per antecedent	1,4	1,9	1,4	1,4
antecedenten per verdachte	2,5	2,7	3,1	1,9
misdriven per verdachte	3,5	5,0	4,3	2,6
Leeftijd				
leeftijd bij plegen laatste misdrijf				
gemiddelde	16,2	19,4	32,7	36,9
modus	17	19	20	38
leeftijd bij plegen eerste misdrijf				
gemiddelde	13,1	15,0	18,3	17,6
modus	13	14	14	15

	jeugdige veelplegers	hardekern- jongeren	zeer actieve veelplegers	veelplegers
Misdrijven (aantallen per 100 verdachten)				
vermogen zonder geweld	159,2	246,8	192,4	99,2
vermogen met geweld	21,2	34,7	15,1	7,9
vernietiging en openbare orde	74,0	67,2	72,9	35,0
geweld tegen personen	64,5	93,8	72,2	55,4
gewelddadig seksueel	1,6	1,9	1,4	1,0
overig seksueel	0,4	1,1	1,1	0,9
verkeer	9,3	23,8	33,7	33,1
opium	4,1	16,6	15,0	14,8
overig	16,2	18,6	23,5	16,5
totaal	350,5	504,7	427,3	263,7
Deelpopulaties (percentage van verdachtengroep)				
minderjarigen (12 t/m 17 jaar)	100	28,2	-	0,9
jongvolwassenen (18 t/m 24 jaar)	-	71,8	28,8	13,6
eerstegeneratieallochtonen	13,8	16,7	31,4	27,9
tweedegeneratieallochtonen	49,0	41,2	21,1	18,5
niet-ingezetenen	0,0	2,1	2,6	1,0
vrouwen	4,4	5,1	4,8	5,3
verslaafden	0,3	1,4	32,1	25,8
nieuwkomers	0	4,4	0	0
veelplegers	100	25,1	100	100

3.5.2 Omvang

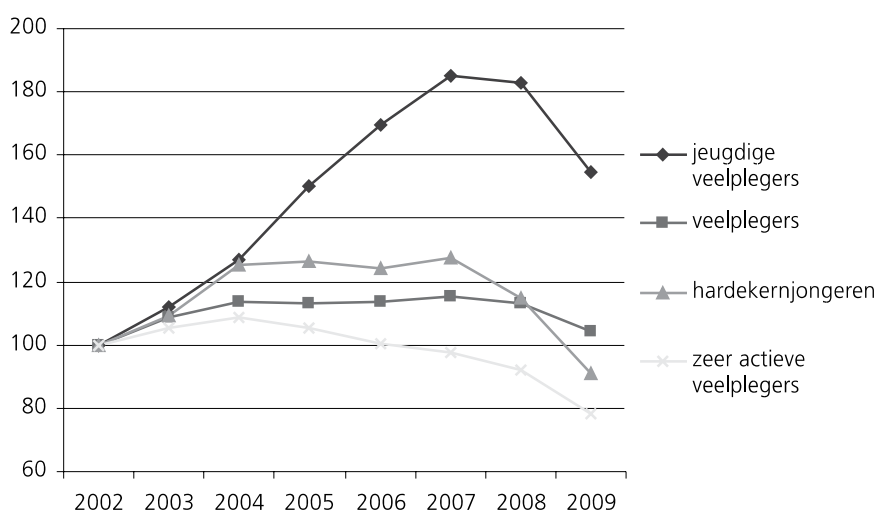
De drie veelplegergroepen vormen slechts een klein deel van de totale verdachtenpopulatie. In 2009 is minder dan 1 procent van alle verdachten een jeugdige veelpleger, valt 2,5 procent in de groep hardekernjongeren en behoort 2 procent tot de zeer actieve veelplegers. Van alle minderjarige verdachten is 6 procent een jeugdige veelpleger. Van de verdachten in de leeftijd van 12 tot en met 24 jaar behoort eveneens 6 procent tot de hardekernjongeren. En van de verdachten van 18 jaar en ouder is 2,4 procent een zeer actieve veelpleger.

Overzicht 3.5.2 laat zien dat het aantal jeugdige veelplegers sterk toeneemt in de periode 2002-2007, daarna daalt dit aantal vooral in 2009 sterk. Het aantal jeugdige veelplegers ligt overigens nog altijd fors hoger dan in 2002 (+54%). De ontwikkeling van het aantal hardekernjongeren is in de periode 2004-2007 stabiel. In 2008 en 2009 neemt het aantal hardekernjongeren echter sterk af en is daarmee onder het niveau van 2002 gekomen. Het aantal zeer actieve veel-

plegers neemt na 2004 af. In 2009 is het aantal zeer actieve veelplegers met 22 procent gedaald ten opzichte van 2002. De daling sinds 2004 heeft mogelijk te maken met de ISD-maatregel¹⁷, die in oktober 2004 van kracht werd. Hierdoor liep het aantal zeer actieve veelplegers dat werd ingesloten, in 2005 en 2006 sterk op. Over 2007 en 2008 bleef het aantal (5% van alle gedetineerden) redelijk stabiel (Van Ooyen-Houben & Goderie, 2009). Sinds de invoering van de ISD-maatregel is een duidelijke afname van delicten gepleegd door zeer actieve veelplegers te zien (Gunsing, 2010). Er zijn daadwerkelijk over het geheel minder veelplegers actief. Overigens was de maatregel vooral in de beginjaren effectief, doordat de meest notoire veelplegers het eerst zijn aangepakt (Vollaard, 2010).

Overzicht 3.5.2

Ontwikkeling jeugdige veelplegers, harde kernjongeren en zeer actieve veelplegers (index 2002 = 100)

17 Met een ISD-maatregel kan de rechter een verdachte voor de duur van (maximaal) twee jaar in een inrichting voor stelselmatige daders plaatsen.

3.5.3 Recidive

Het ligt voor de hand dat de recidive onder deze veelplegergroepen hoog is. De hardekernjongeren en de zeer actieve veelplegers ontlopen elkaar niet veel wat betreft het totale aantal antecedenten. Het gemiddelde aantal antecedenten per verdachte is in 2009 het hoogst bij de zeer actieve veelplegers (3,1), daarop volgen de hardekernjongeren (2,7). Terwijl een 'gewone' minderjarige verdachte gemiddeld 1,3 antecedenten heeft, heeft een minderjarige veelpleger bijna het dubbele (2,5). Het aantal misdrijven per antecedent is relatief hoog bij de hardekernjongeren: 1,9 misdrijven per antecedent tegenover 1,4 bij de jeugdige en zeer actieve veelplegers.

Het gemiddelde aantal misdrijven per verdachte ligt ver boven het gemiddelde van de totale groep veelplegers en varieert van 3,5 misdrijven bij de jeugdige en 4,3 bij de zeer actieve veelplegers tot 5 misdrijven per verdachte bij de hardekernjongeren. Het aantal misdrijven per verdachte is de afgelopen jaren wel sterk gedaald: in 2002 werden gemiddeld 4,9 misdrijven per jeugdige veelpleger, 6,9 misdrijven per hardekernjongere en 6,6 misdrijven per zeer actieve veelpleger geregistreerd.

3.5.4 Leeftijd

De definiëring van de drie veelplegergroepen brengt met zich mee dat de gemiddelde leeftijd waarop het eerste en het laatste misdrijf worden gepleegd, uiteenloopt. Jeugdige veelplegers begeven zich op lagere leeftijd op het slechte pad dan de gemiddelde minderjarige verdachte. Zowel de gemiddelde startleeftijd als de meest voorkomende startleeftijd is bij de jeugdige veelplegers 13 jaar. Voor de totale groep minderjarige verdachten ligt deze leeftijd op respectievelijk 14,7 en 14 jaar. Ook ligt de gemiddelde leeftijd bij het plegen van het meest recente misdrijf iets hoger (16,2 jaar) dan bij alle minderjarige verdachten (15,4 jaar).

Hardekernjongeren zijn gemiddeld iets ouder dan jeugdige veelplegers bij het plegen van hun eerste misdrijf (15 jaar). De gemiddelde leeftijd bij het meest recente misdrijf is 19,4 jaar, de meest voorkomende leeftijd 19 jaar. Ook zeer actieve veelplegers beginnen hun carrière al jong: de gemiddelde startleeftijd is 18,3 jaar, de meest voorkomende startleeftijd 14 jaar. Daarmee zijn zij ook duidelijk jonger dan de totale groep jongvolwassen verdachten, waarbij de meest voorkomende startleeftijd 18 jaar is.

Opvallend is dat bij de zeer actieve veelplegers de meest voorkomende leeftijd bij het plegen van het meest recente misdrijf lager is dan bij de totale groep veelplegers. Vorig jaar werd al geconstateerd dat de modus bij zeer actieve veelplegers was verschoven van 36 jaar in 2007 naar 21 jaar in 2008. Over 2009 is de modus 20 jaar. Deze verschuiving is een gevolg van de jarenlange afname van het aantal mid-dertigers en een toename van het aantal begin-twintigers onder de zeer actieve veelplegers. Binnen de groep zeer actieve veelplegers lijken twee subgroepen te zijn ontstaan: die van de oudere, verslaafde zeer actieve veelpleger, veelal van autochtone of Surinaamse herkomst (traditionele veelpleger), en die van de jongvolwassen zeer actieve veelpleger met veelal een autochtone of Marokkaanse herkomst (nieuwe veelpleger) (Van Mantgem e.a., 2009). Deze laatste groep maakt zich bovendien relatief vaker schuldig aan geweldsmisdrijven (geweldsmisdrijven tegen personen en vermogensmisdrijven met geweld) en vernielingen en openbareordemisdrijven (Van Mantgem, 2009). De traditionele zeer actieve veelpleger wordt relatief vaker verdacht van vermogensmisdrijven zonder geweld en opiumdelicten.

3.5.5 Aard crimineel gedrag

Het totale aantal misdrijven per 100 verdachten is onder alle drie de groepen groot. Het grootst is het aantal bij de harde kernjongeren (505), bij de zeer actieve veelplegers gaat het om 427 en bij de jeugdige veelplegers om 351 misdrijven per 100 verdachten. Jeugdige veelplegers worden relatief vaker dan de andere veelplegengroepen aangehouden voor vernielingen en openbareordemisdrijven. Ten opzichte van de zeer actieve veelplegers worden jeugdige veelplegers vaker aangehouden voor vermogensmisdrijven met geweld. Mede door hun leeftijd worden jeugdige veelplegers en harde kernjongeren minder vaak aangehouden voor verkeersmisdrijven dan de zeer actieve veelplegers.

3.5.6 Verdachtengroepen

Van de harde kernjongeren behoort het merendeel tot de jongvolwassenen (72%), 28 procent is minderjarig. Om tot de zeer actieve veelplegers te horen, moet men minimaal 18 jaar zijn. Van de zeer actieve veelplegers is 29 procent jongvolwassen.

Terwijl het percentage allochtonen onder alle verdachten 36 procent bedraagt, is dit onder de drie veelplegengroepen fors hoger. Van de jeugdige veelplegers is 63 procent allochtoon, van de harde kernjongeren 58 procent en van de zeer actieve veelplegers 52,5 procent. Er bevinden zich naar verhouding veel allochtonen van de tweede generatie onder de jeugdige veelplegers (49%) en

de harde kernjongeren (41%). Onder alle drie de veelplegergroepen neemt het aandeel tweedegeneratieallochtonen de afgelopen jaren toe, terwijl het aandeel eerstegeneratieallochtonen afneemt. Het aandeel allochtonen van de eerste generatie is desondanks relatief groot onder de zeer actieve veelplegers (31%). Dit hoge aandeel hangt samen met de hogere gemiddelde leeftijd in deze groep.

Niet-ingezetenen zijn beperkt vertegenwoordigd in de drie veelplegergroepen (tussen 0 en 2,6%); onder alle verdachten ligt het percentage niet-ingezetenen op bijna 8 procent. Ook het percentage vrouwen is onder de totale verdachtenpopulatie fors hoger (17%) dan onder de veelplegergroepen. De drie veelplegergroepen verschillen met een aandeel vrouwen van rond de 4,5 à 5 procent niet veel van elkaar.

Al eerder (paragraaf 3.4.6) kwam het grote aandeel verslaafden onder veelplegers naar voren. Overzicht 3.5.1 laat zien dat de verdachten met een verslaving zich vooral onder de zeer actieve veelplegers bevinden en nauwelijks onder de jeugdige veelplegers en de harde kernjongeren.

Van de harde kernjongeren is 4 procent nieuwkomer: zij werden nooit eerder van een misdrijf verdacht maar hebben in 2009 een antecedent bestaande uit ten minste drie zware misdrijven.

3.6 Herkomstgroepen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de herkomst van verdachten.¹⁸ Naast personen van Nederlandse herkomst (personen van wie beide ouders in Nederland geboren zijn) worden de volgende herkomstgroepen onderscheiden:

- westerse herkomst: personen afkomstig uit West-Europa (exclusief Nederland), Indonesië, Oceanië en Noord-Amerika;
- traditionele herkomst: personen afkomstig uit Suriname, de Nederlandse Antillen en Aruba¹⁹, Marokko en Turkije;

---

18 Met nadruk wordt erop gewezen dat in dit hoofdstuk niet wordt gerefereerd aan de nationaliteit van personen. Wanneer iemand een Nederlandse herkomst heeft, betekent dit dat hij van Nederlandse origine is, doordat zijn beide ouders in Nederland zijn geboren. Zijn nationaliteit zou een heel andere kunnen zijn. Andersom heeft niet iedereen met de Nederlandse nationaliteit een Nederlandse herkomst.

19 Personen met de herkomst Nederlandse Antillen of Aruba worden als Antilliaans aangeduid.

- nieuwe herkomst: personen afkomstig uit Oost-Europa, Azië (exclusief Indonesië), Midden- en Zuid-Amerika (exclusief Suriname en de Nederlandse Antillen en Aruba), het Midden-Oosten (exclusief Turkije) en Afrika (exclusief Marokko). Het betreft herkomstgebieden van waaruit de immigratiestroom relatief kortgeleden op gang kwam.

Allereerst wordt in paragraaf 3.6.1 de absolute en relatieve omvang van de verschillende herkomstgroepen besproken. Hierbij komt zowel het totale aantal verdachten als het aantal ingezeten verdachten aan bod. In paragraaf 3.6.2 en verder worden de verdachtenprofielen van een aantal herkomstgroepen met elkaar vergeleken. Voor de selectie van deze herkomstgroepen (Marokko, Turkije, Suriname, Nederlandse Antillen en Aruba en Polen) is met name gekeken naar de omvang van de verschillende groepen in de bevolking, het relatieve aandeel in de verdachtenpopulatie en de ontwikkeling in de verdachtenpopulatie. Zo zijn na de autochtone verdachten de meeste verdachten van Marokkaanse, Turkse, Surinaamse of Antilliaanse herkomst. Daarna volgen verdachten van Indonesische en Poolse herkomst. Het relatieve aantal Poolse verdachten is echter veel groter dan het relatieve aantal Indonesische verdachten. Bovendien neemt het aantal Poolse verdachten al enkele jaren toe, terwijl het aantal verdachten met een Indonesische herkomst afneemt.

3.6.1 Omvang (absoluut en relatief)

Het merendeel van de verdachten, 56 procent, is van Nederlandse herkomst. De op een na grootste groep behoort tot de groep allochtonen met een traditionele herkomst (22%), 13,5 procent behoort tot de groep allochtonen met een nieuwe herkomst en 8,5 procent is van westerse herkomst.

Overzicht 3.6.1 geeft de ontwikkeling in het aantal verdachten naar herkomst weer. Het aantal verdachten daalt in 2009 voor alle herkomstgroepen, met uitzondering van het aantal verdachten uit Oost-Europa. Dit aantal verdachten is ten opzichte van 2008 gestegen met 3 procent. In vergelijking met 2005 is deze stijging maar liefst 31 procent. De groep Oost-Europeanen bestaat in 2009 voor het grootste deel uit verdachten afkomstig uit Polen (24%), voormalig Joegoslavië (17%) en Roemenië (12%).

Overzicht 3.6.1

Aantal verdachten naar herkomst						
	2002	2005	2006	2007	2008	2009
Autochtone herkomst						
Nederland	108.748	138.607	141.051	143.216	132.995	114.919
Westerse herkomst						
West-Europa, Indonesië, Oceanië, Noord-Amerika	18.062	20.767	21.135	21.080	20.054	17.443
Traditionele herkomst						
Marokko	12.116	15.364	15.461	15.931	15.526	14.590
Nederlandse Antillen en Aruba	8.352	8.537	8.169	8.305	7.945	7.446
Suriname	11.647	15.107	15.101	15.158	14.213	12.552
Turkije	8.186	11.005	11.590	11.480	11.056	9.847
Nieuwe herkomst						
Afrika	9.223	9.009	8.519	8.485	8.066	7.181
Latijns-Amerika	2.035	2.568	2.422	2.446	2.404	2.163
Azië	2.741	2.737	2.898	2.866	2.749	2.506
Midden-Oosten	3.833	4.845	4.833	4.902	4.932	4.590
Oost-Europa	8.146	8.648	8.875	10.165	11.004	11.319
Onbekend	1.108	788	638	649	661	419
Totaal	194.197	237.982	240.692	244.683	231.605	204.975

Lang niet alle verdachten zijn in Nederland woonachtig. Het varieert per herkomstgroep hoe groot het aandeel niet-ingezeten verdachten is (zie overzicht 3.6.2). Bij de traditionele herkomstgroepen is rond de 97 procent van de verdachten ingezeten; slechts een klein percentage woont niet in Nederland. Bij de verdachten van westerse herkomst woont daarentegen een kwart buiten Nederland. Van de verdachten met herkomst Oost-Europa is meer dan de helft niet in Nederland woonachtig: 54 procent.

Ten opzichte van 2005 is het aantal ingezeten verdachten uit Oost-Europa met 12 procent toegenomen. Voor alle andere herkomstgroepen zien we een daling van het aantal ingezeten verdachten vergeleken met vijf jaar geleden.

Overzicht 3.6.2

Absoluut aantal ingezeten verdachten per herkomstgroep in 2009					
	aantal verdachten	aantal ingezeten verdachten	% ingezeten verdachten	stijging/ daling t.o.v. 2002	stijging/ daling t.o.v. 2005
Autochtone herkomst					
Nederland	114.919	114.262	99,4	5	-17
Westerse herkomst					
West-Europa, Indonesië, Oceanië, Noord-Amerika	17.443	13.003	74,5	-1	-17
Traditionele herkomst					
Marokko	14.590	14.174	97,1	27	-3
Nederlandse Antillen en Aruba	7.446	7.270	97,6	-7	-13
Suriname	12.552	12.164	96,9	8	-15
Turkije	9.847	9.609	97,6	25	-10
Nieuwe herkomst					
Afrika	7.181	5.868	81,7	-2	-14
Latijns-Amerika	2.163	1.673	77,3	38	-4
Azië	2.506	2.035	81,2	16	-7
Midden-Oosten	4.590	4.033	87,9	37	-2
Oost-Europa	11.319	5.185	45,8	33	12
Onbekend	419	21	5,0	-61	-22
Totaal	204.975	189.297	92,4	8	-15

Het aantal ingezeten verdachten per herkomstgroep gerelateerd aan het aantal inwoners van de betreffende bevolkingsgroep in Nederland brengt het relatieve aantal verdachten uit deze herkomstgroepen in beeld. Bij alle herkomstgroepen neemt het aantal inwoners van 12 jaar en ouder in Nederland toe. De bevolking met een nieuwe herkomst stijgt het sterkst, met als uitschieter de groep uit Oost-Europa (+10%).

Overzicht 3.6.3 geeft voor de herkomstgroepen de aantallen ingezeten verdachten per 10.000 inwoners weer. Voor alle herkomstgroepen geldt dat het aantal ingezeten verdachten per 10.000 inwoners in 2009 is afgenomen. Per 10.000 autochtonen worden er 100 verdacht van een misdrijf. In 2008 waren dit er 116. Onder Antillianen is het relatieve aantal verdachten het grootst: 669 verdachten per 10.000 Antilliaanse inwoners. Per 10.000 Marokkaanse inwoners worden er 564 van een misdrijf verdacht. Ook de

oververtegenwoordiging van Surinamers is aanzienlijk te noemen: 425 verdachten per 10.000 Surinaamse inwoners.

De toename van het aantal verdachten met een Oost-Europese herkomst is echter niet zichtbaar in deze relatieve cijfers. Dit komt doordat ruim de helft van de Oost-Europese verdachten niet in Nederland woont (zie overzicht 3.6.2). Daarnaast neemt het aantal Oost-Europese inwoners in Nederland in 2009 sterker toe (+10%) dan het aantal verdachten uit Oost-Europa (+3%). Per 10.000 Oost-Europese inwoners worden er 244 verdacht van een misdrijf.

Overzicht 3.6.3

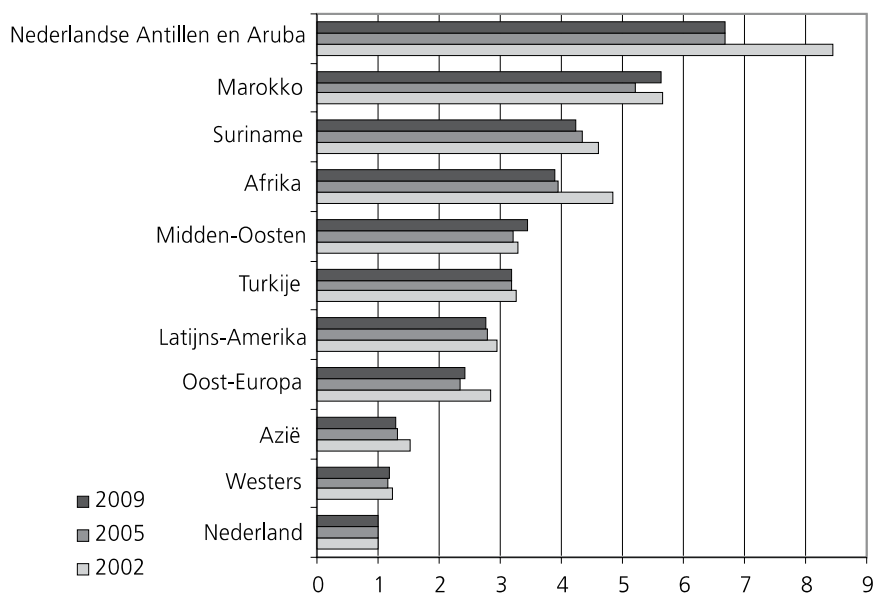
Aantal ingezetene verdachten per 10.000 inwoners per herkomstgroep						
	2002	2005	2006	2007	2008	2009
Autochtone herkomst						
Nederland	96	122	124	126	116	100
Westerse herkomst						
West-Europa, Indonesië, Oceanië, Noord-Amerika	119	142	145	143	134	118
Traditionele herkomst						
Marokko	545	636	633	637	611	564
Nederlandse Antillen en Aruba	811	814	786	791	734	669
Suriname	443	528	534	530	489	425
Turkije	314	388	400	389	368	320
Nieuwe herkomst						
Afrika	466	480	478	488	461	391
Latijns-Amerika	283	339	345	340	325	277
Azië	148	160	168	165	149	129
Midden-Oosten	316	390	400	400	393	347
Oost-Europa	273	285	291	299	275	244
Totaal	128	159	162	163	153	134

Overzicht 3.6.4 geeft voor de jaren 2002, 2005 en 2009 de verdeling van de verschillende herkomstgroepen ten opzichte van autochtonen weer. De oververtegenwoordiging van Antillianen en Marokkanen is het grootst. In vergelijking met autochtonen worden er 6,7 keer zo veel Antillianen verdacht van een misdrijf en 5,6 keer zoveel Marokkanen. Overigens werden Antillianen in 2002 nog 8,4 keer zoveel verdacht van een misdrijf. Ten opzichte van 2005 is de oververtegenwoordiging van de meeste herkomstgroepen min of meer stabiel. Alleen de oververtegenwoordiging van Marokkanen en verdachten uit het

Midden-Oosten is toegenomen. De oververtegenwoordiging van verdachten uit het Midden-Oosten is in 2009 groter dan die in 2002, de oververtegenwoordiging van Marokkanen is nagenoeg gelijk aan die in 2002.

Overzicht 3.6.4

Oververtegenwoordiging van herkomstgroepen ten opzichte van autochtonen

Uit onderzoek komt naar voren dat een klein deel van de oververtegenwoordiging verklaard kan worden door verschillen in demografische en sociaal-economische omstandigheden van verschillende herkomstgroepen (Jennissen & Blom, 2007; Blom e.a., 2005). Het effect van demografische en sociaal-economische omstandigheden is niet bij alle herkomstgroepen even groot en ook na correctie blijft er sprake van een oververtegenwoordiging. Zo is voor de eerste generatie jeugdige Antillianen en Marokkanen de kans om verdacht te worden van het plegen van een misdrijf ruim drie keer zo groot als voor autochtonen (Blom e.a., 2005).

3.6.2 Verdachtenprofiel

In overzicht 3.6.5 wordt het profiel van verdachten afkomstig uit Marokko, Turkije, Suriname, Nederlandse Antillen en Aruba en Polen weergegeven. Ook is het profiel van de Nederlandse verdachten in het overzicht opgenomen.

Overzicht 3.6.5

Profielvergelijking verdachten per herkomstgroep in 2009						
	Marokko	Turkije	Suriname	Ned. Antillen en Aruba	Polen	Nederland
Omvang						
bevolking 12 jaar en ouder	251.485	300.103	285.928	108.594	58.629	11.399.940
index bevolking (2002 = 100)	122	122	112	113	218	101
% in de bevolking	1,8	2,1	2,0	0,8	0,4	80,6
aantal verdachten	14.590	9.847	12.552	7.446	2.667	114.919
index verdachten (2002 = 100)	120	120	108	89	211	106
% van de totale verdachten- populatie	7,1	4,8	6,1	3,6	1,3	56,1
aantal niet-ingezeten verdachten	416	238	388	176	1.511	657
aantal ingezeten verdachten	14.174	9.609	12.164	7.270	1.156	114.262
% ingezeten verdachten in de bevolking	5,6	3,2	4,3	6,7	2,0	1,0
Recidive						
antecedenten	20.512	12.662	17.064	10.613	3.415	139.675
misdrijven	27.476	16.167	21.363	13.297	4.165	180.026
misdrijven per antecedent	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,3
antecedenten per verdachte	1,4	1,3	1,4	1,4	1,3	1,2
misdrijven per verdachte	1,9	1,6	1,7	1,8	1,6	1,6
Leeftijd						
leeftijd bij plegen laatste misdrijf						
gemiddelde	26,3	29,0	31,6	30,2	31,2	33,6
modus	19	20	23	20	25	19
leeftijd bij plegen eerste misdrijf						
gemiddelde	20,5	24,0	24,6	23,8	30,1	28,6
modus	14	15	15	14	24	16

	Marokko	Turkije	Suriname	Ned. Antillen en Aruba	Polen	Nederland
Misdrijven (aantallen per 100 verdachten)						
vermogen zonder geweld	69,9	38,1	49,9	59,5	65,2	38,8
vermogen met geweld	9,1	4,1	6,9	8,0	2,8	2,0
vernietiging en openbare orde	24,8	21,6	21,6	20,2	16,0	26,0
geweld tegen personen	40,5	46,6	40,5	41,2	18,9	34,7
gewelddadig seksueel	0,9	1,2	1,2	1,2	0,5	0,6
overig seksueel	0,5	0,6	0,8	0,5	0,5	1,5
verkeer	19,6	30,9	27,9	25,0	39,3	34,7
opium	11,4	9,8	12,3	11,5	6,8	7,6
overig	11,7	11,3	9,1	11,3	6,2	10,7
totaal	188,3	164,2	170,2	178,6	156,2	156,7
Deelpopulaties (percentage van verdachtengroep)						
minderjarigen (12 t/m 17 jaar)	19,6	16,3	11,3	13,4	4,1	12,5
jongvolwassenen (18 t/m 24 jaar)	33,2	26,5	25,3	26,6	24,0	25,3
eerstegeneratieallochtonen	40,0	45,3	50,6	74,3	37,5	-
tweedegeneratieallochtonen	56,9	52,2	46,0	22,3	5,8	-
niet-ingezetenen	2,9	2,4	3,1	2,4	56,7	0,6
vrouwen	12,7	10,2	18,8	21,6	13,6	17,4
verslaafden	5,1	2,5	8,3	7,0	2,0	3,3
nieuwkomers	30,3	39,6	33,7	29,6	67,6	48,5
veelplegers	19,1	10,3	17,3	19,6	2,5	10,2

3.6.3 Omvang

Sinds 2002 is in Nederland het aantal inwoners van Marokkaanse, Turkse, Surinaamse, Antilliaanse of Poolse herkomst gegroeid.²⁰ De groei van het aantal Poolse inwoners in Nederland is in 2009 fors (+118%). Polen is op 1 mei 2004 toegetreden tot de Europese Unie, waarna de (arbeids)migratie naar Nederland sterk toenam (WODC & Maastricht University, 2009). Op de totale bevolking is het aandeel van de weergegeven herkomstgroepen klein, variërend van 0,4 procent (Polen) tot 2,1 procent (Turken). De toename van het aantal Poolse verdachten volgt de groei van het aantal Polen in Nederland: 111 procent. Het aantal verdachten van de andere herkomstgroepen houdt ook min of meer gelijke tred met de bevolkingsgroei. Alleen onder Antillianen is het aantal verdachten ten opzichte van 2002 afgenomen.

20 Alleen deze herkomstgroepen worden vergeleken. Dit sluit niet uit dat er andere herkomstgroepen kunnen zijn die ook in het beschreven beeld passen.

Van de totale verdachtenpopulatie is 56 procent Nederlands. Na de Nederlanders vormen de verdachten van Marokkaanse herkomst de grootste groep (7,1%). Gerelateerd aan de bevolkingsomvang van de verschillende herkomstgroepen in Nederland ligt de verhouding tussen de groepen anders. Het percentage ingezeten verdachten in de bevolking laat zien dat verschillende herkomstgroepen oververtegenwoordigd zijn. Van de Nederlandse bevolking wordt 1 procent verdacht van een misdrijf. Van de Antilliaanse bevolking in Nederland kan 6,7 procent gerekend worden tot de ingezeten verdachten, bij de Marokkanen is dit 5,6 procent. De oververtegenwoordiging is het kleinst voor de Polen (2%) en Turken (3,2%) die in Nederland wonen.

3.6.4 Recidive

Van de hier besproken herkomstgroepen hebben Turken in 2009 gemiddeld iets minder antecedenten (1,3) dan de overige traditionele groepen (1,4). Voor Polen geldt hetzelfde gemiddelde als voor Turken. Ook het aantal misdrijven per verdachte is bij de Turken en de Polen lager – het is gelijk aan dat van de Nederlanders. Het lijkt erop dat de recidive van Turkse en Poolse verdachten lager is dan bij de andere weergegeven herkomstgroepen. Marokkanen plegen in 2009 gemiddeld de meeste misdrijven per verdachte (1,9) en worden gevolgd door de Antillianen (1,8). In vergelijking met 2002 ligt voor alle herkomstgroepen het aantal misdrijven per verdachte twee tiende tot vier tiende punt lager.

3.6.5 Leeftijd

Marokkanen zijn gemiddeld jonger bij het plegen van zowel hun eerste misdrijf als hun meest recente misdrijf dan de andere herkomstgroepen. De gemiddelde startleeftijd bij Marokkanen is in 2009 20,5 jaar, de andere traditionele herkomstgroepen starten drie tot vier jaar later. Nederlanders zijn gemiddeld acht jaar ouder en Polen zelfs bijna tien jaar als zij voor het eerst worden aangehouden. De meest voorkomende startleeftijd is bij Marokkanen 14 jaar. De meest voorkomende startleeftijd is verreweg het hoogst bij de Polen: 24 jaar. De leeftijd waarop Marokkanen hun meest recente misdrijf plegen, is gemiddeld 26,3 jaar. Nederlanders zijn gemiddeld ruim zeven jaar ouder bij het plegen van hun meest recente misdrijf en ook Surinamers, Antillianen en Polen zijn dan de dertig gepasseerd. De meest voorkomende leeftijd bij het plegen van het laatste misdrijf is bij Marokkanen 19 jaar en bij Turken en Antillianen 20 jaar. Bij Surinamers ligt de meest voorkomende leeftijd waarop het laatste misdrijf is gepleegd met 23 jaar fors hoger. Hetzelfde geldt voor de Polen (25 jaar).

Het leeftijdspatroon bij crimineel gedrag kenmerkt zich door een toename in de puberteit en een piek in de vroege volwassenheid. Onder twintigers en dertigers neemt het criminele gedrag vervolgens snel af (Jennissen, 2009). Een deel van de verklaring voor de verschillen in gemiddelde en meest voorkomende leeftijd bij het plegen van delicten kan daarom wellicht gevonden worden in de leeftijdsopbouw van de verschillende bevolkingsgroepen. Zo wonen er bijvoorbeeld nog relatief weinig Poolse jongeren in Nederland. In een eerdere editie van de LCK is aandacht besteed aan de leeftijdsopbouw van verschillende herkomstgroepen (Van Mantgem e.a., 2007). Gecorrigeerd voor leeftijd blijft de oververtegenwoordiging van allochtone herkomstgroepen grotendeels in stand. Wel wordt dan duidelijk dat de oververtegenwoordiging van Marokkaanse verdachten zich vooral bij minderjarigen voordoet en afneemt naarmate de leeftijd stijgt. Een mogelijke verklaring voor het hoge percentage verdachten onder Marokkaanse jongeren ligt in de culturele dissonantie (het tussen twee sterk verschillende culturen leven) van jonge Marokkanen. Marokkanen hebben in hun tienerjaren het meest te maken met problemen die uit deze dissonantie voortvloeien (Jennissen, 2009).

Antillianen zijn op latere leeftijd nog steeds vaker verdacht dan personen die tot andere herkomstgroepen behoren. Bij Antillianen loopt de oververtegenwoordiging van twintigers op en deze mondt uit in een grote oververtegenwoordiging van dertigers en veertigers. Na de leeftijd van 50 jaar daalt de oververtegenwoordiging van Antillianen ten opzichte van autochtonen snel. Mogelijk is het vaak voorkomen van gebroken gezinnen een achterliggende oorzaak voor de relatief hoge daderpercentages onder volwassen mannelijke Antillianen tot ongeveer 45 jaar. Zij missen hierdoor de matigende invloed van een eigen gezin op de neiging tot het plegen van misdrijven (Jennissen, 2009).

3.6.6 Aard crimineel gedrag

De weergegeven herkomstgroepen verschillen in het criminele gedrag dat zij vertonen. Het totale aantal misdrijven per 100 verdachten is bij Marokkanen het hoogst (188). Daarna komen Antillianen (179) en Surinamers (170). Bij de Polen is het totale aantal misdrijven per 100 verdachten gelijk aan dat van de Nederlanders. In vergelijking met Nederlandse verdachten worden de traditionele herkomstgroepen minder vaak verdacht van vernielingen en openbare ordemisdrijven, verkeersmisdrijven en overige seksuele misdrijven. Daartegenover staat dat zij vaker worden aangehouden voor vermogensmisdrijven, geweldsmisdrijven en opiumdelicten. Marokkanen plegen relatief veel vermogensmisdrijven (79 per 100 verdachten), net als Antillianen (67,5 per 100 verdachten). Turken vallen in negatieve zin op wat betreft het aantal gewelds-

misdrijven tegen personen (47 per 100 verdachten), Surinamers worden relatief het meest aangehouden voor opiumdelicten. Het criminele gedrag van Polen wordt gekenmerkt door relatief veel vermogensmisdrijven zonder geweld en verkeersmisdrijven. Dat Polen verhoudingsgewijs vaak verkeersmisdrijven begaan, houdt mogelijk verband met het feit dat in Polen tot voor kort nauwelijks opgetreden werd tegen alcohol in het verkeer en verkeersboetes er vaak niet worden geïnd (FORUM, 2009).

Dat Marokkanen relatief vaak vermogensmisdrijven plegen, hangt samen met de lagere gemiddelde leeftijd van de in Nederland woonachtige Marokkanen. Verschillen in de leeftijdsopbouw van de onderscheiden bevolkingsgroepen kunnen, zoals eerder gezegd, een verklaring bieden voor de verschillen in crimineel gedrag (Jennissen & Blom, 2007).

In vergelijking met 2002 is het totale aantal misdrijven per 100 verdachten voor alle herkomstgroepen afgenomen. Dit geldt voor alle misdrijfcategorieën met uitzondering van de geweldsmisdrijven tegen personen en de verkeersmisdrijven – bij deze twee categorieën is voor de verschillende herkomstgroepen een toename van het aantal misdrijven per 100 verdachten te zien.

3.6.7 Verdachtengroepen

Doordat Marokkanen al jong in aanraking komen met de politie, is het aandeel minderjarigen en jongvolwassenen in deze herkomstgroep groter dan in de andere herkomstgroepen (zie overzicht 3.6.5). Van de Marokkaanse verdachten behoort in 2009 53 procent tot de categorie 12- tot en met 24-jarigen. Bij de Turkse verdachten is dit 43 procent en bij de Antilliaanse en Surinaamse verdachten respectievelijk 40 en 37 procent. Een op de vijf Marokkaanse verdachten is minderjarig. Het aandeel Poolse jongeren in deze verdachtengroep is in overeenstemming met de hogere gemiddelde leeftijd van Poolse verdachten: 28 procent valt in de categorie van 12 tot en met 24 jaar en slechts 4 procent is minderjarig.

Allochtonen, van zowel de eerste als de tweede generatie, uit de traditionele herkomstgroepen hebben een significant grotere kans verdacht te worden van een misdrijf dan autochtonen (Jennissen & Blom, 2007). Bij de traditionele herkomstgroepen is onder Antilliaanse verdachten het aandeel allochtonen van de eerste generatie verreweg het grootst (74%). Het aandeel allochtonen van de tweede generatie is het grootst onder Marokkaanse (57%) en Turkse (52%) verdachten. Van de Poolse verdachten woont meer dan de helft niet in

Nederland. Van de Polen die wel in Nederland woonachtig zijn, is 37,5 procent van de eerste generatie en 6 procent van de tweede generatie.

Het percentage vrouwen is in 2009 het grootst onder de Antilliaanse (22%) en Surinaamse (19%) verdachten en het kleinst onder de Turkse verdachten (10%). Ook verdachten met een alcohol- en/of drugsverslaving zijn relatief gezien vaker van Surinaamse (8%) of Antilliaanse herkomst (7%). De daling van het aandeel verslaafden in de totale verdachtenpopulatie is ook te zien bij de verschillende herkomstgroepen.

De Poolse verdachtenpopulatie bestaat voor twee derde uit nieuwkomers. Aangezien veel Polen nog niet zo lang in Nederland zijn, hebben zij hier (nog) geen criminele carrière opgebouwd. Dit brengt met zich mee dat het percentage veelplegers laag is (2,5%). Relatief laag is ook het percentage Turkse en Nederlandse veelplegers (10%). Het aandeel veelplegers valt onder de Antilliaanse (20%) en Marokkaanse verdachten (19%) een stuk hoger uit.

3.7 Stelselmatige geweldplegers

In dit verdachtenbeeld worden twee categorieën geweldplegers onderscheiden: de incidentele geweldplegers en de stelselmatige geweldplegers. Een stelselmatige geweldpleger is in het peiljaar drie of meer keer aangehouden voor het plegen van geweld tegen personen of is in het peiljaar twee keer verdacht van dit delict en meer dan drie keer in zijn of haar hele criminele carrière. Een incidentele geweldpleger is een verdachte die in het peiljaar minimaal één keer is aangehouden voor geweld tegen personen (zonder tot de stelselmatige geweldplegers te behoren).

3.7.1 Verdachtenprofiel

Bij de selectie van de stelselmatige geweldplegers, de incidentele geweldplegers en de niet-geweldplegers gaat het alleen om de misdrijfcategorie geweldsmisdrijven tegen personen. In overzicht 3.7.1 worden deze verdachtengroepen vergeleken.

Overzicht 3.7.1

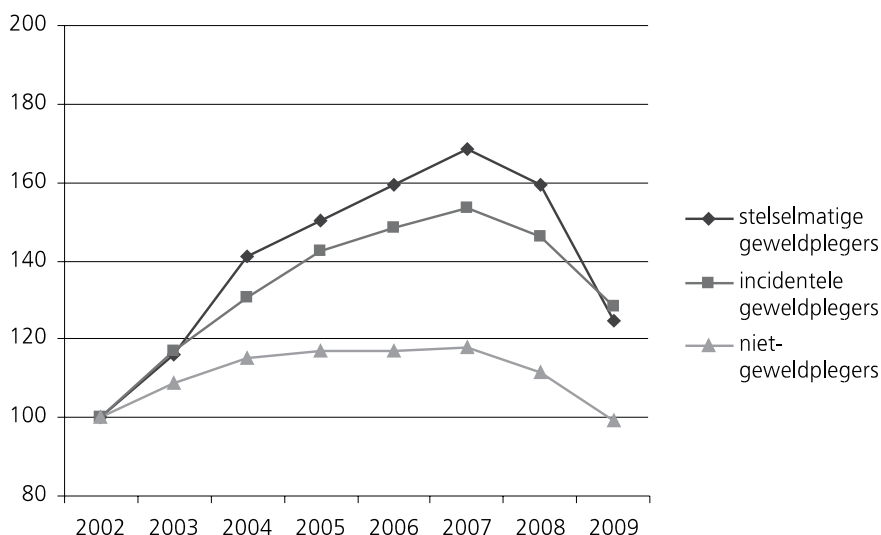
Profielvergelijking stelselmatige geweldplegers, incidentele geweldplegers en niet-geweldplegers in 2009			
	stelselmatige geweldplegers	incidentele geweldplegers	niet-geweldplegers
Omvang			
bevolking 12 jaar en ouder	14.148.999	14.148.999	14.148.999
index bevolking (2002 = 100)	103	103	103
verdachten totaal	6.061	48.129	150.785
index verdachten (2002 = 100)	125	128	99
aantal niet-ingezeten verdachten	83	1.416	14.179
aantal ingezeten verdachten	5.978	46.713	136.606
ingezeten verdachten per 10.000 inwoners	4	33	97
Recidive			
antecedenten	13.861	61.799	181.190
misdrijven	27.507	78.803	223.189
misdrijven per antecedent	2,0	1,3	1,2
antecedenten per verdachte	2,3	1,3	1,2
misdrijven per verdachte	4,5	1,6	1,5
Leeftijd			
leeftijd bij plegen laatste misdrijf			
gemiddelde	32,0	32,1	32,2
modus	22	19	19
leeftijd bij plegen eerste misdrijf			
gemiddelde	21,0	26,8	27,8
modus	14	15	15
Misdrijven (aantallen per 100 verdachten)			
vermogen zonder geweld	44,2	15,8	55,7
vermogen met geweld	8,2	2,8	3,5
vernietiging en openbare orde	56,9	18,8	24,4
geweld tegen personen	299,0	111,6	-
gewelddadig seksueel	1,6	0,6	0,8
overig seksueel	0,8	0,3	1,5
verkeer	13,1	5,2	39,7
opium	4,7	1,9	11,8
overig	25,2	6,8	10,6
totaal	453,8	163,7	148,0

	stelselmatige geweldplegers	incidentele geweldplegers	niet- geweldplegers
Deelpopulaties (percentage van verdachtengroep)			
minderjarigen (12 t/m 17 jaar)	8,7	13,2	12,6
jongvolwassenen (18 t/m 24 jaar)	24,7	24,6	26,4
eerstegeneratieallochtonen	26,4	23,0	18,7
tweedegeneratieallochtonen	20,3	17,6	16,0
niet-ingezetenen	1,4	2,9	9,4
vrouwen	6,4	14,3	18,2
verslaafden	10,7	3,3	3,5
nieuwkomers	7,3	42,2	50,6
veelplegers	40,0	11,2	9,6

3.7.2 Omvang

De afgelopen twee jaar is zowel het aantal stelselmatige geweldplegers als het aantal incidentele geweldplegers afgenomen. Wel is het aantal stelselmatige en incidentele geweldplegers nog altijd groter dan in 2002. Overzicht 3.7.2 geeft de ontwikkeling in het aantal (stelselmatige) geweldplegers en niet-geweldplegers vanaf 2002 weer. Het aantal stelselmatige geweldplegers daalt in 2009 sterker dan het aantal incidentele geweldplegers. In 2009 werden door de politieregio's en de KMar 6061 stelselmatige geweldplegers geregistreerd (zie overzicht 3.7.1). In relatieve zin is het aandeel stelselmatige en incidentele geweldplegers ten opzichte van de niet-geweldplegers afgenomen. Per 10.000 inwoners zijn er 4 stelselmatige geweldplegers en 33 incidentele geweldplegers. In 2008 waren dat er nog respectievelijk 5,5 en 39.

Ontwikkeling stelselmatige geweldplegers, incidentele geweldplegers en niet-geweldplegers (index 2002 = 100)

3.7.3 Recidive

Stelselmatige geweldplegers recidiveren veel vaker dan incidentele geweldplegers en niet-geweldplegers. Het gemiddelde aantal antecedenten per verdachte is voor stelselmatige geweldplegers 2,3, voor incidentele geweldplegers 1,3 en voor niet-geweldplegers 1,2. Gemiddeld plegen de stelselmatige geweldplegers 4,5 misdrijven per verdachte, incidentele geweldplegers 1,6 en niet-geweldplegers 1,5. Deze aantallen komen overeen met de resultaten van 2008. De stelselmatige geweldplegers hebben ook gemiddeld meer misdrijven per antecedent dan de andere groepen verdachten.

3.7.4 Leeftijd

Stelselmatige geweldplegers begaan hun eerste misdrijf gemiddeld op lagere leeftijd (21 jaar) dan incidentele geweldplegers (27 jaar) en niet-geweldplegers (28 jaar). De meest voorkomende startleeftijd is 14 jaar voor de stelselmatige geweldplegers. De meest voorkomende leeftijd bij het plegen van het laatste

misdrijf is met 22 jaar voor de stelselmatige geweldplegers hoger dan voor de incidentele geweldplegers (19 jaar) en de niet-geweldplegers (ook 19 jaar).

3.7.5 Aard crimineel gedrag

Per definitie worden stelselmatige geweldplegers vaker van geweldsmisdrijven tegen personen verdacht dan incidentele geweldplegers. Per 100 verdachten worden stelselmatige geweldplegers 299 keer verdacht van een geweldsmisdrijf tegen personen, incidentele geweldplegers 112 keer. Incidentele geweldplegers worden van alle andere vormen van criminaliteit minder vaak verdacht dan stelselmatige geweldplegers en niet-geweldplegers. Per 100 verdachten maken incidentele geweldplegers zich aan zo'n 52 andere misdrijven schuldig. Bij stelselmatige geweldplegers zijn dat 155 misdrijven en bij niet-geweldplegers 148 misdrijven. Vooral van vermogensmisdrijven zonder geweld, vernielingen en openbareordemisdrijven en verkeersmisdrijven worden incidentele geweldplegers minder vaak verdacht. Stelselmatige geweldplegers maken zich ook relatief vaak schuldig aan vernielingen en openbareordemisdrijven en aan overige misdrijven.²¹

In de periode 2002-2007 is het totale aantal misdrijven dat door stelselmatige geweldplegers werd begaan, toegenomen. Vanaf 2008 neemt dit aantal echter af.

3.7.6 Verdachtengroepen

Van het totale aantal verdachten behoort 3 procent tot de groep stelselmatige geweldplegers. Minderjarigen, niet-ingezetenen, vrouwen en nieuwkomers zijn ondervertegenwoordigd in deze groep in vergelijking met het profiel van alle verdachten. Verslaafden, allochtonen en veelplegers zijn in de groep stelselmatige geweldplegers daarentegen oververtegenwoordigd. Van de stelselmatige geweldplegers is 40 procent veelpleger. Incidentele geweldplegers en niet-geweldplegers zijn relatief vaak nieuwkomers.

---

21 Een verklaring is vermoedelijk dat in de categorie overige misdrijven de overtredingen van de Wet wapens en munitie vallen.

3.8 Verslaafden en niet-verslaafden

In deze paragraaf worden verslaafde en niet-verslaafde verdachten vergeleken. In HKS worden drie categorieën verslaafden onderscheiden: alcoholverslaafden, drugsverslaafden en verdachten die aan beide middelen verslaafd zijn. Het aantal geregistreerde verdachten met een verslaving in HKS is niet representatief voor het werkelijke aantal verslaafden in de verdachtenpopulatie, omdat in de praktijk een verdachte alleen als verslaafd wordt geregistreerd als de verbalisant hem of haar als zodanig inschat en de verdachte zelf aangeeft verslaafd te zijn. Dit betekent dat het aantal verslaafde verdachten in HKS een onderschatting vormt van het werkelijke aantal verslaafde verdachten.

3.8.1 Verdachtenprofiel

In overzicht 3.8.1 wordt alleen onderscheid gemaakt tussen verslaafden en niet-verslaafden, omdat het bij de alcohol- en drugsverslaafden gaat om kleine, deels overlappende categorieën.

Overzicht 3.8.1

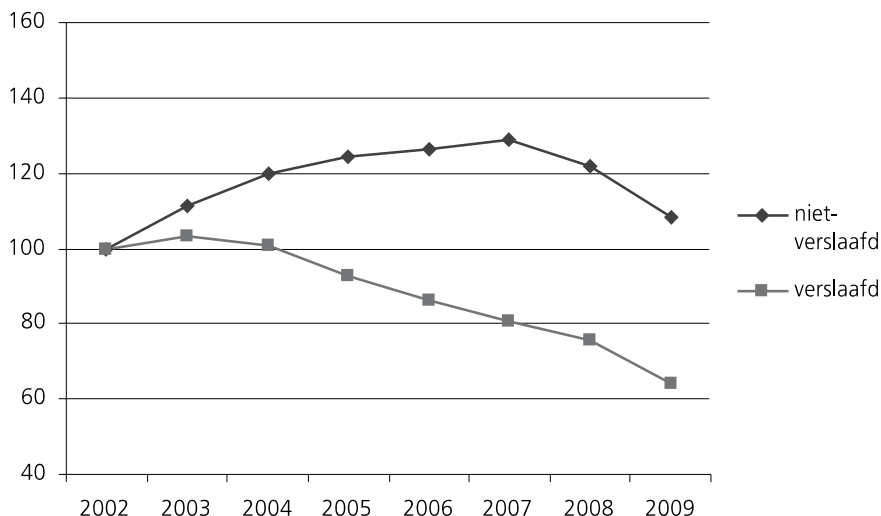
Profielvergelijking verslaafde en niet-verslaafde verdachten in 2009		
	verslaafden	niet-verslaafden
Omvang		
verdachten totaal	7.509	197.466
index verdachten (2002 = 100)	64	108
aantal niet-ingezeten verdachten	270	15.408
aantal ingezeten verdachten	7.239	182.058
Recidive		
antecedenten	13.943	242.907
misdrijven	18.795	310.704
misdrijven per antecedent	1,3	1,3
antecedenten per verdachte	1,9	1,2
misdrijven per verdachte	2,5	1,6
Leeftijd		
leeftijd bij plegen laatste misdrijf		
gemiddelde	40,4	31,9
modus	39	19
leeftijd bij plegen eerste misdrijf		
gemiddelde	20,3	27,6
modus	15	15

	verslaafden	niet-verslaafden
Misdrijven (aantallen per 100 verdachten)		
vermogen zonder geweld	106,2	43,7
vermogen met geweld	7,6	3,3
vernietiging en openbare orde	31,5	23,8
geweld tegen personen	46,5	34,6
gewelddadig seksueel	0,9	0,8
overig seksueel	0,8	1,2
verkeer	21,3	31,2
opium	21,6	8,8
overig	13,8	10,0
totaal	250,3	157,3
Deelpopulaties (percentage van verdachtengroep)		
minderjarigen (12 t/m 17 jaar)	0,1	13,1
jongvolwassenen (18 t/m 24 jaar)	4,4	26,8
eerstegeneratieallochtonen	34,6	19,4
tweedegeneratieallochtonen	12,0	16,7
niet-ingezetenen	3,6	7,8
vrouwen	8,0	17,3
nieuwkomers	2,5	49,0
veelplegers	76,5	8,4

3.8.2 Omvang

In 2009 zijn 7509 verdachten als verslaafd geregistreerd. Van hen zijn er 270 niet in Nederland woonachtig. Overzicht 3.8.2 laat zien dat het aantal verslaafde verdachten de afgelopen jaren is afgenomen. In 2009 is het aantal verslaafde verdachten met 15 procent afgenomen ten opzichte van 2008. Ten opzichte van 2002 is het aantal verslaafde verdachten met ruim een derde gedaald. Ruim 3 procent van alle verdachten is in 2009 als verslaafd geregistreerd, in 2002 was dit 6 procent. In hoeverre de daling van het aantal verslaafden veroorzaakt wordt door het ten onrechte minder vaak classificeren van een verdachte als 'verslaafd', is uit deze cijfers niet af te leiden.

Ontwikkeling verslaafde en niet-verslaafde verdachten (index 2002 = 100)

Uit de evaluatie van het Nederlandse drugsbeleid (Van Ooyen-Houben, 2009) komt ook naar voren dat er in het strafrechtelijk systeem minder problematische drugsgebruikers met hoge criminele recidive zijn. Vooral zijn er minder opiaat-verslaafden die vermogensmisdrijven plegen. Daarentegen lijkt er sprake te zijn van een toename van geweldsmisdrijven die gepleegd worden door drugsgebruikers, wat mogelijk het gevolg is van een toename van het gebruik van cocaïne en crack.

Heroïnegebruik komt in Nederland weinig voor. Cocaïne is na ecstasy de meest populaire harddrug onder uitgaande jongeren en jongvolwassenen. Het aantal klinische opnamen in ziekenhuizen als gevolg van cocaïnemisbruik is volgens de *Nationale Drug Monitor* van het Trimbos-instituut (Van Laar e.a., 2010) stabiel. Het aantal zware drinkers (van 12 jaar en ouder) is in Nederland licht gedaald. Daarentegen is het aantal alcoholcliënten bij de ambulante verslavingszorg toegenomen in de periode 2006-2008. Ook het aantal opnamen in algemene ziekenhuizen waarbij een aan alcohol gerelateerde aandoening een rol speelt, is in de periode 2006-2008 gestegen (Van Laar e.a., 2010).

3.8.3 Recidive

Verslaafden recidiveren meer dan niet-verslaafden. Het gemiddelde aantal antecedenten per verslaafde verdachte ligt met 1,9 een stuk hoger dan voor de niet-verslaafde verdachte: 1,2. Het gemiddelde aantal misdrijven per antecedent is voor beide groepen 1,3. Verslaafden worden gemiddeld verdacht van 2,5 misdrijven per verdachte, niet-verslaafden van 1,6 misdrijven.

3.8.4 Leeftijd

Een verslaving lijkt van invloed op een criminele carrière: verslaafden beginnen gemiddeld eerder en gaan ook langer door met het plegen van misdrijven. De gemiddelde startleeftijd van verslaafden ligt op 20,3 jaar, die van niet-verslaafde verdachten ligt op 27,6 jaar. De gemiddelde leeftijd bij het plegen van het meest recente misdrijf ligt op ruim 40 jaar voor verslaafden en op bijna 32 jaar voor niet-verslaafde verdachten. De meest voorkomende leeftijd bij het plegen van het laatste misdrijf ligt voor verslaafden op 39 jaar. Voor niet-verslaafde verdachten ligt deze leeftijd met 19 jaar fors lager.

3.8.5 Aard crimineel gedrag

Verslaafden worden van veel meer misdrijven verdacht dan niet-verslaafden. In 2008 werden per 100 verslaafde verdachten 274 misdrijven geregistreerd tegen 250 misdrijven in 2009. In de periode 2002-2005 is het aantal misdrijven per verslaafde verdachte sterk afgenomen. Vervolgens is dit aantal gestabiliseerd tot 2008. In 2009 is er opnieuw sprake van een daling. In 2008 en 2009 is het aantal misdrijven van niet-verslaafde verdachten ook licht gedaald.

Overzicht 3.8.3

Totaal aantal misdrijven per 100 niet-verslaafde en verslaafde verdachten per jaar								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
verslaafd	371	350	326	284	287	278	274	250
niet-verslaafd	171	172	173	170	169	170	165	157

Het is niet verrassend dat verslaafden veel vaker verdacht worden van opium-delicten dan niet-verslaafden. Ook worden zij per 100 verdachten twee keer zo vaak verdacht van vermogensmisdrijven als niet-verslaafden. Dat geldt zowel voor de vermogensmisdrijven met geweld als voor die zonder geweld. Overigens is het aantal vermogensmisdrijven per 100 verdachten verder gedaald. In 2006 pleegden 100 verslaafde verdachten nog 127 vermogensmisdrijven zonder geweld, in 2009 106. Bij de niet-verslaafde verdachten is de daling vele malen kleiner.

3.8.6 Verdachtengroepen

Minderjarige verslaafde verdachten komen nauwelijks voor (0,1%). Het aandeel jongvolwassen verslaafden is relatief klein (4,4%), het aandeel niet-verslaafde jongvolwassenen ligt met 26,8 procent aanmerkelijk hoger.

Van de verslaafden behoort bijna 35 procent tot de eerstegeneratieallochtonen. Onder niet-verslaafden is dit ruim 19 procent. Het aandeel verslaafden dat tot de tweedegeneratieallochtonen behoort, is juist relatief klein met 12 procent.

Ook niet-ingezetenen verslaafden komen relatief weinig als verdachte voor (3,6%). Van de verslaafden is 8 procent een vrouw, van de niet-verslaafden is 17 procent een vrouw.

Een zeer grote meerderheid van de verslaafde verdachten (76,5%) behoort tot de veelplegers. In 2002 ging het nog om 71 procent. In 2002 was 3,9 procent van de verslaafden nieuwkomer tegen 2,5 procent in 2009. Ook het aandeel meerplegers onder verslaafden is in deze periode geleidelijk afgenomen: van 25 procent naar 21 procent.

Volgens Vollaard e.a. (2009) is het aantal crimineel actieve heroïneverslaafden afgenomen. In 2004 was van de circa 6000 zeer actieve veelplegers ongeveer de helft verslaafd aan opiaten. Sindsdien is het aantal opiaatverslaafden in deze groep afgenomen (Tollenaar & Van der Laan, 2010), exacte gegevens ontbreken. De veelplegers zijn sterk geconcentreerd in stedelijke gebieden, de helft van de opgepakte verslaafden woont in een van de vier grote steden. Deze verslaafden houden zich vooral bezig met vermogensmisdrijven.

3.9 Mannen en vrouwen

3.9.1 Verdachtenprofiel

Overzicht 3.9.1 geeft de verschillen in omvang, recidive, leeftijd en crimineel gedrag tussen mannelijke en vrouwelijke verdachten in 2009 weer.

Overzicht 3.9.1

Profielvergelijking mannelijke en vrouwelijke verdachten in 2009		
	mannen	vrouwen
Omvang		
bevolking 12 jaar en ouder	6.961.218	7.187.781
index bevolking (2002 = 100)	103	103
verdachten totaal	170.242	34.733
index verdachten (2002 = 100)	103	117
aantal niet-ingezeten verdachten	13.527	2.151
aantal ingezeten verdachten	156.715	32.582
ingezeten verdachten per 10.000 mannen/vrouwen	225	45
Recidive		
antecedenten	217.280	39.570
misdrijven	280.980	48.519
misdrijven per antecedent	1,3	1,2
antecedenten per verdachte	1,3	1,1
misdrijven per verdachte	1,7	1,4
Leeftijd		
leeftijd bij plegen laatste misdrijf		
gemiddelde	32,0	32,8
modus	19	19
leeftijd bij plegen eerste misdrijf		
gemiddelde	26,8	30,2
modus	15	15

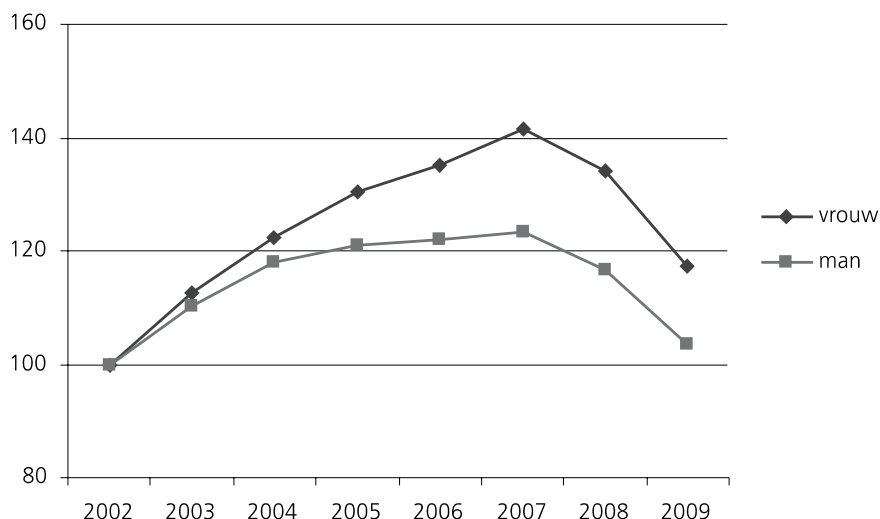
	mannen	vrouwen
Misdrijven (aantallen per 100 verdachten)		
vermogen zonder geweld	43,2	59,7
vermogen met geweld	3,8	1,4
vernietiging en openbare orde	25,9	15,2
geweld tegen personen	37,0	25,5
gewelddadig seksueel	1,0	0,0
overig seksueel	1,4	0,2
verkeer	32,6	22,0
opium	9,5	8,1
overig	10,7	7,5
totaal	165,0	139,7
Deelpopulaties (percentage van verdachtengroep)		
minderjarigen (12 t/m 17 jaar)	12,1	15,0
jongvolwassenen (18 t/m 24 jaar)	26,6	22,7
eerstegeneratieallochtonen	19,8	20,8
tweedegeneratieallochtonen	16,7	15,7
niet-ingezetenen	7,9	6,2
verslaafden	4,1	1,7
nieuwkomers	44,1	63,3
veelplegers	12,4	3,4

3.9.2 Omvang

Het totale aantal verdachten is afgenomen. Hierbij gaat het om een daling van zowel het aantal mannelijke als het aantal vrouwelijke verdachten (zie overzicht 3.9.2). In de periode 2002-2007 is het aandeel vrouwelijke verdachten gestegen. In 2002 was iets meer dan 15 procent van de verdachten vrouw; in 2007 en 2008 was dat 17,1 procent. In 2009 is het aandeel licht gedaald tot 16,9 procent. Het aantal ingezetenen verdachten per 10.000 mannen ligt met 225 nog altijd veel hoger dan het aantal ingezetenen verdachten per 10.000 vrouwen (45).

Ontwikkeling mannelijke en vrouwelijke verdachten (index 2002 = 100)

3.9.3 Recidive

De recidive ligt bij vrouwen lager dan bij mannen. Het gemiddelde aantal antecedenten per vrouwelijke verdachte is 1,1, per mannelijke verdachte is het 1,3. Het gemiddelde aantal misdrijven per verdachte ligt voor mannen op 1,7 en voor vrouwen op 1,4. Het aantal misdrijven per antecedent ligt voor mannen (1,3) iets hoger dan voor vrouwen (1,2). Gelet op de lagere recidive bij vrouwen is het niet verrassend dat 63 procent van de vrouwelijke verdachten nieuwkomer is.

3.9.4 Leeftijd

Vrouwelijke verdachten zijn met gemiddeld 33 jaar iets ouder dan mannelijke verdachten (32 jaar) bij het plegen van het laatste misdrijf. Bij het plegen van het eerste misdrijf zijn zij (met 30 jaar) gemiddeld bijna 3,5 jaar ouder dan mannelijke verdachten. De meest voorkomende startleeftijd ligt voor zowel mannen als vrouwen op 15 jaar.

3.9.5 Aard crimineel gedrag

Vrouwen worden meer dan mannen verdacht van vermogensmisdrijven zonder geweld. Per 100 vrouwelijke verdachten worden 60 vermogensmisdrijven zonder geweld gepleegd, bij mannelijke verdachten zijn dit er 43. Mannen maken zich relatief vaker aan alle andere vormen van criminaliteit schuldig. In het Landelijk Verdachtenbeeld 2008 (Van Mantgem e.a., 2009) werd gewezen op een toename van geweldsmisdrijven tegen personen en verkeersmisdrijven door vrouwen. Deze trend heeft zich niet doorgezet in 2009. Het percentage vrouwen dat zich aan deze misdrijven schuldig heeft gemaakt, is gestabiliseerd.

3.9.6 Verdachtengroepen

Voor mannelijke verdachten is in 2009 het percentage nieuwkomers 44 procent. Voor vrouwelijke verdachten gaat het om ruim 63 procent. Slechts 3,4 procent van de vrouwelijke verdachten is veelpleger, tegen 12,4 procent van de mannelijke verdachten. Opvallend is dat het percentage minderjarigen bij vrouwelijke verdachten hoger ligt (15%) dan bij mannelijke verdachten (12%). Daar staat tegenover dat het aandeel jongvolwassenen onder mannelijke verdachten groter is (27% versus 23%). Het aantal verslaafde verdachten neemt over de hele periode 2002-2009 af. Deze afname geldt voor zowel mannen als vrouwen.

3.10 Ingezeten en niet-ingezeten

3.10.1 Verdachtenprofiel

In overzicht 3.10.1 worden de ingezeten en niet-ingezeten verdachten in 2009 weergegeven.

Overzicht 3.10.1

Profielvergelijking ingezeten en niet-ingezeten verdachten in 2009		
	ingezeten	niet-ingezeten
Omvang		
bevolking 12 jaar en ouder	14.148.999	
index bevolking (2002 = 100)	103	
verdachten totaal	189.297	15.678
index verdachten (2002 = 100)	108	83
ingezeten verdachten per 10.000 inwoners	134	

	ingezetenen	niet-ingezetenen
Recidive		
antecedenten	238.551	18.299
misdrifven	307.201	22.298
misdrifven per antecedent	1,3	1,2
antecedenten per verdachte	1,3	1,2
misdrifven per verdachte	1,6	1,4
Leeftijd		
leeftijd bij plegen laatste misdrijf		
gemiddelde	32,2	31,4
modus	19	23
leeftijd bij plegen eerste misdrijf		
gemiddelde	27,1	30,9
modus	15	23
Misdrijven (aantallen per 100 verdachten)		
vermogen zonder geweld	44,4	65,6
vermogen met geweld	3,5	2,4
vernieling en openbare orde	24,8	14,5
geweld tegen personen	37,0	11,9
gewelddadig seksueel	0,8	0,6
overig seksueel	1,2	0,4
verkeer	31,7	20,1
opium	8,4	20,1
overig	10,5	6,4
totaal	162,3	142,2
Deelpopulaties (percentage van verdachtengroep)		
minderjarigen (12 t/m 17 jaar)	13,4	3,3
jongvolwassenen (18 t/m 24 jaar)	25,9	26,7
eerstegeneratieallochtonen	21,6	-
tweedegeneratieallochtonen	17,9	-
vrouwen	17,2	13,7
verslaafden	3,8	1,7
nieuwkomers	44,4	83,0
veelplegers	11,6	1,4

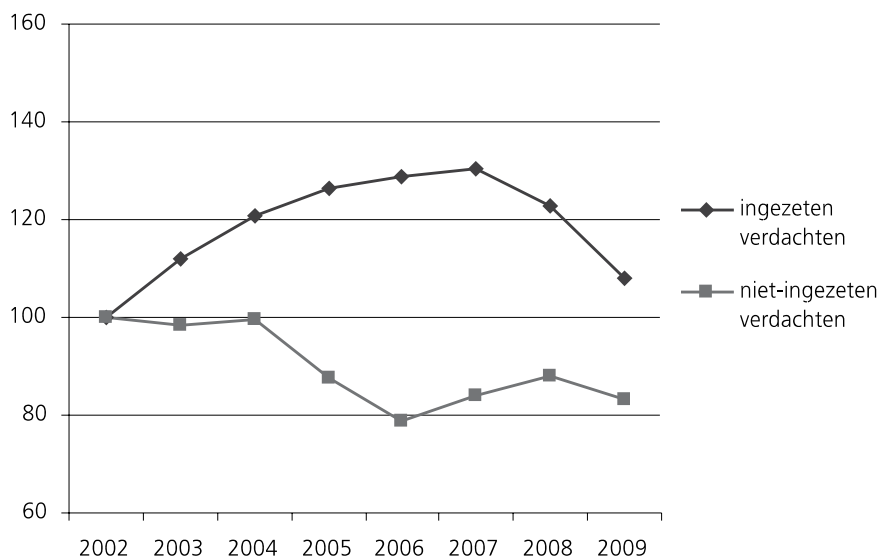
3.10.2 Omvang

In overzicht 3.10.2 is de ontwikkeling van het aantal ingezetenen en niet-ingezetenen verdachten weergegeven vanaf 2002. Absoluut gezien neemt het aantal niet-ingezetenen verdachten in 2009 af, maar het aandeel niet-ingezetenen verdachten in de totale verdachtenpopulatie neemt vanaf 2006 toe. In 2009 is het aandeel

niet-ingezetenen in de verdachtenpopulatie gestegen tot 7,6 procent (zie overzicht 2.2.1). Overigens nam in de periode 2002-2006 het aandeel niet-ingezetenen verdachten af van 9,7 procent naar 6,2 procent.

Overzicht 3.10.2

Ontwikkeling ingezetenen en niet-ingezetenen verdachten (index 2002 = 100)

In overzicht 3.10.3 zijn de niet-ingezetenen verdachten uitgesplitst naar herkomst. In 2008 is de groep verdachten uit Oost-Europa voor het eerst de grootste groep niet-ingezetenen, voorheen waren dat verdachten uit westerse landen. In 2009 is het aantal niet-ingezetenen verdachten uit westerse landen afgenomen, terwijl het aantal niet-ingezetenen verdachten uit Oost-Europese landen verder is toegenomen. In vergelijking met 2002 is alleen het aantal niet-ingezetenen verdachten uit Nederland, Suriname en Oost-Europa toegenomen. Het aantal niet-ingezetenen verdachten uit Marokko, Turkije, de Nederlandse Antillen en Aruba, Afrika en Azië is (meer dan) gehalveerd ten opzichte van 2002. Een eenduidige verklaring voor de afname van het aantal niet-ingezetenen verdachten uit deze landen ontbreekt. Al sinds 1994 wordt bij het vreemdelingencontroletoezicht prioriteit gegeven aan criminele vreemdelingen, al dan niet illegaal (Kromhout e.a., 2008). Mogelijk speelt het strenge beleid dat is ingezet met de *Illegalennota* uit 2004 een rol (Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 29537, nr. 2). Door de implementatie

van dit beleid worden criminele illegalen sneller uitgezet. De aantrekkingskracht van Nederland voor criminele illegalen neemt daarmee af in vergelijking met andere landen uit de Europese Unie. Ook voor legale immigranten uit Turkije, Marokko, de Nederlandse Antillen en Aruba en Suriname is de aantrekkingskracht van Nederland sterk afgenomen (WODC & Maastricht University, 2009).

Overzicht 3.10.3

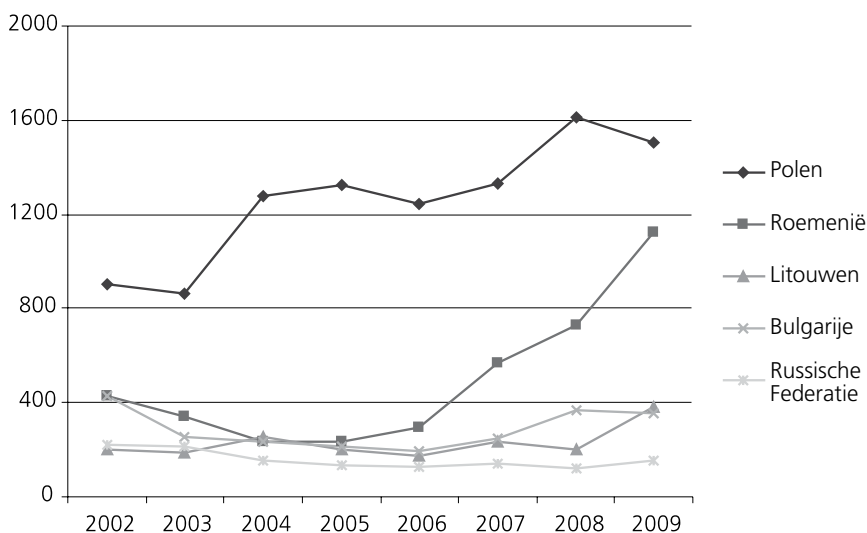
Aantal niet-ingezetenen verdachten naar herkomst								
	2002	2005	2006	2007	2008	2009	Index 2002	Index 2008
Autochtone herkomst								
Nederland	422	482	535	515	574	657	156	114
Westerse Herkomst								
West-Europa, Indonesië, Oceanië, Noord-Amerika	4.944	5.065	5.171	5.326	5.353	4.440	90	83
Traditionele herkomst								
Marokko	917	677	472	529	468	416	45	89
Turkije	476	344	321	306	273	238	50	87
Suriname	344	751	397	405	430	388	113	90
Nederlandse Antillen en Aruba	544	171	93	102	176	176	32	100
Nieuwe herkomst								
Afrika	3.234	2.155	1.730	1.587	1.437	1.313	41	91
Azië	994	559	534	477	522	471	47	90
Latijns-Amerika	825	828	578	563	544	490	59	90
Midden-Oosten	899	727	565	585	572	557	62	97
Oost-Europa	4.234	4.001	3.909	4.821	5.664	6.134	145	108
Onbekend	1.054	761	611	619	640	398	38	62
Totaal	18.887	16.521	14.916	15.835	16.653	15.678	83	94

In overzicht 3.10.4 is de ontwikkeling van de vijf meest voorkomende herkomstgroepen onder de niet-ingezetenen verdachten uit Oost-Europa weergegeven. Polen en Roemenen worden het vaakst als verdachte geregistreerd. Vooral de stijging van het aantal niet-ingezetenen verdachten uit Roemenië is vanaf 2006 zeer fors. Deels kan dit samenhangen met de toetreding tot de Europese Unie op 1 januari 2007. Sinds die datum is het immers voor Roemenen maar ook voor Bulgaren gemakkelijker om naar Nederland te reizen. Volgens Detailhandel

Nederland (2009) neemt het mobiel banditisme²² uit Polen, Roemenië en de Baltische staten toe.

Overzicht 3.10.4

Aantal niet-ingezetenen verdachten uit Oost-Europa

3.10.3 Recidive

Niet-ingezetenen hebben gemiddeld minder antecedenten per verdachte (1,2) en minder misdrijven per antecedent (1,2) dan ingezetenen. Ook is sprake van minder misdrijven per verdachte (1,4) dan bij ingezetenen (1,6). Omdat het grootste deel van de niet-ingezetenen een andere dan de Nederlandse herkomst heeft, zou het mogelijk kunnen zijn dat verdachten ook in het buitenland misdrijven hebben gepleegd. In dit verdachtenbeeld betreft het alleen misdrijven die in Nederland zijn gepleegd.

22 Het plegen van vermogenscriminaliteit door criminele groepen die daarvoor speciaal naar Nederland op en neer reizen.

3.10.4 Leeftijd

De meest voorkomende leeftijd bij het plegen van het laatste misdrijf ligt bij niet-ingezeten verdachten met 23 jaar een stuk hoger dan de 19 jaar bij ingezeten verdachten. De gemiddelde leeftijd bij het plegen van het laatste delict verschilt niet veel tussen ingezetenen en niet-ingezetenen. Zowel de meest voorkomende leeftijd als de gemiddelde leeftijd waarop het eerste misdrijf is gepleegd, ligt voor niet-ingezetenen fors hoger dan voor ingezetenen. Dit verschil bedraagt bij de meest voorkomende leeftijd maar liefst acht jaar.

3.10.5 Aard crimineel gedrag

Het totale aantal misdrijven per 100 verdachten is voor niet-ingezetenen lager (142) dan voor ingezetenen (162). Niet-ingezetenen worden wel vaker verdacht van vermogensmisdrijven zonder geweld en opiumdelicten dan ingezetenen. Wat opvalt, is dat het aantal vermogensmisdrijven zonder geweld per 100 verdachten bij niet-ingezetenen behoorlijk is gestegen: van 56,5 in 2008 naar 66 in 2009.

Bij de opiumdelicten gaat het voor een deel om drugstoeristen. Het aantal opiumdelicten per 100 niet-ingezeten verdachten is gedaald van 24 in 2008 naar 20 in 2009. Ingezetenen maken zich vaker schuldig aan geweld dan niet-ingezetenen. Van geweld tegen personen worden ingezetenen gemiddeld drie keer zo vaak verdacht als niet-ingezetenen.

3.10.6 Verdachtengroepen

Onder de niet-ingezetenen bevinden zich relatief weinig minderjarigen (3%). Dat is niet verrassend, gelet op de hogere gemiddelde leeftijd van de niet-ingezeten verdachten. Het aantal nieuwkomers onder de niet-ingezetenen is met 83 procent hoog in vergelijking met 44 procent voor de ingezetenen. Daar staat tegenover dat het aandeel veelplegers met 1,4 procent klein is. Aangezien een groot deel van de niet-ingezetenen niet lang in Nederland verblijft, bouwen zij hier geen criminele carrière op. Het percentage vrouwen (14%) ligt bij de niet-ingezetenen lager dan bij de ingezetenen, net als het percentage verslaafden (2%).

4

Regionale vergelijking verdachten

4.1 Inleiding

In hoofdstuk 4 wordt bekeken hoe de verdachtenpopulaties van de afzonderlijke politieregio's zich tot elkaar en tot de landelijke cijfers verhouden. Dit hoofdstuk geeft de totale verdachtenpopulatie per regio weer. De meeste profielonderdelen van de vorige hoofdstukken zijn hier terug te vinden. Per onderdeel is een apart overzicht gemaakt, zodat gegevens van de politiekorpsen met elkaar kunnen worden vergeleken. Achtereenvolgens wordt aandacht besteed aan omvang, recidive, leeftijd en aard van het criminele gedrag.

Bij het vergelijken van de cijfers van de vier grootstedelijke politieregio's (G4-regio's) moet in het achterhoofd gehouden worden dat niet in elke regio een even groot percentage van de bevolking in de grootste gemeente woont. In 2009 woont 82% van de bevolking van Amsterdam-Amstelland in Amsterdam, terwijl 48% van de Haaglandse bevolking in Den Haag woont en eveneens 48% van de bevolking van Rotterdam-Rijnmond in Rotterdam. In de regio Utrecht woont 25% van de regionale bevolking in de stad Utrecht. Aangezien er een positief verband bestaat tussen criminaliteit en de hoge verstedelijkingsgraad van een regio, zou het feit dat een groot percentage van de inwoners van Amsterdam-Amstelland in de stad woont, een oorzaak kunnen zijn van hogere scores van de regio Amsterdam-Amstelland in vergelijking met de andere G4-regio's.

Niet in alle tabellen zijn gegevens van de Koninklijke Marechaussee (KMar) en het Korps landelijke politiediensten (KLPD) opgenomen. Omdat de KMar en het KLPD geen 'eigen' verdachtenpopulatie kennen, zijn bijvoorbeeld geen gegevens over het aantal verdachten per 10.000 inwoners en over buitenregionale verdachten beschikbaar. Waar de KMar en het KLPD wel in de tabellen voorkomen, zullen ze apart besproken worden, omdat een directe vergelijking met de regio's vanwege het landelijke karakter van deze instanties niet opgaat.

4.2 Omvang

In overzicht 4.2.1 is per regiokorps het aantal verdachten per 10.000 inwoners voor de periode 2005-2009 weergegeven. Daarnaast wordt dit aantal voor 2002 gepresenteerd.

In hoofdstuk 1 is ingegaan op de daling van het totale aantal verdachten. Deze daling heeft zich niet in iedere regio in dezelfde mate voorgedaan. In bijlage 2 is het aantal rechtbankzaken weergegeven. Als de ontwikkeling van het aantal rechtbankzaken 2008-2009 per regio wordt vergeleken met de regionale ontwikkeling van het aantal verdachten in HKS, dan zijn er veertien regio's waar het verschil kleiner is dan 5 procent. In één regio zijn 11 procent minder verdachten, terwijl in vier regio's het verschil groter is dan 15 procent. In twee van deze regio's is er sprake van een registratieachterstand. Ook al meten de cijfers van het OM en de HKS-cijfers niet hetzelfde, de grote verschillen wijzen erop dat er voorzichtig moet worden omgegaan met de interpretatie van de resultaten van de afzonderlijke regio's.

In 2008 was er voor het eerst sprake van een afname van het aantal verdachten. Zoals eerder in hoofdstuk 1 is aangegeven, is het aantal verdachten dat in 2009 in HKS is ingevoerd, opnieuw afgenomen. Dit zien we terug in het overzicht. De afname is niet gelijk over de regio's verdeeld maar wel in bijna alle regio's waarneembaar. De mate waarin het aantal verdachten per 10.000 inwoners is afgenomen, verschilt sterk tussen de regio's. In de regio Rotterdam-Rijnmond zijn er in 2009 60 verdachten minder per 10.000 inwoners in HKS geregistreerd dan in 2008. Voor een belangrijk deel is deze daling het gevolg van achterstanden in de registratie.

De regio's met het grootste aantal verdachten per 10.000 inwoners zijn in 2009 Haaglanden (215), Amsterdam-Amstelland (197), Rotterdam-Rijnmond (173) en Flevoland (167). De politieregio met het kleinste aantal verdachten per 10.000 inwoners is Brabant-Zuid-Oost (94).

Overzicht 4.2.1

Ontwikkeling aantal aangehouden verdachten per 10.000 inwoners per politieregio (2002, 2005-2009)						
	2002	2005	2006	2007	2008	2009
Amsterdam-Amstelland	186	207	231	234	211	197
Brabant-Noord	125	138	153	155	142	113
Brabant-Zuid-Oost	84	104	105	110	111	94
Drenthe	101	123	126	134	131	101
Flevoland	141	195	189	187	183	167
Friesland	108	129	133	126	112	101
Gelderland-Midden	130	158	149	146	130	120
Gelderland-Zuid	119	153	148	150	133	113
Gooi en Vechtstreek	101	134	129	145	140	119
Groningen	112	168	163	162	150	143
Haaglanden	164	220	235	230	218	215
Hollands Midden	114	136	132	139	131	117
IJsselland	113	157	145	150	152	118
Kennemerland	111	126	137	140	131	121
Limburg-Noord	87	99	101	126	120	101
Limburg-Zuid	120	142	140	147	138	146
Midden en West Brabant	117	159	160	157	150	104
Noord- en Oost-Gelderland	103	135	133	126	125	103
Noord-Holland-Noord	112	142	138	145	138	106
Rotterdam-Rijnmond	188	244	260	273	233	173
Twente	102	121	123	123	118	106
Utrecht	129	155	152	152	147	148
Zaanstreek-Waterland	120	126	126	122	111	111
Zeeland	131	153	147	142	132	126
Zuid-Holland-Zuid	146	158	144	142	135	127
Landelijk	128	159	162	163	153	134

Verdachten zullen zich weinig gelegen laten liggen aan de grenzen van een regio. In overzicht 4.2.2 wordt naast een aantal algemene gegevens over de verdachtenpopulatie het aantal buitenregionale verdachten weergegeven. Dit zijn verdachten die buiten de eigen woonregio (dus in een andere regio) misdrijven plegen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen verdachten die wonen in regio X maar in andere regio's misdrijven plegen (uitgaande verdachten of uitstroom) en verdachten die buiten regio X wonen maar wel misdrijven in deze regio plegen (inkomende verdachten of instroom). Het aantal inkomende verdachten minus het aantal uitgaande verdachten wordt het instroomoverschot genoemd.

De G4-regio's hebben in absolute zin meer dan de andere regio's last van verdachten die in andere politieregio's woonachtig zijn. Andersom geldt ook: verdachten uit de vier grote steden zijn in absolute zin het meest actief in andere regio's. De G4-regio's hebben ook het grootste aantal eigen verdachten.

De uitstroom is het kleinst in de regio's Zeeland, Twente en Limburg-Zuid. Zeeland heeft ook het minst last van verdachten uit andere regio's. Vooral Haaglanden maar ook IJsselland en Groningen hebben een groot instroomoverschot: er worden meer verdachten van elders in deze regio's aangehouden dan inwoners van deze regio's in andere regio's. De regio's met het grootste uitstroomoverschot zijn Rotterdam-Rijnmond, Zaanstreek-Waterland, Zuid-Holland-Zuid en Flevoland; hier stromen meer verdachten uit dan er instromen.

De Koninklijke Marechaussee heeft een groot aantal niet-ingezeten verdachten. Dit is niet verrassend gezien de taken die de KMar op Schiphol vervult. Van de regiokorpsen is Amsterdam-Amstelland het korps met het grootste aantal niet-ingezetenen. Dit kan mogelijk verklaard worden door het grote aantal toeristen dat Amsterdam jaarlijks bezoekt. Haaglanden, Midden en West Brabant en Limburg-Zuid kennen ook relatief veel niet-ingezeten verdachten. Wat de laatste twee regio's betreft, heeft dit vermoedelijk te maken met de aanzuigende werking op toeristen uit Duitsland, België en Frankrijk vanwege het softdrugs-beleid. De drie regio's met de minste niet-ingezeten verdachten zijn Gooi en Vechtstreek, Drenthe en Zaanstreek-Waterland.

Overzicht 4.2.2

Omvang verdachtenpopulatie en buitenregionalen per politieregio in 2009								
	bevolking	eigen verdachten	eigen verdachten op de 10.000 inwoners	niet-ingezetenen	verdachten wonend en plegend in deze regio	buitenregionalen wonend in deze regio, plegend in andere regio's	buitenregionalen plegend in deze regio, wonend in andere regio's	instroomverschot
Amsterdam-Amstelland	805.422	15.892	197	2.777	13.015	2.877	2.892	15
Brabant-Noord	542.294	6.080	112	259	5.088	992	1.053	61
Brabant-Zuid-Oost	631.803	6.104	97	378	5.140	964	806	-158
Drenthe	420.076	4.309	103	107	3.513	796	739	-57
Flevoland	316.635	5.583	176	204	4.366	1.217	906	-311
Friesland	550.779	5.593	102	228	5.029	564	557	-7
Gelderland-Midden	556.486	6.660	120	257	5.676	984	983	-1
Gelderland-Zuid	453.811	5.174	114	237	4.342	832	775	-57
Gooi en Vechtstreek	208.687	2.533	121	54	1.971	562	504	-58
Groningen	500.698	6.793	136	291	6.159	634	1.002	368
Haaglanden	866.919	16.980	196	1.008	15.577	1.403	3.076	1.673
Hollands Midden	648.628	7.810	120	351	6.472	1.338	1.124	-214
IJsselland	424.668	4.661	110	227	4.040	621	973	352
Kennemerland	441.470	5.459	124	344	4.417	1.042	915	-127
Limburg-Noord	446.438	4.555	102	537	3.929	626	601	-25
Limburg-Zuid	541.972	7.869	145	1.062	7.379	490	554	64
Midden en West Brabant	922.868	9.787	106	1.240	8.449	1.338	1.118	-220
Noord- en Oost-Gelderland	691.977	6.924	100	346	5.972	952	1.187	235
Noord-Holland-Noord	546.638	5.892	108	367	5.162	730	628	-102
Rotterdam-Rijnmond	1.067.681	19.033	178	926	16.641	2.392	1.854	-538
Twente	528.987	5.606	106	289	5.125	481	478	-3
Utrecht	1.025.825	15.147	148	533	13.409	1.738	1.758	20
Zaanstreek-Waterland	272.581	3.364	123	115	2.503	861	534	-327
Zeeland	328.904	4.186	127	547	3.838	348	298	-50
Zuid-Holland-Zuid	406.752	5.464	134	327	4.573	891	574	-317

	bevolking	eigen verdachten	eigen verdachten op de 10.000 inwoners	niet-ingezetenen	verdachten wonend en plegend in deze regio	buitenregionalen wonend in deze regio, plegend in andere regio's	buitenregionalen plegend in deze regio, wonend in andere regio's	instroomverschot
KLPD	nvt	0	nvt	245	nvt	nvt	nvt	nvt
KMar	nvt	0	nvt	2.422	nvt	nvt	nvt	nvt
Onbekend	0	1.839	0	0	0	0	0	0
Landelijk	14.148.999	189.297	134	15.678	161.785	25.673	25.889	

4.3 Recidive

Overzicht 4.3 geeft de recidivegegevens van verdachten per regio weer. Wordt het aantal antecedenten per verdachte per regio vergeleken, dan valt Rotterdam-Rijnmond op met een relatief hoog gemiddeld aantal antecedenten per verdachte van 1,6. Het beeld is echter vertekend vanwege een dubbele registratie.²³ Rotterdam-Rijnmond heeft ook een relatief hoog aantal misdrijven per verdachte (1,8). Overigens ligt dit aantal voor de regio Limburg-Zuid nog hoger (1,9). Het aantal misdrijven per verdachte is het kleinste in de regio Gooi en Vechtstreek (1,3).

Het aantal misdrijven per antecedent verschilt nogal per regio. In Groningen ligt dat voor 2009 op 1,0. Een aantal andere regio's (Brabant-Noord, Twente en Zuid-Holland-Zuid) komen uit op 1,5 en Limburg-Zuid heeft gemiddeld 1,6 misdrijven per antecedent. Het gemiddelde aantal misdrijven per antecedent is een indicator voor de mate waarin een politieregio doorrechercheert op zaken. Het doorrechercheren van de politie in Limburg-Zuid is ook terug te zien in een groot aantal misdrijven per 100 verdachten, voor verschillende misdrijfcategorieën (zie overzicht 4.5).

23 In Rotterdam-Rijnmond staan 1900 verdachten van verkeersmisdrijven onterecht met twee antecedenten in HKS, zij zijn eigenlijk nieuwkomer. Daarnaast zijn 2400 antecedenten (verkeersmisdrijven) dubbel ingevoerd.

Overzicht 4.3

Recidivegegevens van verdachten per politieregio in 2009					
	absolute aantallen		gemiddelde aantallen		
	aantal antecedenten	aantal misdrijven	misdrijven per antecedent	antecedenten per verdachte	misdrijven per verdachte
Amsterdam-Amstelland	23.832	28.830	1,2	1,3	1,5
Brabant-Noord	7.522	10.908	1,5	1,2	1,7
Brabant-Zuid-Oost	7.734	10.861	1,4	1,2	1,7
Drenthe	5.084	6.700	1,3	1,2	1,5
Flevoland	6.669	7.913	1,2	1,2	1,4
Friesland	7.051	8.586	1,2	1,2	1,5
Gelderland-Midden	8.346	11.582	1,4	1,2	1,7
Gelderland-Zuid	6.411	9.117	1,4	1,2	1,7
Gooi en Vechtstreek	2.921	3.305	1,1	1,2	1,3
Groningen	9.852	10.116	1,0	1,3	1,4
Haaglanden	24.444	33.139	1,4	1,2	1,7
Hollands Midden	9.540	13.560	1,4	1,2	1,7
IJsselland	6.423	8.020	1,2	1,2	1,5
Kennemerland	6.614	9.041	1,4	1,2	1,6
Limburg-Noord	6.182	7.926	1,3	1,2	1,6
Limburg-Zuid	11.084	17.277	1,6	1,2	1,9
Midden en West Brabant	12.620	15.778	1,3	1,2	1,5
Noord- en Oost-Gelderland	9.280	11.565	1,2	1,2	1,5
Noord-Holland-Noord	7.353	9.554	1,3	1,2	1,6
Rotterdam-Rijnmond	30.998	33.989	1,1	1,6	1,8
Twente	7.027	10.309	1,5	1,2	1,7
Utrecht	19.700	25.789	1,3	1,3	1,6
Zaanstreek-Waterland	3.616	4.557	1,3	1,1	1,4
Zeeland	5.562	6.837	1,2	1,2	1,5
Zuid-Holland-Zuid	6.585	9.557	1,5	1,2	1,7
KLPD	417	482	1,2	1,0	1,2
KMar	3.983	4.201	1,1	1,0	1,1
Landelijk	256.850	329.499	1,3	1,3	1,6

4.4 Leeftijd

Overzicht 4.4 geeft inzicht in de leeftijdsopbouw van de verdachten in de politieregio's. Het gemiddelde bij het plegen van het laatste misdrijf ligt landelijk op 32,2 jaar en bij het plegen van het eerste misdrijf op 27,4.

De politieregio's Limburg-Zuid, Brabant-Noord, Gelderland-Zuid, Gooi en Vechtstreek, Zaanstreek-Waterland en Zeeland hebben met een gemiddelde van boven de 33 bij het meest recente misdrijf de oudste verdachten. Flevoland, IJsselland en Noord- en Oost-Gelderland hebben met een gemiddelde dat ligt tussen de 30 en 31 jaar de jongste verdachten. De gemiddelde startleeftijd ligt het hoogst in Gooi en Vechtstreek met ruim 29 jaar. De gemiddelde startleeftijd ligt in IJsselland onder de 26 jaar. De meest voorkomende startleeftijd is met 14 jaar het laagst in Hollands Midden.

De verdachten van de KMar en het KLPD verschillen van de verdachten die door de regio's worden aangehouden. De KMar houdt relatief veel verdachten aan voor drugsdelicten, terwijl het KLPD veel verdachten van verkeersmisdrijven heeft. De meest voorkomende leeftijden van de verdachten zijn dan ook hoger voor de KMar en het KLPD, respectievelijk 21 en 23 jaar bij het plegen van het eerste misdrijf en 23 jaar bij het meest recente misdrijf.

Overzicht 4.4

Leeftijdgegevens verdachtenpopulatie per politieregio in 2009				
	Leeftijd bij plegen eerste misdrijf		Leeftijd bij plegen laatste misdrijf	
	gemiddelde	modus	gemiddelde	modus
Amsterdam-Amstelland	26,9	15	32,2	19
Brabant-Noord	28,7	16	33,4	19
Brabant-Zuid-Oost	27,5	18	32,5	19
Drenthe	27,7	16	32,3	20
Flevoland	26,2	15	30,7	17
Friesland	26,3	17	31,5	19
Gelderland-Midden	26,5	15	31,9	20
Gelderland-Zuid	28,5	16	33,2	18
Gooi en Vechtstreek	29,7	15	33,1	20
Groningen	26,4	16	31,6	20
Haaglanden	28,0	15	32,7	19
Hollands Midden	28,0	14	32,3	19
IJsselland	25,6	16	30,5	20
Kennemerland	27,8	15	32,5	18
Limburg-Noord	26,9	15	31,7	18
Limburg-Zuid	28,5	15	33,7	19
Midden en West Brabant	27,0	15	31,6	20
Noord- en Oost-Gelderland	26,0	16	30,7	17
Noord-Holland-Noord	27,7	15	32,3	19
Rotterdam-Rijnmond	26,4	15	31,8	19
Twente	26,5	15	32,1	18
Utrecht	27,0	15	32,1	18
Zaanstreek-Waterland	29,0	16	33,2	20
Zeeland	28,8	16	33,1	19
Zuid-Holland-Zuid	26,8	15	31,6	19
KLPD	31,2	23	31,3	23
KMar	32,8	21	33,2	23
Landelijk	27,4	15	32,2	19

4.5 Aard crimineel gedrag

In overzicht 4.5 staan de aantallen misdrijven naar het soort misdrijf per 100 verdachten. Vermogensmisdrijven zonder geweld zijn in vrijwel alle regio's het meest 'populaire' delicttype. Relatief veel worden er in de regio's Brabant-Zuid-Oost en Limburg-Zuid geregistreerd (57 en 55 per 100 verdachten). In de regio's Zeeland, Friesland en Gooi en Vechtstreek worden minder vermogensmisdrijven zonder geweld per 100 verdachten gerapporteerd.

In de zuidelijke politieregio's worden relatief veel verdachten voor opiumdelicten aangehouden. Koplopers zijn de regio's Midden en West Brabant (20 misdrijven per 100 verdachten) en Limburg-Zuid (18 misdrijven per 100 verdachten). In de regio Gooi en Vechtstreek wordt hiervoor slechts 1 persoon per 100 verdachten aangehouden. Opiumdelicten zijn haaldelicten. Dit betekent dat het aantal verdachten mede wordt bepaald door de prioriteit die aan de opsporing van dit delict wordt gegeven. Een ander haaldelict zijn verkeersmisdrijven. Relatief veel verdachten worden hiervoor in Gooi en Vechtstreek, Friesland en Rotterdam-Rijnmond aangehouden. In Rotterdam-Rijnmond is echter een deel dubbel geregistreerd.²³

In Amsterdam-Amstelland worden per 100 verdachten 7 verdachten aangehouden voor vermogensmisdrijven met geweld. In Brabant-Zuid-Oost zijn dat er 5 en in Groningen slechts 1,7. Voor geweldsmisdrijven tegen personen worden relatief veel verdachten aangehouden in Limburg-Zuid en Hollands Midden.

In Drenthe zijn in 2009 2,6 mensen per 100 verdachten geregistreerd voor overige seksuele misdrijven. Dat is meer dan het dubbele van het landelijk gemiddelde.

Door de KMar en het KLPD worden relatief veel verdachten voor opiumdelicten aangehouden. Per 100 verdachten worden door de KMar 33 personen en door het KLPD 46 personen aangehouden voor opiumdelicten.

Overzicht 4.5

Aantal misdrijven per categorie per 100 verdachten per politieregio in 2009								
	vermogen zonder geweld	vermogen met geweld	vernieling en openbare orde	geweld tegen personen	gewelddadig seksueel	overig seksueel	verkeer	opium
Amsterdam-Amstelland	51,1	7,0	24,2	34,8	0,9	0,6	16,1	9,6
Brabant-Noord	47,0	3,2	28,3	38,0	0,8	1,4	29,3	12,2
Brabant-Zuid-Oost	56,7	5,1	22,3	31,3	0,7	1,1	26,7	13,0
Drenthe	43,1	2,7	25,9	35,4	1,0	2,6	22,6	6,7
Flevoland	38,1	4,3	22,5	37,8	0,9	1,0	24,9	7,5
Friesland	35,7	2,3	25,3	31,0	0,9	1,7	36,1	7,0
Gelderland-Midden	49,0	3,7	24,1	40,1	1,0	1,8	24,4	8,9
Gelderland-Zuid	48,3	3,0	26,9	39,9	0,5	1,4	30,2	7,9
Gooi en Vechtstreek	35,3	2,6	24,7	22,8	0,3	0,5	36,8	1,3
Groningen	39,4	1,7	24,4	32,2	1,0	1,6	20,4	7,6
Haaglanden	53,0	4,0	21,1	36,8	0,6	1,0	35,7	5,1
Hollands Midden	46,4	2,5	26,9	46,1	0,7	1,6	30,9	4,9
IJsselland	44,7	2,1	25,7	36,9	0,6	1,0	24,1	6,7
Kennemerland	49,1	2,5	26,0	32,4	0,4	1,0	33,4	6,0
Limburg-Noord	44,5	4,5	23,7	38,4	1,1	1,1	19,4	15,6
Limburg-Zuid	55,3	3,5	29,8	48,8	0,6	1,0	22,8	18,0
Midden en West Brabant	37,6	2,5	20,6	30,0	1,1	1,1	25,4	19,8
Noord- en Oost-Gelderland	41,1	3,4	27,3	37,1	0,8	1,4	26,6	6,9
Noord-Holland-Noord	46,6	4,6	21,0	32,8	0,9	1,1	34,6	5,4
Rotterdam-Rijnmond	38,4	2,5	23,1	31,6	1,3	0,8	65,8	4,5
Twente	53,7	2,3	24,8	39,3	1,0	1,5	29,7	8,5
Utrecht	54,9	3,1	26,5	30,9	0,5	1,1	29,7	6,2
Zaanstreek-Waterland	40,1	2,9	18,0	39,7	0,6	1,8	26,5	6,7
Zeeland	30,9	2,2	22,2	35,6	0,6	1,3	33,4	10,7
Zuid-Holland-Zuid	46,0	3,5	28,4	39,0	0,7	1,4	31,0	14,8
KLPD	16,9	0,2	8,9	6,8	0,0	0,0	27,5	45,9
KMar	32,8	0,3	8,5	5,3	0,1	0,2	13,4	33,3
Landelijk	46,0	3,4	24,1	35,0	0,8	1,2	30,8	9,3

5

Regionale vergelijking verdachtengroepen

5.1 Inleiding

In paragraaf 5.2 worden diverse verdachtengroepen uit het verdachtenprofiel regionaal met elkaar vergeleken. Er wordt ook gekeken naar het aantal verdachten dat buiten de eigen woonregio misdrijven pleegt. In paragraaf 5.3 wordt dieper ingegaan op enkele veelplegerpopulaties: er wordt een regionale vergelijking gemaakt voor jeugdige veelplegers, harde kernjongeren en zeer actieve veelplegers.

5.2 Algemene verdachtengroepen

In de overzichten 5.2.1 en 5.2.2 is per regio het aandeel van de diverse verdachtengroepen uit het verdachtenprofiel weergegeven. In overzicht 5.2.1 is daarnaast het percentage buitenregionalen opgenomen, personen die niet in de betreffende regio wonen maar er wel misdrijven plegen (de instroom).

In overzicht 5.2.1 is te zien dat het aandeel niet-ingezetenen verdachten het grootst is in Amsterdam-Amstelland (15%). Daarnaast is in de grensregio's Limburg-Zuid, Zeeland, Midden en West Brabant en Limburg-Noord het percentage niet-ingezetenen verdachten relatief hoog, zo'n 11 tot 12 procent. Gooi en Vechtstreek en Drenthe hebben het kleinste aandeel niet-ingezetenen.

Het percentage buitenregionalen is het grootst in Gooi en Vechtstreek (20%) en IJsselland (19%) en het kleinst in Limburg-Zuid en Zeeland (beide 6%).

In de grootstedelijke regio's Amsterdam-Amstelland (56%), Rotterdam-Rijnmond (54,5%), Haaglanden (51%) en Flevoland (45%) is het percentage allochtone verdachten fors hoger dan het landelijk gemiddelde van 36,5 procent. Ver onder het landelijk gemiddelde zitten Friesland en Drenthe met zo'n 19 procent allochtone verdachten.

Jonge verdachten (12 tot en met 24 jaar) zijn meer dan gemiddeld in Noord- en Oost-Gelderland (45%) en IJsselland (44%) te vinden. In de regio Gooi en Vechtstreek is 20 procent van de verdachten vrouw, landelijk is dit 17 procent. Verreweg het grootste aandeel verslaafde verdachten heeft

Amsterdam-Amstelland (10%). Ook in Utrecht is het percentage verdachten met een verslaving relatief hoog (7%).

Het aandeel nieuwkomers is in Gooi en Vechtstreek (57%) en Zaanstreek-Waterland (54%) het grootst. Daarmee is tegelijkertijd in deze twee regio's het aandeel veelplegers het laagst. Het lage percentage nieuwkomers in Rotterdam-Rijnmond wordt veroorzaakt door een dubbele registratie (29%).²³ De regio's met relatief de meeste veelplegers zijn Rotterdam-Rijnmond, Amsterdam-Amstelland, Groningen en Utrecht: 12 tot 14 procent behoort tot de veelplegers. Relatief de meeste stelselmatige geweldplegers zijn in Hollands Midden (5%) te vinden, de minste in Gooi en Vechtstreek (1%).

Het KLPD en de KMar hebben in vergelijking met de regio's te maken met relatief veel nieuwkomers en niet-ingezetenen.

Overzicht 5.2.1

Algemene verdachtengroepen per politieregio in 2009									
	% niet-ingezetenen	% buitenregionalen	% alloctonen	% jeugdigen (12 t/m 24 jaar)	% vrouwen	% verslaafden	% nieuwkomers	% veelplegers	% stelselmatige geweldplegers
Amsterdam-Amstelland	14,9	15,5	56,1	35,3	16,5	9,7	46,1	13,0	2,5
Brabant-Noord	4,0	16,5	24,7	36,1	16,0	1,5	51,1	10,6	3,1
Brabant-Zuid-Oost	6,0	12,7	29,0	37,5	17,1	2,9	50,0	10,2	2,4
Drenthe	2,5	17,0	19,4	41,1	16,6	2,9	50,0	10,1	1,9
Flevoland	3,7	16,5	45,1	42,2	18,0	0,4	47,6	9,0	2,6
Friesland	3,9	9,6	18,5	41,2	14,9	3,0	46,9	11,7	2,5
Gelderland-Midden	3,7	14,2	29,8	40,2	16,6	3,3	47,0	11,3	3,9
Gelderland-Zuid	4,4	14,5	27,4	36,2	15,9	2,1	49,4	10,4	3,7
Gooi en Vechtstreek	2,1	19,9	31,5	40,7	20,2	2,8	56,9	5,7	0,8
Groningen	3,9	13,4	26,7	41,8	17,3	3,6	45,7	12,1	1,9
Haaglanden	5,1	15,6	50,9	36,7	18,8	3,3	47,4	11,1	3,6
Hollands Midden	4,4	14,1	32,4	40,4	16,3	4,9	50,3	9,5	4,9
IJsselland	4,3	18,6	26,0	44,0	14,6	2,3	49,3	10,6	2,7
Kennemerland	6,1	16,1	31,2	38,8	16,9	1,3	51,4	9,2	2,8
Limburg-Noord	10,6	11,9	32,0	39,9	16,1	1,9	49,8	9,7	3,1

	% niet-ingezetenen	% buitenregionalen	% allochtonen	% jeugdigen (12 t/m 24 jaar)	% vrouwen	% verslaafden	% nieuwkomers	% veelplegers	% stelselmatige geweldplegers
Limburg-Zuid	11,8	6,2	26,1	33,9	18,5	2,0	48,7	10,9	4,5
Midden en West Brabant	11,5	10,3	29,3	40,7	16,3	0,9	49,3	10,3	2,2
Noord- en Oost-Gelderland	4,6	15,8	24,0	45,0	14,7	2,6	46,8	10,7	3,0
Noord-Holland-Noord	6,0	10,2	28,7	40,4	16,8	1,4	47,7	9,8	2,8
Rotterdam-Rijnmond	4,8	9,5	54,5	37,9	18,0	3,6	29,4	13,9	2,9
Twente	4,9	8,1	29,2	38,4	17,2	5,3	47,0	11,8	4,3
Utrecht	3,4	11,2	39,4	39,6	16,9	6,7	45,4	12,0	2,4
Zaanstreek-Waterland	3,6	16,9	36,6	36,4	16,8	2,0	53,6	6,6	2,9
Zeeland	11,7	6,4	27,5	37,7	16,7	1,6	50,5	8,5	2,9
Zuid-Holland-Zuid	6,0	10,5	34,8	40,8	15,7	5,3	48,5	10,9	4,1
KLPD	59,2	nvt	19,1	34,3	7,0	1,4	95,7	0,0	0,0
KMar	62,5	nvt	21,1	25,7	18,3	0,5	90,4	0,0	0,1
Landelijk	7,6	nvt	36,5	38,6	16,9	3,7	47,3	10,8	3,0

Overzicht 5.2.2 geeft de percentages allochtone verdachten van de eerste en tweede generatie per regio weer en de percentages verdachten uit diverse herkomstlanden.

De regio's Amsterdam-Amstelland, Rotterdam-Rijnmond en Haaglanden hebben het grootste aandeel allochtone verdachten van de eerste en tweede generatie. Buiten deze top 3 is ook het aandeel allochtone verdachten in de regio Flevoland relatief hoog. Veel allochtone verdachten betekent automatisch dat in deze regio's het aandeel Nederlandse verdachten relatief klein is. Het aandeel Nederlandse verdachten ligt in de regio's Drenthe en Friesland (beide 78%) ver boven het landelijk gemiddelde.

In de ene regio komen verdachten uit bepaalde herkomstgroepen meer voor dan in de andere regio. Zo zijn er relatief meer Turkse verdachten in Rotterdam-Rijnmond en Twente (8%). In de regio's Amsterdam-Amstelland (16,5%), Flevoland (14%), Haaglanden (12%) en Rotterdam-Rijnmond (12%) ligt het aandeel Surinaamse verdachten ver boven het gemiddelde. Antilliaanse verdachten komen relatief veel voor in Rotterdam-Rijnmond (9%), Flevoland (6%) en Haaglanden (6%). De regio's met een relatief groot aandeel

Marokkaanse verdachten zijn Amsterdam-Amstelland (15%), Utrecht (14%) en Hollands Midden (11%). Poolse verdachten komen relatief gezien het meest voor in Limburg-Noord (3%).

Overzicht 5.2.2

Herkomstgroepen verdachten per politieregio in 2009								
	% herkomst Nederland	% eerste generatie-allochtonen	% tweede generatie-allochtonen	% herkomst Turkije	% herkomst Suriname	% herkomst Ned. Antillen en Aruba	% herkomst Marokko	% herkomst Polen
Amsterdam-Amstelland	29,8	30,5	25,6	4,9	16,5	3,7	15,3	1,7
Brabant-Noord	71,3	12,7	12,0	4,5	1,6	1,2	4,8	1,5
Brabant-Zuid-Oost	65,4	14,7	14,3	4,7	2,4	2,8	5,1	2,1
Drenthe	78,2	10,7	8,7	1,5	1,3	1,6	1,7	0,5
Flevoland	51,2	25,1	20,0	2,9	14,1	6,2	6,7	0,9
Friesland	77,6	11,2	7,3	0,9	1,4	2,5	1,9	0,7
Gelderland-Midden	66,6	15,5	14,2	5,0	2,7	2,2	4,6	0,8
Gelderland-Zuid	68,3	14,8	12,7	3,7	1,7	2,2	6,0	1,2
Gooi en Vechtstreek	66,4	14,4	17,2	3,8	2,2	0,9	8,2	1,0
Groningen	69,4	16,0	10,7	1,8	3,9	4,9	1,6	0,5
Haaglanden	43,9	30,2	20,7	6,4	11,9	5,8	8,7	1,7
Hollands Midden	63,3	16,9	15,4	2,1	2,7	1,6	10,8	2,0
IJsselland	69,7	14,8	11,2	6,4	1,4	3,0	1,4	1,0
Kennemerland	62,7	16,2	15,0	5,1	3,5	1,7	4,4	1,6
Limburg-Noord	57,4	17,0	15,1	4,7	1,2	1,2	7,3	2,8
Limburg-Zuid	62,9	12,1	14,1	1,4	0,7	1,3	4,9	0,6
Midden en West Brabant	59,7	14,9	14,4	5,6	1,9	2,6	7,4	1,5
Noord- en Oost-Gelderland	71,6	11,9	12,1	5,9	1,6	1,7	2,7	0,8
Noord-Holland-Noord	65,3	16,1	12,6	3,0	3,6	4,0	3,1	1,8
Rotterdam-Rijnmond	40,7	31,0	23,5	8,4	11,8	9,3	8,8	1,1
Twente	65,9	14,9	14,3	8,1	1,9	1,4	2,1	1,0
Utrecht	57,2	19,9	19,5	4,9	4,2	2,0	14,1	1,1
Zaanstreek-Waterland	59,7	19,4	17,1	7,0	8,1	2,1	4,1	1,0
Zeeland	61,3	15,3	12,2	2,3	2,4	2,7	2,8	0,9
Zuid-Holland-Zuid	59,3	19,5	15,3	6,1	3,5	5,2	5,5	1,2

	% herkomst Nederland	% eerste generatie- allochtonen	% tweede generatie- allochtonen	% herkomst Turkije	% herkomst Suriname	% herkomst Ned. Antillen en Aruba	% herkomst Marokko	% herkomst Polen
KLPD	22,5	12,6	6,5	1,9	5,3	1,9	2,9	3,9
KMar	17,0	16,3	4,7	3,1	13,7	6,2	2,1	1,5
Landelijk	56,1	19,9	16,5	4,8	6,1	3,6	7,1	1,3

In overzicht 5.2.3 is per regio het totale aantal verdachten en het aantal minderjarige, jongvolwassen en allochtone verdachten per 10.000 inwoners weergegeven. Om het aantal verdachten van een bepaalde groep af te kunnen zetten tegen de bevolkingscijfers voor deze specifieke groep is per regio het percentage minderjarigen, jongvolwassenen en allochtonen in de bevolking opgenomen.

Het aantal minderjarige verdachten per 10.000 minderjarige inwoners is relatief groot in Amsterdam-Amstelland (340), Haaglanden (317), Rotterdam-Rijnmond (281), Groningen (276) en Flevoland (272). In Amsterdam-Amstelland is het percentage minderjarigen in de bevolking echter relatief klein, waardoor deze regio absoluut gezien een klein probleem heeft. Flevoland heeft juist een groter probleem: een groot aantal minderjarige verdachten op 10.000 minderjarige inwoners bij een groot percentage minderjarigen in de bevolking.

Een relatief groot aantal jongvolwassen verdachten per 10.000 jongvolwassen inwoners hebben de regio's Haaglanden (461), Amsterdam-Amstelland (454), Rotterdam-Rijnmond (438) en Flevoland (418). In deze regio's is ook het percentage jongvolwassenen in de bevolking relatief groot. Groningen valt op met een relatief klein aantal jongvolwassen verdachten per 10.000 inwoners (285) bij het grootste aandeel jongvolwassenen in de bevolking (13%).

Flevoland heeft relatief gezien het grootste aantal allochtone verdachten (340) per 10.000 allochtone inwoners, gevolgd door Rotterdam-Rijnmond (331). Het percentage allochtonen in de bevolking is het grootst in de grootstedelijke regio's Amsterdam-Amstelland (44%), Haaglanden (33,5%) en Rotterdam-Rijnmond (31%). Ondanks het feit dat Amsterdam-Amstelland niet het grootste aantal allochtone verdachten per 10.000 allochtone inwoners telt, heeft deze regio wel een groter probleem dan Flevoland: een groot aantal allochtone verdachten per 10.000 allochtone inwoners (305) bij een groot percentage allochtonen in de bevolking.

Overzicht 5.2.3

Omvang verdachtengroepen gerelateerd aan bevolking per politieregio in 2009							
	aantal verdachten per 10.000 in bevolking (per woonregio, excl. niet-ingezetenen)				aandeel per groep in de bevolking		
	totaal	minderjarigen	jongvolwassenen	allochtonen	% minderjarigen	% jongvolwassenen	% allochtonen
Amsterdam-Amstelland	197	340	454	305	6,5	11,2	43,6
Brabant-Noord	112	148	314	223	8,9	8,9	12,9
Brabant-Zuid-Oost	97	122	278	182	8,4	9,4	16,4
Drenthe	103	179	343	235	8,6	8,0	8,6
Flevoland	176	272	418	340	10,5	10,9	25,3
Friesland	102	131	308	234	8,8	9,5	8,1
Gelderland-Midden	120	180	308	223	8,7	10,2	16,6
Gelderland-Zuid	114	152	269	213	8,7	10,9	15,2
Gooi en Vechtstreek	121	221	358	198	8,2	7,8	19,1
Groningen	136	276	285	303	7,6	12,8	12,3
Haaglanden	196	317	461	312	8,0	10,5	33,5
Hollands Midden	120	197	308	252	9,0	10,3	15,5
IJsselland	110	175	311	274	9,1	10,2	10,8
Kennemerland	124	205	358	200	8,3	8,8	20,0
Limburg-Noord	102	193	304	215	8,5	8,4	16,8
Limburg-Zuid	145	208	358	191	7,4	9,5	22,2
Midden en West Brabant	106	171	293	221	8,3	9,9	15,9
Noord- en Oost-Gelderland	100	212	312	224	9,0	8,5	10,8
Noord-Holland-Noord	108	174	315	243	8,9	9,0	13,4
Rotterdam-Rijnmond	178	281	438	331	8,1	10,5	31,4
Twente	106	157	268	194	8,7	10,2	16,6
Utrecht	148	246	356	310	8,3	10,9	19,3
Zaanstreek-Waterland	123	177	341	238	8,7	8,9	19,7
Zeeland	127	213	372	265	8,6	8,3	15,0
Zuid-Holland-Zuid	134	232	362	317	9,0	9,6	15,4
Landelijk	134	212	349	272	8,4	9,9	19,4

5.3 Veelplegerpopulaties

De aanpak van veelplegers is een van de prioriteiten van het kabinet en maakt onder meer deel uit van het project 'Veiligheid begint bij Voorkomen' (Ministerie van Justitie & Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2008). In deze paragraaf wordt een aantal veelplegerpopulaties behandeld. Het gaat om de jeugdige veelplegers, de hardekernjongeren en de zeer actieve veelplegers. Ook wordt bekeken in welke mate regiokorpsen te maken hebben met veelplegers uit andere regio's of eigen veelplegers die in andere regio's actief zijn.

5.3.1 Jeugdige veelplegers

Jeugdige veelplegers zijn jongeren in de leeftijdscategorie van 12 tot en met 17 jaar met meer dan vijf processen-verbaal in hun criminele carrière, waarvan ten minste één in het peiljaar. Ondanks de registratieachterstanden van de regio Rotterdam-Rijnmond heeft deze regio de meeste jeugdige veelplegers per 10.000 inwoners (30). De andere G4-regio's hebben er ook relatief veel: Amsterdam-Amstelland en Haaglanden hebben er beide 21 en Utrecht heeft er 19 per 10.000 inwoners. Ook Flevoland scoort hoog met 19 jeugdige veelplegers per 10.000 inwoners.

Jeugdige veelplegers zijn vooral actief in de 'eigen' regio; 8 procent van de 1472 jongeren is buiten de eigen regio actief. De regio's Zuid-Holland-Zuid en Noord- en Oost-Gelderland hebben relatief veel jongeren die actief zijn in andere regio's. Deze laatste regio heeft ook relatief veel last van jeugdige veelplegers uit andere regio's. Dat geldt ook voor Rotterdam-Rijnmond, Haaglanden en Utrecht.

Overzicht 5.3.1

Jeugdige veelplegers per politieregio in 2009								
	bevolking 12 t/m 17 jaar	eigen verdachten	eigen verdachten op de 10.000 inwoners	verdachten wonend en plegend in deze regio	buitenregionalen wonend in deze regio, plegend in andere regio's	buitenregionalen plegend in deze regio, wonend in andere regio's	niet-ingezetenen	instroomoverschot
Amsterdam-Amstelland	52.652	112	21	105	7	2	0	-5
Brabant-Noord	48.518	31	6	26	5	2	0	-3
Brabant-Zuid-Oost	53.383	15	3	12	3	0	0	-3
Drenthe	36.213	28	8	22	6	1	0	-5
Flevoland	33.335	65	19	63	2	6	0	4
Friesland	48.690	17	3	16	1	2	0	1
Gelderland-Midden	48.473	47	10	39	8	8	0	0
Gelderland-Zuid	39.432	17	4	14	3	1	0	-2
Gooi en Vechtstreek	17.207	9	5	9	0	1	0	1
Groningen	38.036	46	12	44	2	6	0	4
Haaglanden	69.259	144	21	135	9	10	0	1
Hollands Midden	58.163	60	10	56	4	4	0	0
IJsselland	38.612	25	6	22	3	4	0	1
Kennemerland	36.650	29	8	26	3	1	0	-2
Limburg-Noord	38.121	39	10	37	2	4	0	2
Limburg-Zuid	40.138	36	9	33	3	1	0	-2
Midden en West Brabant	76.952	62	8	57	5	8	0	3
Noord- en Oost-Gelderland	62.609	94	15	77	17	19	0	2
Noord-Holland-Noord	48.697	57	12	56	1	5	0	4
Rotterdam-Rijnmond	86.064	260	30	256	4	20	0	16
Twente	46.185	21	5	19	2	1	0	-1
Utrecht	85.468	161	19	155	6	10	0	4
Zaanstreek-Waterland	23.656	19	8	18	1	1	0	0
Zeeland	28.318	21	7	18	3	1	0	-2
Zuid-Holland-Zuid	36.622	50	14	37	13	2	0	-11
Onbekend	0	7	0	0	7	0	0	nvt
Landelijk	1.191.453	1.472	12	1.352	120	120	0	nvt

5.3.2 Hardekernjongeren

In zowel absolute als relatieve zin (per 10.000 inwoners) hebben de G4-regio's de meeste last van hardekernjongeren. Ook de regio's Limburg-Zuid en Flevoland hebben relatief veel hardekernjongeren: 23 per 10.000 inwoners. De regio Groningen heeft in 2009 relatief weinig hardekernjongeren gerapporteerd.

Van de 4969 hardekernjongeren is 8 procent actief in andere regio's. Hardekernjongeren uit Noord- en Oost-Gelderland, Rotterdam-Rijnmond en Amsterdam-Amstelland zijn relatief het vaakst actief in andere regio's. De meeste last van jongeren uit andere regio's heeft Haaglanden, gevolgd door Rotterdam-Rijnmond, Noord- en Oost-Gelderland en Amsterdam-Amstelland. Het instroomoverschot is verreweg het grootst in de regio Haaglanden (56).

Overzicht 5.3.2

Hardekernjongeren per politieregio in 2009								
	bevolking 12 t/m 24 jaar	eigen verdachten	eigen verdachten op de 10.000 inwoners	verdachten wonend en plegend in deze regio	buitenregionalen wonend in deze regio, plegend in andere regio's	buitenregionalen plegend in deze regio, wonend in andere regio's	niet-ingezetenen	instroomoverschot
Amsterdam-Amstelland	142.712	478	33	451	27	31	15	4
Brabant-Noord	96.987	141	15	129	12	16	5	4
Brabant-Zuid-Oost	112.585	143	13	128	15	9	3	-6
Drenthe	69.782	80	11	66	14	7	1	-7
Flevoland	67.826	158	23	142	16	12	0	-4
Friesland	101.233	95	9	92	3	6	4	3
Gelderland-Midden	105.283	174	17	155	19	19	1	0
Gelderland-Zuid	89.050	97	11	83	14	10	1	-4
Gooi en Vechtstreek	33.444	36	11	36	0	4	1	4
Groningen	101.996	67	7	59	8	7	0	-1
Haaglanden	160.712	597	37	574	23	79	17	56
Hollands Midden	124.916	222	18	207	15	15	5	0
IJsselland	81.960	82	10	76	6	13	2	7
Kennemerland	75.320	98	13	85	13	4	4	-9
Limburg-Noord	75.557	128	17	120	8	9	1	1
Limburg-Zuid	91.524	214	23	208	6	7	5	1
Midden en West Brabant	168.476	222	13	205	17	18	17	1
Noord- en Oost-Gelderland	121.264	183	15	155	28	36	3	8
Noord-Holland-Noord	97.711	139	14	135	4	9	2	5
Rotterdam-Rijnmond	198.457	654	33	626	28	37	6	9
Twente	99.917	137	14	129	8	3	4	-5
Utrecht	197.772	485	25	467	18	19	2	1
Zaanstreek-Waterland	47.968	63	13	54	9	12	0	3
Zeeland	55.524	74	13	66	8	1	2	-7
Zuid-Holland-Zuid	75.680	139	18	123	16	13	4	-3
Onbekend	0	63	0	0	63	2	2	nvt
Landelijk	2.593.656	4.969	19	4.571	398	398	107	nvt

5.3.3 Zeer actieve veelplegers

De G4-regio's hebben de meeste zeer actieve veelplegers. Ook de regio's Midden en West Brabant (242) en Groningen (204) hebben er relatief veel. Groningen heeft tevens veel last van zeer actieve veelplegers uit andere regio's. Ook de G4-regio's hebben veel last van deze buitenregionalen. Vooral Amsterdam-Amstelland en Haaglanden scoren hoog. Deze twee regio's hebben bovendien meer dan de andere regio's last van niet-ingezetenen zeer actieve veelplegers. De regio's Drenthe, Noord- en Oost-Gelderland en Haaglanden hebben relatief veel zeer actieve veelplegers die in andere regio's misdrijven plegen. Het grootste instroomoverschot van zeer actieve veelplegers hebben de regio's Amsterdam-Amstelland (38), Haaglanden (21) en Groningen (18).

Overzicht 5.3.3

Zeer actieve veelplegers per politieregio in 2009								
	bevolking 18 jaar en ouder	eigen verdachten	eigen verdachten op de 10.000 inwoners	verdachten wonend en plegend in deze regio	buitenregionalen wonend in deze regio, plegend in andere regio's	buitenregionalen plegend in deze regio, wonend in andere regio's	niet-ingezetenen	instroomverschot
Amsterdam-Amstelland	752.770	453	6	441	12	50	49	38
Brabant-Noord	493.776	91	2	82	9	14	2	5
Brabant-Zuid-Oost	578.420	113	2	106	7	4	2	-3
Drenthe	383.863	83	2	51	32	12	0	-20
Flevoland	283.300	92	3	79	13	4	1	-9
Friesland	502.089	116	2	108	8	14	0	6
Gelderland-Midden	508.013	137	3	125	12	20	3	8
Gelderland-Zuid	414.379	106	3	92	14	8	3	-6
Gooi en Vechtstreek	191.480	21	1	17	4	1	0	-3
Groningen	462.662	204	4	195	9	27	2	18
Haaglanden	797.660	403	5	377	26	47	26	21
Hollands Midden	590.465	168	3	159	9	15	3	6
IJsselland	386.056	116	3	104	12	14	0	2
Kennemerland	404.820	54	1	46	8	3	2	-5
Limburg-Noord	408.317	65	2	62	3	8	2	5
Limburg-Zuid	501.834	165	3	150	15	3	2	-12
Midden en West Brabant	845.916	242	3	231	11	14	3	3
Noord-en Oost-Gelderland	629.368	187	3	161	26	23	1	-3
Noord-Holland-Noord	497.941	91	2	84	7	6	2	-1
Rotterdam-Rijnmond	981.617	626	6	612	14	24	8	10
Twente	482.802	103	2	90	13	5	0	-8
Utrecht	940.357	411	4	398	13	20	4	7
Zaanstreek-Waterland	248.925	26	1	17	9	1	0	-8
Zeeland	300.586	56	2	48	8	4	0	-4
Zuid-Holland-Zuid	370.130	83	2	76	7	7	0	0
Onbekend	0	47	0	0	47	0	0	nvt
Landelijk	12.957.546	4.259	3	3.911	348	348	115	nvt

Literatuurlijst

Blom, M., J. Oudhof, R.V. Bijl & B.F.M. Bakker (red.) (2005). *Verdacht van criminaliteit. Allochtonen en autochtonen nader bekeken*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

CBS (2009). *Jaarrapport 2009. Landelijke Jeugdmonitor*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

CBS (2010). *Integrale Veiligheidsmonitor 2009. Landelijke rapportage*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

Detailhandel Nederland (2009). *Itinerant groups target stores in European Union. An urgent cross-border problem*. Leidschendam: Detailhandel Nederland.

Engen H. & H. Aten (2010, 7 juli). Geregistreeerde criminaliteit blijft gelijk. *Webmagazine*. Beschikbaar op www.cbs.nl

FORUM (2009, juli). *Polen in Nederland. Belangrijkste bevindingen van het FORUM-onderzoek*. Beschikbaar op www.forum.nl

Gunsing, N. (2010). *Heeft toepassing van de ISD-maatregel het beoogde effect op veelplegers?* (Afstudeerscriptie Hogeschool Arnhem-Nijmegen).

Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (2010). *Onderzoek Samenwerkingsafspraken politie 2008. Stand van zaken 2010*. Den Haag: Inspectie Openbare Orde en Veiligheid.

Jennissen, R.P.W. (2009). *Criminaliteit, leeftijd en etniciteit. Over de afwijkende leeftijdsspecifieke criminaliteitscijfers van in Nederland verblijvende Antillianen en Marokkanen* (Onderzoek en beleid 277). Den Haag: Boom Juridische uitgevers.

Jennissen, R.P.W. & M. Blom (2007). *Allochtone en autochtone verdachten van verschillende delicttypen nader bekeken*. Den Haag: WODC.

Kromhout, M.H.C., H. Wubs & E.M.Th. Beenackers (2008). *Illegaal verblijf in Nederland. Een literatuuronderzoek*. Den Haag: WODC.

Laan, A.M. van der & M. Blom (2006). *Jeugddelinquentie: risico's en bescherming. Bevindingen uit de WODC Monitor Zelfgerapporteerde Jeugdcriminaliteit 2005*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers.

Laar, M.W. van, A.A.N Cruts, J.E.E. Verdurmen, M.M.J. van Ooyen-Houben & R.F. Meijer (red.) (2007). *Nationale Drug Monitor. Jaarbericht 2006*. Utrecht: Trimbos-instituut.

Laar, M.W. van, A.A.N Cruts, M.M.J. van Ooyen-Houben, R.F. Meijer & T. Brunt (red.) (2010). *Nationale Drug Monitor. Jaarbericht 2009*. Utrecht: Trimbos-instituut.

Mantgem, J. van (2009). Jongere veelplegers roeren zich. *Secondant* 23(6), 6-13.

Mantgem, J. van, L. Moerenhout & W.A.C. van Tilburg (2007). *Landelijke criminaliteitskaart 2006. Een analyse van misdrijven en verdachten op basis van gegevens uit HKS*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

Mantgem, J. van, D. van Nobelen & N. Uljee (2009). *Landelijk Verdachtenbeeld 2008. Een analyse van verdachten op basis van gegevens uit HKS*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst IPOL.

Ministerie van Algemene Zaken (2007). *Samen werken samen leven. Beleidsprogramma Kabinet Balkenende IV 2007-2011*. Den Haag: Ministerie van Algemene Zaken.

Ministerie van Justitie (2010). *Beleidsdoorlichting jeugdsancties*. In juli 2010 geraadpleegd op Ministerie van Justitie: <http://www.rijksoverheid.nl>

Ministerie van Justitie & Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2002). *Naar een veiliger samenleving*. Den Haag: Ministerie van Justitie.

Ministerie van Justitie & Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2008). *Veiligheid begint bij Voorkomen*. <http://www.veiligheidbegintbijvoorkomen.nl>

Ooyen-Houben, M. van (2009). Delicten gepleegd door drugsgebruikers. In M. van Laar & M. van Ooyen-Houben (red.), *Evaluatie van het Nederlandse drugsbeleid*. Utrecht: Trimbos-instituut.

Ooyen-Houben, M. van & M. Goderie (2009). Veelplegers terug bij af? De ISD in retrospectief. *Justitiële verkenningen*, 35(2), 10-30.

Openbaar Ministerie (2010). *Jaarbericht 09*. Beschikbaar op www.jaarberichtom.nl

Tollenaar, N. & A.M. van der Laan (2010). *Monitor veelplegers 2010. Trends in de populatie zeer actieve veelplegers uit de periode 2003-2007*. Beschikbaar op www.wodc.nl

Vollaard, B. (2010). *Samenvatting 'Het effect van langdurige opsluiting van veelplegers op de maatschappelijke veiligheid'*. In juli 2010 geraadpleegd op <http://feweb.uvt.nl/pdf/2010/benvollaardsamenvattingveelplegers.pdf>

Vollaard, B., P. Versteegh & J van den Brakel. (2009). *Veelbelovende verklaringen voor de daling van de criminaliteit na 2002*. Beschikbaar op www.politieenwetenschap.nl

WODC & Maastricht University (2009). *Migratie naar en vanuit Nederland. Een eerste proeve van de Migratiekaart* (Cahier 2009-3). Den Haag: WODC.

WODC (2010). *Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2009. Feiten en trends inzake aard en omvang van criminaliteit in het bedrijfsleven*. Beschikbaar op www.wodc.nl

Begrippenlijst

Aangifte: kennisgeving aan een opsporingsambtenaar dat een strafbaar feit is gepleegd. Ieder die kennis draagt van een strafbaar feit, is bevoegd aangifte te doen. Van deze aangifte wordt in de regel proces-verbaal opgemaakt.

Aanhouding: het vatten of beetpakken van de verdachte teneinde deze voor de bevoegde organen van justitie of politie te geleiden.

ABRIO: Aanpak Bedrijfsvoering Recherche Informatiehuishouding en Opleidingen.

Allochtoon: een inwoner van Nederland van wie minstens één ouder in het buitenland is geboren.

Allochtoon, eerste generatie: een inwoner van Nederland die in het buitenland is geboren en van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren.

Allochtoon, tweede generatie: een inwoner van Nederland die in Nederland is geboren en van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren.

Allochtoon van nieuwe herkomst: een inwoner van Nederland afkomstig uit Oost-Europa, Azië (exclusief Indonesië), Midden- of Zuid-Amerika (exclusief Suriname en de Nederlandse Antillen en Aruba), het Midden-Oosten (exclusief Turkije) of Afrika (exclusief Marokko). Het betreft (groepen) landen waarvandaan pas sinds kort personen naar Nederland zijn gekomen.

Allochtoon van traditionele herkomst: een inwoner van Nederland afkomstig uit Suriname, de Nederlandse Antillen of Aruba, Marokko of Turkije. Het betreft landen waarvandaan sinds begin jaren zestig personen naar Nederland kwamen.

Allochtoon van westerse herkomst: een inwoner van Nederland afkomstig uit West-Europa (exclusief Nederland), Noord-Amerika, Indonesië of Oceanië.

Antecedent: een politiecontact waarbij proces-verbaal wegens het plegen van een of meer misdrijven is opgemaakt. Equivalenten hiervoor zijn *aanhouding* en *proces-verbaal van aanhouding*.

Autochtoon: een inwoner van Nederland van wie beide ouders in Nederland zijn geboren.

Buitenregionale verdachte: een ingezeten verdachte die een misdrijf heeft gepleegd in een andere politieregio dan de politieregio waarin hij of zij woont.

BVH: Basisvoorziening Handhaving. Bedrijfsprocessensysteem van de politie.

CBS: Centraal Bureau voor de Statistiek.

Dienst IPOL: samenvoeging van de voormalige diensten Nationale Recherche Informatie en Internationale Politiesamenwerking van het Korps landelijke politiediensten.

Eigen verdachte: een ingezeten verdachte wonend in de betreffende politieregio, die een misdrijf heeft gepleegd in de regio waar hij of zij woont of in een andere politieregio.

G4: de vier grote steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.

GBA: Gemeentelijke Basisadministratie. Datasysteem van de gemeenten waarin alle inwoners van Nederland zijn geregistreerd.

Geregistreerde criminaliteit: het totale aantal door de politie in processen-verbaal van aangifte vastgelegde strafbare feiten. Er worden alleen misdrijven geteld; overtredingen worden buiten beschouwing gelaten.

Geweldpleger, incidentele: een persoon van 12 jaar of ouder die in het peiljaar ten minste één geweldsdelict tegen personen heeft gepleegd en niet tot de stelselmatige geweldplegers behoort.

Geweldpleger, stelselmatige: een persoon van 12 jaar of ouder die in het peiljaar ten minste twee geweldsdelicten tegen personen heeft gepleegd en meer dan drie in zijn gehele criminele verleden of die in het peiljaar ten minste drie geweldsdelicten tegen personen heeft gepleegd.

Haaldelict: een delict waarbij het initiatief tot het maken van een proces-verbaal bij de politie ligt. Hiervan is bijvoorbeeld sprake als iemand wordt aangehouden vanwege rijden onder invloed.

Hardekernjongere: een jongere in de leeftijd van 12 tot en met 24 jaar die in het peiljaar twee zware misdrijven heeft gepleegd en bovendien in de jaren daarvoor drie antecedenten heeft opgelopen of die in het peiljaar ten minste drie zware misdrijven heeft gepleegd.

HKS: Herkenningsdienstsysteem (regionaal werkende applicatie voor de registratie van alle gepleegde misdrijven en van verdachten tegen wie proces-verbaal is opgemaakt).

ISD-maatregel: maatregel Inrichting Stelselmatige Daders om meerderjarige stelselmatige daders voor maximaal twee jaar te plaatsen in een daartoe aangewezen inrichting. Volgens de richtlijnen van het OM wordt een ISD-maatregel alleen gevorderd bij zogenoemde 'zeer actieve veelplegers'.

Jongvolwassene: een persoon in de leeftijd van 18 tot en met 24 jaar.

KLPD: Korps landelijke politiediensten.

KMar: Koninklijke Marechaussee.

Meerpleger: een persoon van 12 jaar of ouder die in zijn gehele criminele verleden tussen de twee tot en met tien processen-verbaal tegen zich zag opgemaakt, waarvan ten minste één in het peiljaar.

Misdrijf: een strafbaar feit van de ernstige soort dat als zodanig is omschreven en strafbaar gesteld in de wet.

Misdrijf, opgehelderd: een misdrijf waarvoor geldt dat er een persoon is aangehouden die het misdrijf mogelijk heeft gepleegd en/of dat eventuele bij dit misdrijf gestolen goederen zijn teruggevonden.

Niet-ingezetene: een persoon die voorkomt in HKS van wie het Centraal Bureau voor de Statistiek niet heeft kunnen vaststellen dat dit een inwoner van Nederland is en van wie ook in HKS niet is vast komen te staan dat het een inwoner van Nederland betreft.

Nieuwkomer: een verdachte met een antecedent in het peiljaar die nooit eerder van een misdrijf werd verdacht.

Peiljaar: het jaar waarop de registratie betrekking heeft en waarin dus aangiften en verdachten waarover wordt gerapporteerd, zijn geregistreerd.

Recidive: alle nieuwe strafzaken naar aanleiding van een misdrijf, ongeacht de aard en ernst van de gepleegde delicten, behalve de zaken die eindigen in vrijspraak, een technisch sepot of een andere technische uitspraak.

Strafbeschikking: OM-afdoening van een zaak waarbij het OM aan de verdachte een straf oplegt. Als de bestrafte tegen de opgelegde strafbeschikking in verzet gaat, moet de zaak door het OM aan de rechter worden voorgelegd.

Veelpleger: een persoon die, ongeacht zijn leeftijd, in zijn gehele criminele verleden meer dan tien processen-verbaal tegen zich zag opgemaakt,²⁴ waarvan ten minste één in het peiljaar.

Veelpleger, jeugdige: een persoon in de leeftijd van 12 tot en met 17 jaar die in zijn gehele criminele verleden meer dan vijf processen-verbaal tegen zich zag opgemaakt, waarvan ten minste één in het peiljaar.

Veelpleger, zeer actieve: een persoon van 18 jaar of ouder die over een periode van vijf jaar (waarvan het peiljaar het laatste jaar vormt) meer dan tien processen-verbaal tegen zich zag opgemaakt, waarvan ten minste één in het peiljaar.

Verdachte: een persoon van 12 jaar of ouder tegen wie een proces-verbaal is opgemaakt, omdat een redelijk vermoeden bestaat dat hij een strafbaar feit heeft gepleegd.

Verslaafde: een persoon die bekendstaat als problematisch gebruiker van een middel waarbij sprake is van afhankelijkheid. Doorgaans wordt onder verslaving de klinische diagnose van afhankelijkheid verstaan. In het kader van de opsporing en de handhaving van de openbare orde wordt een verslaafde aangeduid als een persoon met een duidelijke aanwijzing voor alcohol- en/of drugsgebruik die als zodanig extra gevaar oplevert voor de politie.

---

24 Het aantal processen-verbaal en niet het aantal misdrijven wordt genomen, omdat dit, met HKS als bron, betere en betrouwbaardere cijfers oplevert; gemeten wordt derhalve het aantal politiecontacten die hebben geleid tot een proces-verbaal (ook al heeft de verdachte meer misdrijven gepleegd).

Bijlage 1

Voorlopige en definitieve cijfers

Ieder jaar leveren alle politieregio's extracties uit HKS aan de Dienst IPOL. Omdat dit vroeg in het jaar gebeurt (maart), is er een kans dat de gegevens uit het voorgaande jaar nog niet volledig zijn bijgewerkt. De cijfers uit het afgelopen jaar worden daarom als *voorlopig* beschouwd. De gegevens uit dat jaar worden (omdat ervan wordt uitgegaan dat de registratieachterstanden na een jaar zijn weggewerkt) een volgend jaar altijd opnieuw verzameld. Dat betekent dat bij de afgelopen gegevensverzameling (in maart 2010) de cijfers over 2009 én 2008 zijn verkregen. De cijfers over 2008 uit die laatste trekking worden als *definitief* beschouwd. In het Landelijk Verdachtenbeeld 2009 worden de definitieve cijfers over 2008 gebruikt. Daardoor kunnen er afwijkingen bestaan met de cijfers uit het Landelijk Verdachtenbeeld 2008, dat is samengesteld met de voorlopige cijfers.

De definitieve cijfers over 2008 worden vergeleken met de voorlopige cijfers over 2008 zoals die bij de vorige gegevensverzameling (in maart 2009) zijn aangeleverd. Er kunnen verscheidene oorzaken zijn voor de gesignaleerde verschillen. Zo kan er sprake zijn geweest van een registratieachterstand. Ten tijde van de vorige extractie waren nog niet alle verdachten ingevoerd. Dit levert een positief verschil op: het aantal verdachten is in de definitieve extractie hoger dan in de voorlopige. Aan de andere kant kan er ook sprake zijn van een negatief verschil: het aantal verdachten is afgenomen door het ongedaan maken van voorlopige opnamen of het verwijderen van verdachten tegen wie, zoals naderhand bleek, ten onrechte proces-verbaal was opgemaakt.

In tabel 1.1 zijn de voorlopige en definitieve cijfers over 2008 weergegeven en vergeleken.

Tabel 1.1

Voorlopige en definitieve cijfers over 2008 per politieregio				
	2008 voorlopig	2008 definitief	absoluut verschil	procentueel verschil
Amsterdam-Amstelland	18.493	19.162	669	3,6
Brabant-Noord	8.142	7.961	-181	-2,2
Brabant-Zuid-Oost	7.255	7.439	184	2,5
Drenthe	4.301	5.607	1.306	30,4
Flevoland	6.336	5.878	-458	-7,2
Friesland	5.870	6.355	485	8,3
Gelderland-Midden	7.704	7.410	-294	-3,8
Gelderland-Zuid	6.558	6.287	-271	-4,1
Gooi en Vechtstreek	3.054	2.984	-70	-2,3
Groningen	7.575	7.727	152	2,0
Haaglanden	20.148	19.620	-528	-2,6
Hollands Midden	8.807	8.806	-1	0,0
IJsselland	6.660	6.649	-11	-0,2
Kennemerland	6.290	6.051	-239	-3,8
Limburg-Noord	5.987	5.965	-22	-0,4
Limburg-Zuid	9.964	8.591	-1.373	-13,8
Midden en West Brabant	14.464	15.443	979	6,8
Noord- en Oost-Gelderland	8.280	8.935	655	7,9
Noord-Holland-Noord	7.346	7.851	505	6,9
Rotterdam-Rijnmond	28.951	25.951	-3.000	-10,4
Twente	6.978	6.477	-501	-7,2
Utrecht	16.045	15.479	-566	-3,5
Zaanstreek-Waterland	3.315	3.106	-209	-6,3
Zeeland	5.277	4.987	-290	-5,5
Zuid-Holland-Zuid	6.376	5.755	-621	-9,7
KLPD	935	432	-503	-53,8
KMar	4.520	4.697	177	3,9
Landelijk	235.631	231.605	-4.026	-1,7

Bij een vergelijking tussen de voorlopige en definitieve cijfers over 2008 vallen een aantal dingen op. Het definitieve bestand bevat 1,7 procent minder verdachten dan het voorlopige bestand over 2008. De oorzaak van het lagere aantal definitieve verdachten is dat vorig jaar op een deel van het bestand de ontdebbelingsprocedure niet is toegepast. Een deel van de verdachten heeft hierdoor dubbel in het bestand gestaan. Deze dubbele verdachten zijn in het definitieve bestand over 2008 verwijderd.

De verschillen per regio tussen de voorlopige en definitieve cijfers zijn soms groot. Het meest opvallend zijn in dit opzicht de regio's Drenthe en Limburg-Zuid. In Drenthe lijkt er vorig jaar sprake te zijn geweest van een forse registratieachterstand. De definitieve cijfers liggen meer dan 30 procent hoger dan de voorlopige. Ook vorig jaar was het verschil tussen de voorlopige en definitieve cijfers in de regio Drenthe erg groot (+20%). In Limburg-Zuid is het definitieve aantal verdachten juist bijna 14 procent lager dan het voorlopige aantal. Ook voor deze regio lijkt dit een jaarlijks terugkerende afwijking te zijn; vorig jaar bedroeg het procentuele verschil -15 procent. De definitieve cijfers voor Rotterdam-Rijnmond liggen 10 procent lager dan de voorlopige cijfers. Vorig jaar bleek de registratie over 2008 in deze regio onvolledig te zijn. Er is toen besloten een weegfactor toe te passen, omdat het een aanzienlijk aantal verdachten betrof (Van Mantgem e.a., 2009). Nu de achterstanden over 2008 zijn weggewerkt en de cijfers definitief zijn, is het uiteindelijke aantal verdachten in Rotterdam-Rijnmond lager dan was geschat. Het grote verschil tussen de voorlopige en definitieve cijfers van het KLPD (-54%) is verklaarbaar vanuit het feit dat na de eerste registratie door het KLPD verdachten kunnen worden overgeheveld naar de regio voor verdere afhandeling. Bij de definitieve cijfers worden deze verdachten meegeteld in de desbetreffende regio.

Bijlage 2

Daling aantal verdachten

Tabel 2.1 geeft het aantal verdachten in HKS weer. Ten opzichte van 2008 is in 2009 is het aantal verdachten met 11,5 procent afgenomen. De cijfers uit HKS over 2009 zijn voorlopig, over 2007 en 2008 zijn de cijfers definitief. De regio's waar het aantal verdachten licht is toegenomen, zijn Utrecht, Zaanstreek-Waterland, Haaglanden en Limburg-Zuid. Voor Limburg-Zuid geldt overigens wel dat het definitieve aantal verdachten de afgelopen twee jaar ongeveer 15 procent lager lag dan het voorlopige aantal verdachten. Uit bijlage 1 blijkt dat Drenthe in 2008 een forse registratieachterstand had: de definitieve cijfers liggen 30 procent hoger dan de voorlopige cijfers. Ook dit jaar heeft Drenthe een forse achterstand gemeld en is de verwachting dat het definitieve aantal verdachten meer in de buurt van het aantal van 2008 zal liggen. Rotterdam-Rijnmond heeft aangegeven een achterstand van ongeveer een kwart te hebben. In regio Midden en West Brabant is een van de vier districten (Breda) gestopt met het invoeren van voorlopige opnamen. Dit verklaart voor een deel de daling in het aantal verdachten. Zonder de laatstgenoemde drie regio's ligt de afname in het aantal verdachten op 7,5 procent.

Zou er sprake zijn van een verminderde opsporingscapaciteit na de invoering van BVH, dan is het verschil in het aantal verdachten relevant zonder de regio's die aan het einde van 2009 zijn overgegaan (Utrecht, Amsterdam-Amstelland en Haaglanden) en zonder de regio's die een achterstand hebben. Wordt alleen rekening gehouden met de overgebleven negentien regio's, dan neemt het aantal verdachten met 10,5 procent af.

Tabel 2.1

Aantal verdachten per politieregio in HKS						
Regio	overgang BVH mnd-jr	Verdachten HKS				
		2007	2008	2009	verschil 2008 t.o.v. 2007	verschil 2009 t.o.v. 2008
Amsterdam-Amstelland	nov-09	21.089	19.162	18.684	-9%	-2%
Brabant-Noord	okt-08	8.568	7.961	6.400	-7%	-20%
Brabant-Zuid-Oost	dec-08	7.242	7.439	6.324	3%	-15%
Drenthe	mrt-09	5.687	5.607	4.359	-1%	-22%
Flevoland	sep-08	5.920	5.878	5.476	-1%	-7%
Friesland	nov-08	7.043	6.355	5.814	-10%	-9%
Gelderland-Midden	jun-09	8.212	7.410	6.916	-10%	-7%
Gelderland-Zuid	apr-09	7.024	6.287	5.354	-10%	-15%
Gooi en Vechtstreek	dec-08	3.040	2.984	2.529	-2%	-15%
Groningen	dec-08	8.302	7.727	7.452	-7%	-4%
Haaglanden	dec-09	20.585	19.620	19.661	-5%	0%
Hollands Midden	jul-09	9.312	8.806	7.947	-5%	-10%
IJsselland	apr-09	6.495	6.649	5.240	2%	-21%
Kennemerland	jun-09	6.356	6.051	5.676	-5%	-6%
Limburg-Noord	nov-08	6.219	5.965	5.067	-4%	-15%
Limburg-Zuid	jun-08	9.204	8.591	8.995	-7%	5%
Midden en West Brabant	feb-09	15.451	15.443	10.807	0%	-30%
Noord- en Oost-Gelderland	jun-09	8.938	8.935	7.505	0%	-16%
Noord-Holland-Noord	feb-09	8.191	7.851	6.157	-4%	-22%
Rotterdam-Rijnmond	okt-09	30.345	25.951	19.421	-14%	-25%
Twente	jun-09	6.728	6.477	5.892	-4%	-9%
Utrecht	dec-09	15.670	15.479	15.700	-1%	1%
Zaanstreek-Waterland	apr-09	3.378	3.106	3.152	-8%	1%
Zeeland	nov-08	5.348	4.987	4.683	-7%	-6%
Zuid-Holland-Zuid	sep-09	5.980	5.755	5.474	-4%	-5%
Totaal		244.683	231.605	204.975	-5,3%	-11,5%

De cijfers van het Openbaar Ministerie laten voor 2009 een grote daling zien (11,6%) in de instroom van het aantal rechtbankzaken (Openbaar Ministerie, 2010). De invoering van een nieuw registratiesysteem (GPS) bij het OM verklaart een deel van die instroomdaling. Daarnaast hebben mogelijk andere factoren een rol gespeeld bij de daling van de instroom, zoals de invoering van BVH bij de politie, waardoor opsporingscapaciteit wegviel, en de invoering van de OM-strafbeschikking. In tabel 2.2 staan de gecorrigeerde instroomcijfers van het Openbaar Ministerie. Er is een correctie toegepast voor de nieuwe wijze van registreren in GPS en er is gecorrigeerd voor de OM-strafbeschikkingen, die steeds vaker in de plaats komen van (bepaalde) misdrijftransacties. Hiermee komt de afname van het aantal rechtbankzaken op 4 procent.

Wat betreft de instroom van rechtbankzaken bij het OM blijkt dat in 2008 twaalf regio's hun doelstelling (het aantal zaken dat zij volgens afspraak zouden aanleveren) hadden behaald. In 2009 zijn dit er zes. Daarnaast blijven in 2009 zeven regio's onder een realisatie van 90 procent, terwijl dit er in 2008 slechts twee waren.

Tabel 2.2

Aantal rechtbankzaken Openbaar Ministerie per politieregio (gecorrigeerd)							
Regio	overgang BVH mnd-jr	Instroom rechtbankzaken Openbaar Ministerie					
		2008	2009	verschil 2009 tov 2008	afspraak	reali- satie 2008	reali- satie 2009
Amsterdam-Amstelland	nov-09	23.513	24.554	4%	25.707	91%	96%
Brabant-Noord	okt-08	8.399	8.045	-4%	7.800	108%	103%
Brabant-Zuid-Oost	dec-08	9.727	9.926	2%	9.561	102%	104%
Drenthe	mrt-09	5.595	4.749	-15%	5.525	101%	86%
Flevoland	sep-08	6.427	5.668	-12%	5.770	111%	98%
Friesland	nov-08	8.548	8.640	1%	9.001	95%	96%
Gelderland-Midden	jun-09	7.266	6.789	-7%	8.671	84%	78%
Gelderland-Zuid	apr-09	6.304	5.789	-8%	6.741	94%	86%
Gooi en Vechtstreek	dec-08	3.181	2.703	-15%	3.000	106%	90%
Groningen	dec-08	8.174	8.256	1%	9.201	89%	90%
Haaglanden	dec-09	22.226	21.953	-1%	21.673	103%	101%
Hollands Midden	jul-09	9.696	8.849	-9%	9.812	99%	90%
IJsselland	apr-09	7.061	6.311	-11%	6.441	110%	98%
Kennemerland	jun-09	7.685	6.678	-13%	7.209	107%	93%
Limburg-Noord	nov-08	6.217	5.469	-12%	5.914	105%	92%
Limburg-Zuid	jun-08	9.281	9.703	5%	9.652	96%	101%
Midden en West Brabant	feb-09	14.710	13.857	-6%	15.273	96%	91%
Noord- en Oost-Gelderland	jun-09	9.017	8.011	-11%	9.635	94%	83%
Noord-Holland-Noord	feb-09	8.738	7.184	-18%	7.324	119%	98%
Rotterdam-Rijnmond	okt-09	26.508	25.957	-2%	25.332	105%	102%
Twente	jun-09	8.003	6.961	-13%	8.158	98%	85%
Utrecht	dec-09	17.039	18.502	9%	16.249	105%	114%
Zaanstreek-Waterland	apr-09	4.072	4.068	0%	4.200	97%	97%
Zeeland	nov-08	6.011	5.672	-6%	6.354	95%	89%
Zuid-Holland-Zuid	sep-09	6.732	6.103	-9%	6.892	98%	89%
Totaal		250.130	240.398	-3,9%	251.095	100%	96%

Bijlage 3

Misdrijfcategorieën

De geregistreerde misdrijven zijn uitgesplitst naar negen verschillende categorieën. Hierbij is de indeling van het CBS gebruikt, aan de hand waarvan politiekorpsen al jarenlang cijfers aan het CBS aanleveren. Nadere beschouwing van deze indeling leert dat de categorieën niet altijd eenduidig zijn. Zo worden seksuele misdrijven verdeeld in gewelddadige en overige misdrijven, waardoor de suggestie wordt gewekt dat de categorie overige seksuele misdrijven geen gewelddadige misdrijven bevat. Dat hoeft niet het geval te zijn. Zo kunnen pedoseksuele misdrijven gepaard gaan met geweld. Dit ligt alleen niet in het wetsartikel besloten, waardoor ze niet kunnen worden onderscheiden van de niet-gewelddadige misdrijven uit deze categorie. Ter wille van de vergelijkbaarheid met andere landelijke cijfers is er toch voor gekozen de indeling van het CBS te volgen.

De volgende negen misdrijfcategorieën worden onderscheiden:

- 1 vermogensmisdrijven zonder geweld: valsheidsmisdrijven (SR216 t/m SR235), eenvoudige diefstal (SR310), diefstal door middel van braak (SR311.4 en SR311.5), verduistering (SR321 t/m SR323), bedrog (SR326 t/m SR339), heling en schuldheling (SR416 t/m SR417bis) en overige gekwalificeerde diefstal (SR311). Onder dit laatste wordt diefstal met een verzwarende omstandigheid verstaan, zoals diefstal van vee uit de wei of plunderingen bij rampen.
- 2 vermogensmisdrijven met geweld: diefstal met geweld (SR312) en afpersing (SR317).
- 3 vernielingen en openbareordemisdrijven: vernielingen (SR350 t/m SR354), openbareordemisdrijven zoals opruiing, samenspanning en ordeverstoringen (SR131, SR136 en SR138 t/m SR151c), discriminatie (SR137 c t/m e) en gemeengevaarlijke misdrijven (SR157 en SR158) zoals brandstichting.
- 4 geweldsmisdrijven tegen personen: bedreiging (SR285), misdrijven tegen het leven (SR293 t/m SR299), mishandeling (SR300 t/m SR306), dood en lichamelijk letsel door schuld (SR307 t/m SR309).
- 5 gewelddadige seksuele misdrijven: verkrachting (SR242) en feitelijke aanranding der eerbaarheid (SR246).
- 6 overige seksuele misdrijven: schennis der eerbaarheid (SR239) en overige seksuele misdrijven (SR243 t/m SR245 en SR247 t/m SR249). Tot deze laatste worden bijvoorbeeld pedoseksuele misdrijven en verkrachting van wilsonbekwame personen gerekend.

- 7 verkeersmisdrijven: rijden onder invloed (WVV8), rijden na ontzegging (WVV9), weigeren van een bloedproef en/of ademproef (WVV163), verlaten van de plaats van ongeval (WVV7), dood of letsel door schuld (WVV6), *joyriding* (WVV11) en overige misdrijven die onder de Wegenverkeerswet vallen.
- 8 opiumdelicten: het produceren, bezitten of verhandelen van harddrugs (lijst 1) of softdrugs (lijst 2) (Opiumwet art. 1 t/m 4) en overige opiumdelicten zoals het in bezit hebben van aan drugs gerelateerd geld, het faciliteren van drugshandel of het lid zijn van een drugsorganisatie.
- 9 overige misdrijven: misdrijven die onder het Wetboek van Strafrecht, de Opiumwet of de Wegenverkeerswet vallen maar die niet in bovenstaande misdrijfcategorieën zijn ingedeeld, zoals milieumisdrijven, economische misdrijven, misdrijven in het kader van de Wet wapens en munitie en misdrijven in het kader van overige wetten.

Bijlage 4

Ingezetene of niet-ingezetene

Van verdachten wordt vastgesteld of zij in Nederland woonachtig zijn. Hiertoe zijn HKS-gegevens van verdachten door het CBS gekoppeld aan gegevens uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Dit gebeurt op basis van het GBA-nummer. Indien dit nummer niet bekend is, worden naam, adres en woonplaats gebruikt. Verdachten die op deze wijze worden herkend als inwoner van Nederland, worden beschouwd als ingezetene. Verdachten die niet worden herkend, wonen niet (officieel) in Nederland en worden als niet-ingezetene beschouwd. Dit zijn bijvoorbeeld (drugs)toeristen of personen die hier illegaal verblijven.

Bij nadere beschouwing van de groep niet-ingezetenen blijkt dat een aantal van deze verdachten waarschijnlijk ten onrechte als niet-ingezetene wordt beschouwd. Het betreft:

- verdachten die in Nederland wonen, in Nederland geboren zijn en de Nederlandse nationaliteit hebben;
- verdachten die in Nederland wonen, in Nederland geboren zijn en een buitenlandse nationaliteit hebben;
- verdachten die in Nederland wonen, in het buitenland geboren zijn en de Nederlandse nationaliteit hebben.

Doordat er bijvoorbeeld registratiefouten zijn gemaakt bij het wegschrijven van een verdachte in HKS of doordat een ingezetene zich niet heeft laten registreren in de gemeente waar hij of zij woont, zijn 1075 verdachten ten onrechte niet als ingezetene herkend door het CBS. Dit is 0,6 procent van alle verdachten (zie tabel 4.1). Het merendeel van de ten onrechte als niet-ingezetene aangemerkte verdachten heeft de Nederlandse nationaliteit (97%) en 78 procent van hen is in Nederland geboren. Iets meer dan een vijfde (23%) van de ten onrechte als niet-ingezetene beschouwde verdachten is niet in Nederland geboren, maar woont hier wel en/of heeft de Nederlandse nationaliteit.

Tabel 4.1

Aantal ten onrechte als niet-ingezeten aangemerkte verdachten per politieregio (2009) en percentage van het totale aantal ingezeten verdachten		
	aantal	percentage
Amsterdam-Amstelland	174	1,1
Brabant-Noord	17	0,3
Brabant-Zuid-Oost	28	0,5
Drenthe	3	0,1
Flevoland	19	0,4
Friesland	72	1,3
Gelderland-Midden	26	0,4
Gelderland-Zuid	82	1,6
Gooi en Vechtstreek	2	0,1
Groningen	10	0,1
Haaglanden	27	0,1
Hollands Midden	3	0,0
IJsselland	69	1,4
Kennemerland	5	0,1
Limburg-Noord	2	0,0
Limburg-Zuid	102	1,3
Midden en West Brabant	118	1,2
Noord- en Oost-Gelderland	85	1,2
Noord-Holland-Noord	62	1,1
Rotterdam-Rijnmond	82	0,4
Twente	0	0,0
Utrecht	11	0,1
Zaanstreek-Waterland	4	0,1
Zeeland	16	0,4
Zuid-Holland-Zuid	17	0,3
KLPD	1	0,6
KMar	38	2,6
Landelijk	1.075	0,6

De aantallen verdachten die terecht als niet-ingezetenen worden beschouwd, staan in tabel 4.2.

Tabel 4.2

Aantal niet-ingezetenen verdachten per politieregio (2002, 2005-2009)						
	2002	2005	2006	2007	2008	2009
Amsterdam-Amstelland	3.100	2.444	2.555	2.577	2.374	2.777
Brabant-Noord	306	183	205	282	331	259
Brabant-Zuid-Oost	314	312	371	366	439	378
Drenthe	157	74	86	110	148	107
Flevoland	168	186	157	181	171	204
Friesland	270	231	177	160	194	228
Gelderland-Midden	312	187	190	219	223	257
Gelderland-Zuid	192	199	237	268	275	237
Gooi en Vechtstreek	61	40	34	35	77	54
Groningen	350	252	187	212	227	291
Haaglanden	731	1.005	926	951	942	1.008
Hollands Midden	405	380	322	336	341	351
IJsselland	321	251	187	190	233	227
Kennemerland	329	224	262	277	300	344
Limburg-Noord	533	425	442	619	613	537
Limburg-Zuid	1.044	1.092	977	1.223	1.092	1.062
Midden en West Brabant	1.047	1.073	970	1.142	1.720	1.240
Noord- en Oost-Gelderland	301	295	256	276	301	346
Noord-Holland-Noord	351	315	316	330	377	367
Rotterdam-Rijnmond	1.847	1.160	1.084	1.468	1.260	926
Twente	260	215	255	288	246	289
Utrecht	485	361	334	377	481	533
Zaanstreek-Waterland	121	68	64	102	91	115
Zeeland	548	632	723	709	646	547
Zuid-Holland-Zuid	340	222	166	219	291	327
KLPD	-	277	308	312	290	245
KMar	4.994	4.418	3.125	2.606	2.970	2.422
Landelijk	18.887	16.521	14.916	15.835	16.653	15.678

Bijlage 5

Verdachtengroepen

Tabel 5.1

Aantal verdachten per verdachtengroep (2002, 2005-2009)						
	2002	2005	2006	2007	2008	2009
totaal aantal verdachten	194.197	237.982	240.692	244.683	231.605	204.975
minderjarigen (12 t/m 17 jaar)	23.761	32.151	33.300	35.189	31.351	25.830
jongvolwassenen (18 t/m 24 jaar)	46.647	57.042	58.340	59.985	58.398	53.198
eerstegeneratie- allochtonen	42.727	49.458	49.261	47.872	45.611	40.877
tweedegeneratie- allochtonen	23.397	33.436	35.742	37.978	36.652	33.888
niet-ingezetenen	18.887	16.521	14.916	15.835	16.653	15.678
vrouwen	29.584	38.563	39.980	41.874	39.684	34.733
verslaafden	11.698	10.875	10.057	9.457	8.878	7.509
nieuwkomers	99.892	118.300	118.572	119.434	112.405	97.014
veelplegers	21.367	24.224	24.290	24.613	24.133	22.237
jeugdige veelplegers (12 t/m 17 jaar)	953	1.429	1.617	1.762	1.741	1.472
hardekernjongeren (12 t/m 24 jaar)	5.570	7.038	6.918	7.099	6.393	5.076
zeer actieve veelplegers (18 jaar en ouder)	5.585	5.886	5.614	5.467	5.152	4.374
stelselmatige geweldplegers	4.852	7.298	7.726	8.172	7.741	6.061
herkomst Nederland	108.748	138.607	141.051	143.216	132.995	114.919
herkomst Marokko	12.116	15.364	15.461	15.931	15.526	14.590
herkomst Nederlandse Antillen en Aruba	8.352	8.537	8.169	8.305	7.945	7.446
herkomst Suriname	11.647	15.107	15.101	15.158	14.213	12.552
herkomst Turkije	8.186	11.005	11.590	11.480	11.056	9.847
herkomst Polen	1.264	1.982	2.093	2.360	2.768	2.667

Tabel 5.2

Ontwikkeling verdachtengroepen (index 2002 =100)						
	2002	2005	2006	2007	2008	2009
totaal aantal verdachten	100	123	124	126	119	106
minderjarigen (12 t/m 17 jaar)	100	135	140	148	132	109
jongvolwassenen (18 t/m 24 jaar)	100	122	125	129	125	114
eerstegeneratie- allochtonen	100	116	115	112	107	96
tweedegeneratie- allochtonen	100	143	153	162	157	145
niet-ingezetenen	100	87	79	84	88	83
vrouwen	100	130	135	142	134	117
verslaafden	100	93	86	81	76	64
nieuwkomers	100	118	119	120	113	97
veelplegers	100	113	114	115	113	104
jeugdige veelplegers (12 t/m 17 jaar)	100	150	170	185	183	154
hardekernjongeren (12 t/m 24 jaar)	100	126	124	127	115	91
zeer actieve veelplegers (18 jaar en ouder)	100	105	101	98	92	78
stelselmatige geweldplegers	100	150	159	168	160	125
herkomst Nederland	100	127	130	132	122	106
herkomst Marokko	100	127	128	131	128	120
herkomst Nederlandse Antillen en Aruba	100	102	98	99	95	89
herkomst Suriname	100	134	142	140	135	120
herkomst Turkije	100	130	130	130	122	108
herkomst Polen	100	157	166	187	219	211

